

Grundskolan

Sammanfattning

Utbildningsutskottet behandlar i detta betänkande ca 180 motionsyrkanden om övergripande frågor rörande skolväsendet samt grundskolan och fritidshemmet från den allmänna motionstiden 2011.

Motionsyrkandena avser bl.a. kommunernas resurstilldelning, fristående skolor, kvalitet, inflytande, elevhälsa, samverkan mellan skola och arbetsliv, demokrati, jämställdhet, mobbning, it i skolan, tillgång till skolbibliotek, skolledare, lärare, avgifter, modersmål, teckenspråk, punktskrift, vissa ämnen såsom matematik och moderna språk samt fritidshem.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden och hänvisar i huvudsak till gällande bestämmelser, aviserade propositioner, planerade eller vidtagna åtgärder samt till i övrigt pågående utrednings- och beredningsarbeten.

I betänkandet finns 61 reservationer från Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	14
Ärendet och dess beredning	14
Utskottets överväganden	15
Skolväsendet	15
Skolpolitik och skolreformer	15
Resurser efter behov	18
Godkännande som enskild huvudman	20
Resurser till enskilda huvudmän	23
Särskilda utbildnings- och undervisningsformer	25
Skolplikt och rätt till utbildning	28
Kvalitet och inflytande	30
Elevhälsa	34
Kost och motion	36
Samverkan skola–arbetsliv	38
Skolans värdegrund	40
Demokrati	41
Jämställdhet	43
Mobbning	45
It i skolan	47
Vissa undervisningsämnen	48
Särskilt stöd	53
Betygsinnehåll och betygsprövning	54
Lärverktyg	55
Tillgång till skolbibliotek	56
Läxläsning	58
Skolledare och lärare	58
Grundskolan	61
Utbildningens innehåll	61
Modersmål i grundskolan	64
Teckenspråk och punktskrift	65
Timplan för grundskolan	67
Avgiftsfri utbildning i grundskolan	68
Betyg i grundskolan	69
Fritidshemmet	70
Fritidshemmets verksamhet	70
Reservationer	72
1. Skolpolitik och skolreformer, punkt 1 (S)	72
2. Skolpolitik och skolreformer, punkt 1 (MP)	73
3. Skolpolitik och skolreformer, punkt 1 (V)	74
4. Resurser efter behov, punkt 2 (S, V)	75
5. Resurser efter behov, punkt 2 (MP)	76
6. Godkännande som enskild huvudman, punkt 3 (S)	77
7. Godkännande som enskild huvudman, punkt 3 (SD)	77
8. Resurser till enskilda huvudmän, punkt 4 (MP)	78

9. Resurser till enskilda huvudmän, punkt 4 (SD)	79
10. Skolplikt och rätt till utbildning, punkt 6 (SD)	80
11. Lex Sarah för skolan, punkt 7 (S, MP, V)	81
12. Forskning om skolan i skolan, punkt 8 (S, MP)	81
13. Lokala styrelser, punkt 9 (S, MP)	82
14. Alternativa läroplaner, punkt 10 (MP)	83
15. Elevinflytande, punkt 11 (S)	83
16. Uppföljning, utvärdering och information, punkt 12 (S)	84
17. Elevhälsa, punkt 13 (S)	85
18. Elevhälsa, punkt 13 (MP)	86
19. Elevhälsa, punkt 13 (SD)	86
20. Kost och motion, punkt 14 (S)	87
21. Kost och motion, punkt 14 (MP)	88
22. Kost och motion, punkt 14 (SD)	88
23. Studie- och yrkesvägledning, punkt 15 (S, MP, V)	89
24. Praktisk arbetslivsorientering, punkt 16 (MP)	90
25. Facklig information, punkt 17 (S)	90
26. Skolans värdegrund, punkt 18 (MP, V)	91
27. Skolans värdegrund, punkt 18 (SD)	91
28. Jämställdhet, punkt 20 (S, MP)	92
29. Jämställdhet, punkt 20 (SD)	93
30. Jämställdhet, punkt 20 (V)	94
31. Mobbning, punkt 21 (S, MP)	95
32. Mobbning, punkt 21 (SD)	96
33. It i skolan, punkt 22 (S, V)	96
34. Vissa ämnen i skolan, punkt 23 (MP)	97
35. Vissa ämnen i skolan, punkt 23 (V)	98
36. Matematik, punkt 24 (S, MP)	99
37. Matematik på modersmål, punkt 25 (MP)	100
38. Särskilt stöd, punkt 26 (S, V)	100
39. Skolbibliotek, punkt 29 (V)	101
40. Skolbibliotekarier, punkt 30 (MP, V)	101
41. Skolledare, punkt 32 (S)	102
42. Lärare, punkt 33 (S)	102
43. Kunskaper i grundskolan, punkt 34 (S)	103
44. Kunskaper i grundskolan, punkt 34 (MP)	104
45. Kunskaper i grundskolan, punkt 34 (SD)	105
46. Moderna språk i grundskolan, punkt 35 (S, MP)	106
47. Modersmål i grundskolan, punkt 36 (MP)	107
48. Modersmål i grundskolan, punkt 36 (SD)	107
49. Teckenspråk i grundskolan, punkt 37 (S, V)	108
50. Villkor för undervisning i teckenspråk i grundskolan, punkt 38 (V)	108
51. Punktskrift i grundskolan, punkt 39 (V)	109
52. Timplan i grundskolan, punkt 40 (SD)	109
53. Avgifter i grundskolan, punkt 41 (S)	110
54. Avgifter i grundskolan, punkt 41 (MP)	111
55. Avgifter i grundskolan, punkt 41 (V)	111
56. Frukost i grundskolan, punkt 42 (MP)	112

57. Frukost i grundskolan, punkt 42 (V)	112
58. Betyg i grundskolan, punkt 43 (SD)	113
59. Erbjudande av fritidshem, punkt 44 (MP)	113
60. Kvalitet och elevgruppernas storlek, punkt 45 (S)	114
61. Kvalitet och elevgruppernas storlek, punkt 45 (MP)	115
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	117
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	117

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Skolpolitik och skolreformer

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub285 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkande 1,

2011/12:Ub357 av Mats Pertoft (MP),

2011/12:Ub389 av Olle Thorell (S),

2011/12:Ub394 av Shadiye Heydari m.fl. (S),

2011/12:Ub403 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S),

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 1, 2, 7, 18 och 20 samt

2011/12:Ub467 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 1.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (MP)

Reservation 3 (V)

2. Resurser efter behov

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub346 av Mats Pertoft och Magnus Ehrencrona (båda MP),

2011/12:Ub413 av Pia Nilsson och Olle Thorell (båda S),

2011/12:Ub456 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3,

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 8 och

2011/12:Ub473 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3.

Reservation 4 (S, V)

Reservation 5 (MP)

3. Godkännande som enskild huvudman

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub208 av Yilmaz Kerimo (S),

2011/12:Ub249 av Agneta Gille m.fl. (S),

2011/12:Ub263 av Mats Gerdau (M),

2011/12:Ub442 av Christer Adelsbo (S),

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 19,

2011/12:Ub478 av Fredrik Schulte (M),

2011/12:Ub493 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD) och

2011/12:Ub512 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD).

Reservation 6 (S)

Reservation 7 (SD)

4. Resurser till enskilda huvudmän

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub455 av Ola Johansson (C),

2011/12:Ub511 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD) och

2011/12:Ub520 av Mats Pertoft och Peter Rådberg (båda MP).

Reservation 8 (MP)

Reservation 9 (SD)

5. Särskilda utbildnings- och undervisningsformer

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub232 av Christer Akej (M),

2011/12:Ub262 av Mats Gerdau (M) yrkandena 2 och 3,

2011/12:Ub337 av Helena Bouveng (M),

2011/12:Ub446 av Penilla Gunther (KD) och

2011/12:Ub477 av Fredrik Schulte (M).

6. Skolplikt och rätt till utbildning

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub329 av Jessica Polfjärd (M),

2011/12:Ub364 av Emma Henriksson (KD) yrkandena 1 och 3,

2011/12:Ub382 av Amineh Kakabaveh (V),

2011/12:Ub423 av Yvonne Andersson (KD),

2011/12:Ub502 av Johnny Skalin (SD) och

2011/12:Ub510 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD).

Reservation 10 (SD)

7. Lex Sarah för skolan

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 26.

Reservation 11 (S, MP, V)

8. Forskning om skolan i skolan

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 6.

Reservation 12 (S, MP)

9. Lokala styrelser

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 29.

Reservation 13 (S, MP)

10. Alternativa läroplaner

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub276 av Mats Pertoft (MP).

Reservation 14 (MP)

11. Elevinflytande

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub371 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) och

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 30.

Reservation 15 (S)

12. Uppföljning, utvärdering och information

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub265 av Mats Gerdau (M),

2011/12:Ub360 av Mikael Oscarsson (KD),

2011/12:Ub436 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) och

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 9 och 21.

Reservation 16 (S)

13. Elevhälsa

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:C244 av Jan Lindholm (MP) yrkande 3,

2011/12:Ub255 av Andreas Carlson och Emma Henriksson (båda KD),

2011/12:Ub356 av Mats Pertoft (MP),

2011/12:Ub362 av Désirée Pethrus (KD),

2011/12:Ub415 av Jennie Nilsson (S) och

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 23.

Reservation 17 (S)

Reservation 18 (MP)

Reservation 19 (SD)

14. Kost och motion

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub257 av Johan Forssell (M),

2011/12:Ub291 av Ulf Holm m.fl. (MP),

2011/12:Ub404 av Désirée Liljevall (S),

2011/12:Ub468 av Gunnar Sandberg m.fl. (S),

2011/12:Ub470 av Désirée Liljevall m.fl. (S) och

2011/12:Ub498 av Carina Herrstedt och Mattias Karlsson (båda SD).

Reservation 20 (S)

Reservation 21 (MP)

Reservation 22 (SD)

15. Studie- och yrkesvägledning

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub454 av Inger Fredriksson (C) och

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 17.

Reservation 23 (S, MP, V)

16. Praktisk arbetslivsorientering

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub259 av Esabelle Dingizian (MP) och
2011/12:Ub350 av Anton Abele (M) yrkande 1.

Reservation 24 (MP)

17. Facklig information

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub221 av Hillevi Larsson (S) och

2011/12:Ub298 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S).

Reservation 25 (S)

18. Skolans värdegrund

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub281 av Andreas Carlson (KD) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Ub340 av Fredrik Lundh Sammeli (S),

2011/12:Ub358 av Mats Pertoft (MP),

2011/12:Ub417 av Annika Eclund (KD),

2011/12:Ub492 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD) och

2011/12:A384 av Mattias Karlsson och Erik Almqvist (båda SD) yrkande 4.

Reservation 26 (MP, V)

Reservation 27 (SD)

19. Demokrati

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub206 av Arhe Hamednaca (S),

2011/12:Ub336 av Hannah Bergstedt m.fl. (S),

2011/12:Ub435 av Kerstin Haglö m.fl. (S) och

2011/12:Ub452 av Hillevi Larsson (S).

20. Jämställdhet

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub284 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkande 2,

2011/12:Ub347 av Annika Qarlsson (C) yrkande 2,

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 27,

2011/12:A322 av Åsa Lindestam m.fl. (S) yrkande 1 och

2011/12:A378 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkande 3.

Reservation 28 (S, MP)

Reservation 29 (SD)

Reservation 30 (V)

21. Mobbning

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:So216 av Anita Brodén (FP) yrkande 2,

2011/12:Ub260 av Anders Flanking (C),

2011/12:Ub290 av Henrik Ripa (M),

2011/12:Ub319 av Anne Marie Brodén (M),
2011/12:Ub342 av Pia Hallström och Ellen Juntti (båda M),
2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 24 och 25
samt
2011/12:Ub516 av Richard Jomshof och Kent Ekeroth (båda SD)
yrkande 1.

Reservation 31 (S, MP)

Reservation 32 (SD)

22. It i skolan

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub243 av Eliza Roszkowska Öberg (M),
2011/12:Ub262 av Mats Gerdau (M) yrkande 4 och
2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 15.

Reservation 33 (S, V)

23. Vissa ämnen i skolan

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:K300 av Annelie Enochson (KD) yrkande 4,
2011/12:C329 av Marianne Berg m.fl. (V) yrkande 8,
2011/12:Ub202 av Anita Brodén (FP),
2011/12:Ub233 av Roza Güclü Hedin och Eva Sonidsson (båda S),
2011/12:Ub241 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2,
2011/12:Ub246 av Börje Vestlund och Carin Runeson (båda S)
yrkande 5,
2011/12:Ub248 av Agneta Gille och Pyy Niemi (båda S) yrkande 1,
2011/12:Ub258 av Johan Forssell (M),
2011/12:Ub271 av Hans Rothenberg (M),
2011/12:Ub307 av Monica Green (S),
2011/12:Ub365 av Emma Henriksson och Andreas Carlson (båda KD),
2011/12:Ub392 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda S),
2011/12:Ub399 av Désirée Liljevall (S),
2011/12:Ub448 av Johan Johansson (M),
2011/12:N201 av Anita Brodén och Marianne Åhman (båda FP)
yrkande 2 och
2011/12:N252 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 9.

Reservation 34 (MP)

Reservation 35 (V)

24. Matematik

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub387 av Pia Nilsson m.fl. (S) och
2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 14.

Reservation 36 (S, MP)

25. Matematik på modersmål

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub345 av Peter Rådberg m.fl. (MP).

Reservation 37 (MP)

26. Särskilt stöd

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub440 av Isak From m.fl. (S) och

2011/12:Ub451 av Lena Hallengren m.fl. (S).

Reservation 38 (S, V)

27. Betygsinnehåll och betygsprövning

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub254 av Andreas Carlson (KD),

2011/12:Ub363 av Emma Henriksson och Andreas Carlson (båda KD) och

2011/12:Ub426 av Yvonne Andersson (KD).

28. Lärverktyg

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub246 av Börje Vestlund och Carin Runeson (båda S) yrkande 4,

2011/12:Ub314 av Marie Nordén och Maria Stenberg (båda S),

2011/12:Ub320 av Ulf Nilsson och Lars Tysklind (båda FP),

2011/12:Ub407 av Désirée Liljevall (S),

2011/12:Ub424 av Yvonne Andersson (KD),

2011/12:Ub482 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S) yrkande 2 och

2011/12:T362 av Désirée Liljevall (S) yrkande 1.

29. Skolbibliotek

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Kr252 av Hans Olsson (S) yrkande 6,

2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 13,

2011/12:Ub301 av Hans Olsson (S),

2011/12:Ub334 av Roland Utbult (KD),

2011/12:Ub355 av Jan Lindholm (MP) och

2011/12:Ub375 av Kerstin Engle (S).

Reservation 39 (V)

30. Skolbibliotekarier

Riksdagen avslår motion

2011/12:Kr329 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 8.

Reservation 40 (MP, V)

31. Läxläsning

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub327 av Hannah Bergstedt och Fredrik Lundh Sammeli (båda S),

2011/12:Ub378 av Désirée Liljevall m.fl. (S) yrkandena 1 och 2 samt

2011/12:Ub469 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S).

32. Skolledare

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 5.

Reservation 41 (S)

33. Lärare

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Kr285 av Torbjörn Björlund m.fl. (V) yrkande 5,

2011/12:Ub246 av Börje Vestlund och Carin Runeson (båda S) yrkande 2,

2011/12:Ub309 av Penilla Gunther (KD),

2011/12:Ub406 av Désirée Liljevall (S),

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 och

2011/12:Ub482 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S) yrkande 1.

Reservation 42 (S)

34. Kunskaper i grundskolan

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub292 av Jabar Amin m.fl. (MP),

2011/12:Ub359 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 10–12 och 16,

2011/12:Ub472 av Marie Nordén m.fl. (S) och

2011/12:Ub487 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 43 (S)

Reservation 44 (MP)

Reservation 45 (SD)

35. Moderna språk i grundskolan

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 13.

Reservation 46 (S, MP)

36. Modersmål i grundskolan

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub322 av Nina Lundström (FP),

2011/12:Ub504 av Richard Jomshof och Mattias Karlsson (båda SD) och

2011/12:Ub519 av Peter Rådberg m.fl. (MP).

Reservation 47 (MP)

Reservation 48 (SD)

37. Teckenspråk i grundskolan

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub227 av Roza Güclü Hedin och Carin Runeson (båda S)
och

2011/12:Ub261 av Marianne Åhman (FP).

Reservation 49 (S, V)

38. Villkor för undervisning i teckenspråk i grundskolan

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub231 av Christina Oskarsson och Jörgen Hellman (båda S).

Reservation 50 (V)

39. Punktskrift i grundskolan

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub391 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S) yrkandena 1 och 2.

Reservation 51 (V)

40. Timplan i grundskolan

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Ub267 av Anders Hansson (M),

2011/12:Ub328 av Jessica Polfjärd (M),

2011/12:Ub364 av Emma Henriksson (KD) yrkande 2 och

2011/12:Ub487 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 1.

Reservation 52 (SD)

41. Avgifter i grundskolan

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:So569 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V) yrkande 8,

2011/12:So658 av Magnus Ehrencrona m.fl. (MP) yrkande 19 och

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 22.

Reservation 53 (S)

Reservation 54 (MP)

Reservation 55 (V)

42. Frukost i grundskolan

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:So569 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V) yrkande 9 och

2011/12:So658 av Magnus Ehrencrona m.fl. (MP) yrkande 21.

Reservation 56 (MP)

Reservation 57 (V)

43. Betyg i grundskolan

Riksdagen avslår motion

2011/12:Ub507 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD) yrkandena 1 och 2.

Reservation 58 (SD)

44. Erbjudande av fritidshem

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:So658 av Magnus Ehrencrona m.fl. (MP) yrkande 22 och

2011/12:Ub397 av Fredrik Lundh Sammeli och Fredrik Olovsson
(båda S).

Reservation 59 (MP)

45. Kvalitet och elevgruppernas storlek

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:So658 av Magnus Ehrencrona m.fl. (MP) yrkandena 23–25,

2011/12:Ub213 av Fredrik Olovsson (S),

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 28 och

2011/12:Ub513 av Emma Henriksson (KD).

Reservation 60 (S)

Reservation 61 (MP)

Stockholm den 17 april 2012

På utbildningsutskottets vägnar

Margareta Pålsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Margareta Pålsson (M), Ibrahim Baylan (S), Oskar Öholm (M), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Tina Acketoft (FP), Håkan Bergman (S), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Gunilla Svantorp (S), Nina Lundström (FP), Yvonne Andersson (KD), Richard Jomshof (SD), Rossana Dinamarca (V), Camilla Waltersson Grönvall (M), Michael Svensson (M), Björn von Sydow (S) och Esabelle Dingizian (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas ca 180 motionsyrkanden om skolväsendet, grundskolan och fritidshemmet från den allmänna motionstiden 2011.

Motionsyrkandena avser bl.a. kommunernas resurstilldelning, fristående skolor, kvalitet, inflytande, elevhälsa, samverkan mellan skola och arbetsliv, demokrati, jämställdhet, mobbning, it i skolan, tillgång till skolbibliotek, skolledare, lärare, avgifter, modersmål, teckenspråk, punktskrift, vissa ämnen såsom matematik och moderna språk samt fritidshem.

Betänkandet disponeras så att yrkanden som rör övergripande skolfrågor tas upp i ett första avsnitt om skolväsendet. Därefter behandlas i varsitt avsnitt yrkanden som avser grundskolan respektive fritidshemmet. Yrkanden som avser förskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen behandlas i egna betänkanden.

Utskottets överväganden

Skolväsendet

Skolpolitik och skolreformer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om skolpolitik och skolreformer.

Jämför reservationerna 1 (S), 2 (MP) och 3 (V).

Motionerna

Socialdemokraterna framhåller i kommittémotion 2011/12:Ub457 yrkande 1 att en kunskapsbaserad ekonomi kräver investeringar i skolan. Ett modernt land som investerar för framtiden måste investera i grundskolan i dag. I yrkande 2 i samma motion anförs att det behövs en långsiktig skolpolitik och att Socialdemokraterna är beredda att komma överens med regeringen om viktiga skolfrågor så att skolan kan få arbetsro och tid att utvecklas.

I yrkande 7 i samma motion kräver Socialdemokraterna en politik för såväl höga kunskapsresultat som en likvärdig skola. Målet är en sammanhållen skola där elever med olika bakgrund lär av varandra och där alla elever ges samma chans att lyckas i skolan. I skollagen ska införas att skolhuvudmannen ska arbeta för att sammansättningen av elever i varje skola ska vara heterogen vad gäller kön samt social och etnisk bakgrund. Det ska också finnas ett organiserat samarbete mellan skolor med olika elevsammansättning.

I yrkande 18 i samma motion anförs att det måste vara lika villkor för kommunala och fristående skolor och att det finns ett stort behov av att modernisera regelverket kring de fristående skolorna.

I yrkande 20 i samma motion anförs att skattemedel som är avsedda för skolan ska gå till skolan. Socialdemokraterna vill utreda behovet av ökad granskning av skolors ekonomi och behovet av att föreslå nya åtgärder som kan vara nödvändiga för att ingripa i de fall där ekonomin använts på ett felaktigt sätt. Om fristående skolor gör en vinst ska den återinvesteras i verksamheten. En lag om investeringsskydd ska införas som ska förhindra att gemensamma medel slösas bort vid avknoppning eller utförsäljning av skolor och förskolor. När ägare och skolledningar missköter sina uppdrag bör kraftfulla ekonomiska och juridiska påföljder kunna utdömas. Om en fristående skola går i konkurs ska kostnaden för det inte kunna vältras över på kommunen.

Vänsterpartiet begär i kommittémotion 2011/12:Ub285 yrkande 1 ett tilläggsdirektiv till den parlamentariska kommitté som ska se över vinster i fristående skolor om att inkludera förskolan i utredningen samt att analysera och lämna förslag på hur de offentliga bidragen till privata förskolor ska komma barnen till godo och inte t.ex. utbetalas som vinst till skolans ägare, föras över till dotterbolag, användas för uppköp eller nyetablering av fler skolor – varken i Sverige eller utomlands. Det bör vidare utredas vilka icke vinstdrivande driftsformer som är lämpliga för privata förskolor och om det behövs begränsningar av antalet förskolor som en huvudman kan driva.

I den enskilda motionen 2011/12:Ub389 (S) begärs att regeringen ska utreda möjligheten att införa ett skolpolitiskt råd med uppgift att utvärdera regeringens reformer inom skolpolitiken gentemot vetenskapen.

I den enskilda motionen 2011/12:Ub394 (S) anförs att det är angeläget med en översyn av friskolereformen, bl.a. mot bakgrund av diskussionen om vinster och vinstintressen i de fristående skolorna och kommunernas möjlighet till inflytande över hur och var fristående skolor etablerar sig.

I den enskilda motionen 2011/12:Ub403 (S) anförs att kommunernas roll och insyn bör stärkas vad gäller elever som går i skolor med annan huvudman.

I den enskilda motionen 2011/12:Ub467 (S) anförs i yrkande 1 att kommande reformer i skolan tydligt bör prioritera förbättrade kunskaper för alla barn genom att utveckla undervisningskvaliteten i skolan samt underlätta för kommunerna att anpassa resurserna efter behoven och samverka med andra professioner. Förändrat huvudmannaskap och omotiverade organisationsförändringar bör inte prioriteras.

I den enskilda motionen 2011/12:Ub357 (MP) anförs att det vore intressant att utreda införandet av ett belåningstak för riskkapitalbolag som är huvudmän för fristående skolor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ansåg i betänkande 2010/11:UbU7 Grundskolan att en utredning borde tillsättas med uppdrag att utvärdera de senaste årens stora skolreformer – kommunaliseringen, det fria skolvalet och fristående skolors etablering. Riksdagen gav regeringen detta till känna (bet. 2010/11:UbU7, rskr. 2010/11:206). Ärendet bereds i Regeringskansliet (skr. 2011/12:75 s. 85).

Utskottet kan konstatera att regeringen redan i budgetpropositionen för 2011 aviserade att den förändring av huvudmannaskapet för skolan som skedde 1991 ska utvärderas (prop. 2010/11:1 utg.omr. 16 s. 59). Regeringen uttalade samtidigt att den dock inte avser att vidta någon förändring av huvudmannaskapet under mandatperioden. I budgetpropositionen för 2012 har regeringen aviserat sin avsikt att tillsätta en utredning som ska analysera kommunaliseringens effekter för elevernas resultat, läraryrkets status och likvärdigheten i skolväsendet (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 s. 46).

Utskottet kan vidare konstatera att regeringen i juli 2011 sammankallade en parlamentariskt sammansatt kommitté, Friskolekommittén (U 2011:04), som enligt kommittédirektivet ska utreda vissa regler och villkor för fristående skolor (dir. 2011:68). Enligt regeringen har hela regelverket för de fristående skolorna moderniserats sedan friskolereformen infördes; därför finns det inte något behov av någon omfattande översyn av det regelverket. Eftersom principerna för lagregleringen ligger fast är kommitténs uppdrag avgränsat enligt direktivet.

Friskolekommittén ska enligt direktiv utreda om det i de fall då Skolinspektionen riktar allvarlig kritik mot en huvudman för bristande kvalitet i undervisningen och det finns belägg för att ekonomiska uttag ur verksamheten väsentligen har bidragit till bristerna finns behov av att Skolinspektionen tar hänsyn till detta. Kommittén ska även överväga om Skolinspektionen ska ges en utökad möjlighet att granska huruvida förutsättningarna för godkännandet som huvudman även fortsättningsvis är uppfyllda i det fall en fysisk eller juridisk person får ett väsentligt inflytande i en fristående skola som inspektionen tidigare godkänt.

Vidare ska kommittén utifrån en beskrivning av ägarstrukturen inom skolväsendet bl.a. överväga om Skolverket och Skolinspektionen kan publicera information om offentliga och fristående skolor på ett mer lättillgängligt sätt så att elever, föräldrar och andra intressenter kan utläsa och jämföra olika skolors kvalitet. Kommittén ska också redovisa rättsläget när det gäller avknopning av kommunal verksamhet på skolområdet och om det bedöms nödvändigt tydliggöra och förenkla regleringen. Uppdraget ska redovisas senast den 1 november 2012.

I budgetpropositionen för 2012 menar regeringen att en utvärderingsfunktion för utbildningsområdet bör inrättas och att det mest ändamålsenliga alternativet är att utvidga uppdraget till Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 s. 50). Regeringen meddelade den 12 januari 2012 föreskrifter om att institutet ska främja, stödja och genom forskning genomföra utvärdering av effekter av olika reformer och åtgärder inom utbildningsväsendet. Myndigheten ska särskilt fokusera på de samlade effekterna av den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och de utbildningspolitiska reformerna samt de särskilda uppdrag som regeringen fattar beslut om inom dessa områden. Av föreskrifterna framgår också att myndigheten ska heta Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.

För att finansiera utvärdering inom utbildningsområdet överförs 2 miljoner kronor 2012 från anslag 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m. inom utgiftsområde 16 till anslag 1:7 Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering inom utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsmiljö (prop. 2011/12:1, bet. 2011/12:UbU1, rskr. 2011/12:98). Riksdagen har sammanlagt beslutat om en ökning av IFAU:s förvaltnings-

anslag med 4 miljoner kronor 2012. Anslaget beräknas öka med 8 miljoner kronor 2013. Från och med 2014 beräknas anslaget öka med 10 miljoner kronor per år.

Mot bakgrund av ovanstående avstyrker utskottet motionerna 2011/12: Ub285 yrkande 1, 2011/12:Ub357, 2011/12:Ub389, 2011/12:Ub394, 2011/12:Ub403, 2011/12:Ub457 yrkandena 1, 2, 7, 18 och 20 samt 2011/12: Ub467 yrkande 1.

Resurser efter behov

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om resurser efter behov.

Jämför reservationerna 4 (S, V) och 5 (MP).

Motionerna

Socialdemokraterna anför i kommittémotionerna 2011/12:Ub456 yrkande 3, 2011/12:Ub457 yrkande 8 och 2011/12:Ub473 yrkande 3 att det bör framgå av skollagen att kommunerna ska fördela resurser till förskolor och skolor efter deras behov. Resurser differentieras inte tillräckligt mycket med tanke på de stora skillnader som finns i förskolors och skolors förutsättningar för sin verksamhet, vilket enligt Skolverket bidrar till att öka ojämlikheten i den svenska skolan.

I den enskilda motionen 2011/12:Ub413 (S) anför motionärerna om fördelningen av resurser till skolor att resurserna måste styras till de skolor som har svårast förutsättningar. Vidare anser motionärerna att ett tydligt mål bör skrivas in i skollagen om att utjämna skillnader och kompensera de barn som inte kommer från hem med studietradition.

I den enskilda motionen 2011/12:Ub346 (MP) anfördes att regeringen bör låta utreda möjligheten att lagstifta om en obligatorisk viktning av skolpengen med en social faktor i landets alla kommuner.

Utskottets ställningstagande

Skolverket har i flera större undersökningar studerat hur resurser fördelas till skolorna. Den första undersökningen genomfördes 1995, ett par år efter kommunaliseringen. Den visade att resursfördelningen framför allt byggde på justeringar i olika grad av tidigare års resursramar (Resursfördelning utifrån förutsättningar och behov? rapport 330, Skolverket 2009, s. 54).

Skolverket genomförde en omfattande undersökning av resursfördelningen budgetåret 2007 i kommuner med stora skillnader mellan elevernas socioekonomiska bakgrund, med olika modeller för resursfördelning och med geografisk spridning. Undersökningen bestod dels av en enkät till kommunerna, dels av intervjuer med förvaltningstjänstemän, rektorer och lärare

i dessa kommuner. Det framkom att många, oftast mindre, kommuner inte hade någon uttalad modell för resursfördelning. Modeller med en volymbaserad del och en tilläggsdel var den vanligaste fördelningsmodellen (Resursfördelning utifrån förutsättningar och behov? rapport 330, Skolverket 2009, s. 9). Den andel som tilldelas efter behov – utifrån generella kriterier eller efter individuell bedömning – var oftast relativt liten. Att ta hänsyn till barnens socioekonomiska bakgrund i resursfördelningen för grundskolan förekom i kommuner som var mer segregerade. Inga av kommunerna som enligt tillgänglig statistik tillhör gruppen minst segregerade kommuner hade ett resursfördelningssystem som tog socioekonomiska hänsyn. I nästan hälften av de mest segregerade kommunerna fanns det inget socioekonomiskt tillägg (s. 10). Skolverket konstaterade att helhetsintrycket var att kommunerna är försiktiga med att differentiera resurserna mellan skolor som utifrån socioekonomisk struktur har väldigt olika utgångsläge (s. 11).

På uppdrag av regeringen genomförde Skolverket en ny undersökning av resursfördelningen 2011. Studien innebar en uppdatering och fördjupning av föregående undersökning. De 50 mest segregerade kommunerna studerades. Undersökningen bestod dels i en genomgång av kommunernas budgetdokumentation, dels i en enkät till grundskolerektorerna i kommunerna i fråga (Resursfördelning till grundskolan – rektorers perspektiv, rapport 365, Skolverket 2011, s. 13). Undersökningen visar att tre fjärdedelar av dessa kommuner tog hänsyn till socioekonomiska skillnader mellan skolorna i sin resursfördelning. Undersökningen 2011 visar alltså enligt Skolverket på en viss förbättring i kommuner med stor boendesegregation. Skolverket konstaterar att det fortfarande finns stora skillnader i resultat mellan skolor och att föräldrars utbildningsbakgrund är den faktor utanför skolan som har starkast samband med resultaten. En slutsats i rapporten är att kommunerna därför har all anledning att fortsätta att följa upp och utvärdera resursfördelningsmodeller så att kommunens resurser används på bästa sätt och alla skolor får ekonomiska förutsättningar att klara sitt uppdrag (Resursfördelning till grundskolan – rektorers perspektiv, rapport 365, Skolverket 2011, s. 27).

Regeringen gav i december 2011 Skolverket i uppdrag att genomföra en satsning på grundskolor i stadsdelar som präglas av utbrett utanförskap (U2011/6863/S). I uppdraget framhålls att enligt den internationella PISA-studien är skillnaderna i elevresultat mellan olika skolor i landet låg i internationell jämförelse, men den har ökat över tid. Skillnader i elevresultat förklaras främst av variation inom skolor. Kunskapsresultaten är ofta bristfälliga i skolor som ligger i stadsdelar med brett utanförskap, trots stora ansträngningar. Regeringen refererar till Skolverkets kunskapsöversikt Vad påverkar resultaten i svensk grundskola? där forskarna konstaterar att såväl svensk som internationell forskning visar att det generellt finns ett samband mellan bakgrundsfaktorer, såsom föräldrarnas utbildning, samsättning och försörjningsmöjligheter, och resultat i skolan. Elevens tid i

landet har också visat sig ha ett tydligt samband med resultaten i skolan i de fall när eleven har anlänt till Sverige efter skolstartsåldern (Vad påverkar resultaten i svensk grundskola?, Skolverket 2009). Regeringen framhåller att när elever med såväl skiftande kunskaper i svenska som med en mångfald sociala, etniska och kulturella bakgrunder samlas i ett och samma klassrum krävs specifika insatser för att möjliggöra en kunskapsutveckling som är anpassad efter elevernas behov och förutsättningar. Skolor i utanförskapsområden har ofta jämförelsevis stora utmaningar när det gäller att kompensera för elevens bakgrund.

Skolverket får, för att genomföra uppdraget, använda 20 miljoner kronor under 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 anslag 1:5, bet. 2011/12:UbU1, rskr. 2011/12:98) och beräknas få 20 miljoner för 2013 och 2014. Satsningen ska genomföras i ett mindre antal grundskolor i stadsdelar som ingår i regeringens arbete med urban utveckling. Skolorna ska uppvisa låga kunskapsresultat och ha en negativ kunskapsutveckling. Tyngdpunkten i satsningen ska ligga på handledning i undervisningssituationer i syfte att stödja lärarna att utveckla sin undervisning, på metoder och verksamheter för att stödja eleverna att uppnå målen samt på verksamheter utöver den ordinarie skoldagen med fokus på utökad undervisningstid och hjälp med läxläsning.

Skolverket ska slutredovisa uppdraget i april 2015. Dessutom avser regeringen att låta utvärdera insatsernas effekter för elevernas kunskapsresultat. I syfte att underlätta en kommande utvärdering ska Skolverket samråda med Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering när det gäller val av skolor, utformning av insatser och insamling av uppgifter från de deltagande skolorna.

Utskottet har i yttrande 2011/12:UbU1y om barnfattigdom (s. 6) uttalat att det välkomnar denna satsning och kommer att följa utvecklingen med intresse.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2011/12:Ub346, 2011/12:Ub413, 2011/12:Ub456 yrkande 3, 2011/12:Ub457 yrkande 8 och 2011/12:Ub473 yrkande 3.

Godkännande som enskild huvudman

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om godkännande som enskild huvudman.

Jämför reservationerna 6 (S) och 7 (SD).

Motionerna

Socialdemokraterna framhåller i sin kommittémotion 2011/12:Ub457 yrkande 19 att kommunernas roll vid etablering av fristående skolor behöver stärkas, och de vill införa ett obligatoriskt samråd mellan kommunen och huvudmannen när en fristående skola vill etablera sig. Sverigedemokraterna framhåller i sin kommittémotion 2011/12:Ub512 att ett kommunalt veto mot friskoleetableringar bör införas i lagen, t.ex. om det är uppenbart att en nyetablering av en friskola kommer att orsaka kommunen stora organisatoriska och kostnadsmissiga svårigheter eller om elevunderlaget inte motiverar en ny friskola. I den enskilda motionen 2011/12:Ub208 (S) understryks vikten av att förstärka kommunernas inflytande vid etablering av friskolor, särskilt när det gäller religiösa friskolor. I den enskilda motionen 2011/12:Ub249 (S) anförs att kommunerna behöver ges större möjligheter att påverka etableringen av friskolor. Motionärerna vill införa ett obligatoriskt samråd mellan kommunen och huvudmannen när en fristående skola vill etablera sig. Ett samarbetsavtal ska finnas innan skolan får starta. I den enskilda motionen 2011/12:Ub442 (S) anförs att reglerna för godkännande av konfessionella friskolor bör skärpas. I den enskilda motionen 2011/12:Ub263 (M) anförs att reglerna för att starta fristående skolor behöver förnyas. I den enskilda motionen 2011/12:Ub478 (M) anförs att tillståndsgivningen för friskolor behöver förenklas så att ett helt nytt tillstånd inte behöver utfärdas varje gång en friskolekoncern önskar etablera en ny skola. I den enskilda motionen 2011/12:Ub493 (SD) anförs att det i likhet med det system som råder i Finland måste finnas ett påvisbart behov av den utbildning som en ny friskola avser att ge, t.ex. en viss pedagogisk profil eller språkprofil, för att en friskola ska få starta.

Utskottets ställningstagande

Fristående skolor är i dag en självklar del av det svenska skolväsendet och lika villkor ska gälla för kommunala och fristående skolor. Enligt den nya skollagen (2010:800) ska Skolinspektionen pröva ansökningar om godkännande av enskild som huvudman för förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola samt fritidshem. Den som vill starta förskola som enskild huvudman ska ansöka om tillstånd i den kommun där förskolan ska vara belägen.

Godkännande ska enligt den nya skollagen lämnas om den enskilde har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen och utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Med påtagliga negativa följder avses bl.a. att kommunen skulle tvingas lägga ned en befintlig skola och detta skulle medföra att avståndet till närmaste skola avsevärt skulle öka för elever i kommunen. Om godkännandet avser en förskoleklass, grundskola eller grundsärskola krävs därutöver att elevunderlaget är tillräckligt

för att verksamheten ska kunna bedrivas långsiktigt. När Skolinspektionen handlägger ärenden om godkännande ska den kommun där utbildningen ska bedrivas ges tillfälle att yttra sig. När kommunen yttrar sig bör den enligt skolförordningen (2011:185) bifoga en konsekvensbeskrivning till sitt yttrande. Skolinspektionens beslut kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol, av den sökande eller av berörd kommun.

Ett godkännande av en fristående skola ska avse en viss angiven utbildning vid en viss skolenhet. En enskild huvudman kan alltså inte utöka verksamheten med utbildning vid ytterligare en skolenhet utan ett nytt godkännande.

Skolinspektionen har sammanställt statistik från den nyligen avslutade ansökningsomgången för verksamhet med start läsåret 2013/14 och konstaterar att antalet ansökningar om tillstånd för fristående skola har minskat med hälften jämfört med förra året, från nära 800 i förra årets ansökningsomgång till 364 ansökningar. Av förra årets ansökningar beviljades 25 procent tillstånd för hela eller delar av ansökan.

Jämfört med de senaste åren har det i denna omgång kommit betydligt färre ansökningar från de stora utbildningsföretagen. De flesta ansökningar avser grundskolan och gäller start av ny skola. Ansökningar om gymnasieskolor har minskat mest. Drygt hälften av ansökningarna som rör gymnasieskolan är ansökningar om att starta ny skola. Av ansökningarna avser 60 procent etablering i något av de tre storstadslänen (Stockholm, Skåne eller Västra Götaland).

Skolinspektionen nämner flera tänkbara förklaringar till det minskade intresset för att starta fristående skola: krav i den nya skollagen på exempelvis skolbibliotek och elevhälsa samt de senaste årens krympande elevkullar som inneburit att elevunderlaget och därmed utrymmet för nya skolor minskat framför allt i gymnasieskolan. Både otillräckligt elevunderlag och skollagens nya krav på exempelvis skolbibliotek bidrog till ett ökat antal avslag på ansökningar redan förra året, vilket i sig kan ha dämpat intresset för att ansöka, menar Skolinspektionen. Ett osäkert konjunkurläge och en pågående samhällsdebatt kring fristående skolor är två andra faktorer som enligt Skolinspektionen kan ha dämpat intresset.

I fråga om godkännande av friskolor med konfessionell inriktning har utskottet i betänkande 2010/11:7 Grundskolan (s. 34–35) konstaterat att det i den nya skollagen har införts en bestämmelse som saknar motsvarighet i 1985 års skollag som anger att undervisningen vid bl.a. fristående skolor ska vara icke-konfessionell. För att undervisning ska anses vara icke-konfessionell måste den, som all utbildning i skolväsendet, vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och vara saklig och allsidig (prop. 2009/10:165 s. 227). Däremot får utbildningen i övrigt vid fristående skolor ha en konfessionell inriktning. Detta innebär att konfessionella inslag får förekomma i den del av utbildningen som inte utgör undervisning, exempelvis genom andakter, bönestunder eller någon annan form av religionsutövning. Utskottet ansåg i betänkande 2010/11:7 Grundskolan (s. 34–

35) att föräldrarnas rätt att tillförsäkra sina barn en sådan utbildning och undervisning som står i överensstämmelse med föräldrarnas religiösa och filosofiska övertygelse är en självklarhet i ett rättssamhälle.

Utskottet vill i detta sammanhang påminna om att den s.k. Friskolekommittén (U 2011:04), som utreder vissa regler och villkor för fristående skolor, ska redovisa sitt uppdrag i november 2012 (dir. 2011:68).

Utskottet kan mot bakgrund av vad som ovan anförts inte se något behov av att ändra nuvarande ordning för godkännande av enskild som huvudman och avstyrker därmed motionerna 2011/12:Ub208, 2011/12:Ub249, 2011/12:Ub263, 2011/12:Ub442, 2011/12:Ub457 yrkande 19, 2011/12:Ub478, 2011/12:Ub493 och 2011/12:Ub512.

Resurser till enskilda huvudmän

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om resurser till enskilda huvudmän.

Jämför reservationerna 8 (MP) och 9 (SD).

Motionerna

I den enskilda motionen 2011/12:Ub520 (MP) anförts att reglerna om skolpeng till fristående förskolor och skolor behöver ses över i syfte att åstadkomma jämförbarhet och transparens vid kommunernas resurstilldelning till de fristående verksamheterna. I den enskilda motionen 2011/12:Ub455 (C) anförts att en översyn av reglerna om lokalersättning till fristående skolor behöver göras i syfte att åstadkomma jämförbarhet och transparens vid kommunernas resurstilldelning för lokaländamål. I den enskilda motionen 2011/12:Ub511 (SD) anförts om öronmärkning av skolpengen att grundbeloppet som betalas ut till huvudmannen enligt 10 kap. 38 § och 16 kap. 53 § skollagen (2010:800) endast ska få användas för de ändamål som anges i den aktuella paragrafen och ingenting annat.

Utskottets ställningstagande

I proposition 2008/09:171 Offentliga bidrag på lika villkor föreslogs att skollagens bestämmelser om kommunernas bidrag till fristående skolor samt enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och friskoleklasser skulle förtydligas. Samtidigt föreslogs att huvudmän för sådan enskilt bedriven verksamhet får överklaga en kommuns beslut om bidragets storlek hos allmän förvaltningsdomstol enligt förvaltningslagens regler. I behandlingen av propositionen underströk utskottet att begreppet ekonomiska villkor ska ses i vid mening så att regler för kommunal planering och verksamhetsutövning inte används för att försämra friskolornas möjlighet till etablering

och överlevnad (bet. 2008/09:UbU13 s. 9). Ett exempel på det är tillämpningen av plan- och bygglagstiftningen, ett annat är tillämpningen av kommunallagen vid försäljning av kommunala skolor till fristående huvudman. Principerna om konkurrensneutralitet och likabehandling är förutsättningar för en sund konkurrens och en positiv utveckling i samspelet mellan kommunala och fristående skolor. Utskottet tillstyrkte propositionen med den ändringen att ikraftträdandet senarelades en månad (bet. 2009/10:UbU22 s. 13). De nya bestämmelserna tillämpades för första gången på bidrag för kalenderåret 2010.

I proposition 2009/10:157 Bidragsvillkor för fristående verksamheter föreslogs bl.a. regler för hur bidrag till förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg av annat slag än förskola och fritidshem (pedagogisk omsorg) skulle bestämmas. Bidraget ska bestämmas på samma sätt som bidrag till övrig enskild förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och fristående skolor. Vidare ska enskilda huvudmän för pedagogisk omsorg få rätt att överklaga kommunens beslut om bidragets storlek till allmän förvaltningsdomstol.

Av propositionen framgår att de nya reglerna, som bygger på principen om lika villkor, har efterfrågats av såväl kommunala huvudmän som fristående huvudmän för skolor samt enskilt bedrivna förskolor, fritidshem och förskoleklasser (prop. 2009/10:157 s. 14). Utskottet noterar att regeringen enligt propositionen kommer att följa tillämpningen av bestämmelserna och den rättspraxis som utvecklas på området (prop. 2009/10:157 s. 14).

Sveriges Kommuner och Landsting har publicerat en rapport med enkätundersökning om de nya bidragsreglerna (SKL Enkätredovisning Uppföljning av de nya bidragsreglerna inom skolområdet, augusti 2011). Många kommuner har sedan tidigare väl fungerande bidragssystem och för dem har förändringarna inte varit så stora. Andra kommuner har ändrat hela sitt resursfördelningssystem och har haft ett omfattande merarbete. Enligt rapporten uppgår den sammanlagda nettokostnadsökningen som det nya regelverket medför till ca 230 miljoner kronor för 2010.

Utbildningsdepartementet har tagit fram promemorian Vissa frågor angående bidrag till fristående gymnasieskolor och internationella skolor på gymnasienivå (U2011/4195/G). I promemorian föreslås att Skolverket ges möjlighet att meddela föreskrifter om den s.k. riksprislistan senast den 31 januari under budgetåret, dvs. några veckor senare än när besluten fattats hittills. Förslaget syftar till att säkerställa att fastställda belopp i riksprislistan grundas på ett tillräckligt och kvalitetssäkrat underlag. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2012. Promemorian har remitterats och ärendet bereds inom Regeringskansliet.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2011/12:Ub455, 2011/12:Ub511 och 2011/12:Ub520.

Särskilda utbildnings- och undervisningsformer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Europaskolor i Sverige, undervisning på entreprenad och distansundervisning.

Motionerna

Europaskolor i Sverige

I den enskilda motionen 2011/12:Ub446 (KD) anförs att det behövs en lagstiftning för att möjliggöra utbildningskonceptet ”Europaskola” i Sverige.

Undervisning på entreprenad

I den enskilda motionen 2011/12:Ub232 (M) anförs att en vidare möjlighet för t.ex. organisationer och företag att driva skolor på entreprenad skulle leda till större valfrihet och flexibilitet för eleverna samtidigt som nytänkandet inom skolan skulle öka. I den enskilda motionen 2011/12:Ub477 (M) anser motionären att den nuvarande lagstiftningen förhindrar samarbete mellan kommunala och fristående skolor och att kommunala och fristående skolor bör tillåtas att lägga ut delar av sin undervisning på entreprenad till andra friskolor.

Distansundervisning

I den enskilda motionen 2011/12:Ub262 (M) yrkande 2 anförs att man bör underlätta för distansundervisning. I samma motion yrkande 3 anförs att nätskolor bör kunna startas i Sverige. I den enskilda motionen 2011/12:Ub337 (M) anförs också att nätskolor bör kunna startas i Sverige.

Utskottets ställningstagande

Europaskolor i Sverige

Barn och ungdomar till vårdnadshavare med anställning vid de olika EU-institutionerna erbjuds skolundervisning inom Europaskolsystemet. År 2010 fanns det närmare 23 000 elever på fjorton Europaskolor i sju länder (Belgien, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Spanien, Storbritannien och Tyskland). Svenska avdelningar finns vid Europaskolan i Bryssel och Luxemburg. Undervisningen sker i huvudsak på svenska efter en särskild läroplan. Den svenska staten anställer lärarna och utför regelbundna inspektioner. På Europaskolorna går totalt omkring 400 svenska elever. Anslag 1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet inom utgiftsområde 16 används för bl.a. lönekostnader för nationellt anställda lärare m.fl. vid Europaskolorna och uppgår 2012 till ca 102 miljoner kronor.

Det finns tre typer av Europaskolor – skolor avsedda för EU-anställdas barn, skolor placerade i medlemsstater där det finns EU-organ och nationella skolor som arbetar efter Europaskolans koncept. Den sistnämnda skoltypen innebär att en medlemsstat ansöker om att en viss nationell skola ska få ansluta sig till Europaskolsystemet. Utskottet har erfarit att den typen hittills endast finns i form av ett pilotprojekt med en tysk skola som startar sin verksamhet hösten 2012.

Internationella skolor på grundskolenivå och gymnasienivå regleras i den nya skollagen (2010:800) som en särskild utbildningsform med bestämmelser om t.ex. krav för godkännande och rätt till bidrag. Av bestämmelserna framgår även vilka elever som får fullgöra sin skolplikt i en internationell skola. Vad gäller internationella skolor på gymnasienivå regleras i skollagen utbildningar som leder fram till International Baccalaureate (IB), en examen som är godkänd för inträde till universitet i alla länder som har valt att jämställa IB-examen med nationella examina.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2011/12:Ub446.

Undervisning på entreprenad

Med entreprenad enligt 23 kap. 1 § skollagen (2010:800) avses att kommuner, landsting och enskilda huvudmän får sluta avtal med en enskild fysisk eller juridisk person om att utföra uppgifter t.ex. inom utbildning. Vid entreprenad behåller skolhuvudmannen sitt ansvar gentemot eleven. Huvudmannen för elevens skola är därmed ansvarig för elevens undervisning.

I den nya skollagen omfattar bestämmelserna om undervisning på entreprenad såväl offentliga som enskilda huvudmän. Detta följer av den grundläggande principen om lika villkor för offentliga och fristående huvudmän. En ny bestämmelse har införts som saknar motsvarighet i 1985 års skollag och som innebär att huvudmän inom grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola får överlämna uppgifter som inte kan hänföras till undervisningen på entreprenad. Denna undervisning är enligt den nya skollagen endast tillåten i gymnasieskolan om den avser karaktärsämnen som har en estetisk eller yrkesinriktad profil. I grundskolan är det endast tillåtet att överlämna uppgifter som avser modersmålsundervisning till entreprenad.

Utskottet anser inte att det nu finns skäl att ändra på denna reglering och avstyrker därmed motionerna 2011/12:Ub232 och 2011/12:Ub477.

Distansundervisning

Enligt skollagen (2010:800) har alla elever rätt till en likvärdig utbildning oavsett var i landet de bor. Alla elever har dessutom rätt till särskilt stöd om de riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. För viss distansundervisning finns i dag en särskild reglering. Samtidigt saknas en generell reglering av distansundervisning inom barn- och ungdomsutbildningen i skolförfattningarna. I Skolverkets tidigare och Skolinspektionens

nuvarande tillsynsverksamhet har myndigheterna konstaterat att det utöver den särskilt reglerade distansundervisningen förekommer verksamhet med inslag av distansundervisning även i andra skolor.

Regeringen gav i februari 2008 Skolverket i uppdrag att föreslå hur distansundervisning för elever som är bosatta i Sverige ska få anordnas i grundskolan, gymnasieskolan och motsvarande fristående skolor samt sameskolan (U2008/1675/G, U2007/2910/G). Skolverket redovisade uppdraget i juli 2008 och föreslog en reglering som syftar till att ge eleverna ökad tillgång till undervisning inom ett antal områden. Utifrån vissa av Skolverkets förslag upprättades en promemoria inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet), Distansundervisning för elever bosatta i Sverige (U2010/5616/G), med förslag om när och på vilka villkor distansundervisning bör kunna erbjudas som alternativ till reguljär undervisning för elever som är bosatta i Sverige. Förslagen innebar i korthet att distansundervisning skulle få erbjudas i språkundervisning, t.ex. modersmålsundervisning och undervisning i minoritetsspråken, moderna språk och teckenspråk. Förslagen har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Under beredningen av förslagen har behovet av ytterligare underlag inför en eventuell reglering av distansundervisningen framkommit. Regeringen tillsatte i september 2011 en utredare med uppdrag att utreda distansundervisning som ett alternativ till reguljär undervisning för barn och ungdomar i vissa fall (dir. 2011:85). Uppdraget omfattar distansundervisning i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Utredaren ska bl.a. kartlägga vilka elevgrupper som får distansundervisning, varför dessa elever får distansundervisning och ta reda på om distansundervisningen motsvarar deras behov och tillgodoser rätten till utbildning av god kvalitet. Utgångspunkten för utredarens arbete bör enligt direktivet vara en restriktiv hållning till distansundervisning, särskilt när det gäller de obligatoriska skolformerna. Trots det kan det enligt direktivet finnas andra situationer där distansundervisning bör kunna vara ett alternativ till reguljär undervisning. Det kan t.ex. handla om den distansundervisning som förekommer i vissa glesbygdskommuner, men det kan även finnas andra situationer i vilka det bör kunna vara möjligt med distansundervisning. Utredaren ska redovisa uppdraget senast den 15 november 2012.

Utskottet ser inte något skäl att föregripa beredningen av utredningens betänkande och avstyrker därmed motionerna 2011/12:Ub262 yrkandena 2 och 3 samt 2011/12:Ub337.

Skolplikt och rätt till utbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om skolplikt och rätt till utbildning.

Jämför reservation 10 (SD).

Motionerna

I den enskilda motionen 2011/12:Ub329 (M) anförs att ett tionde år bör införas i grundskolan, enklast genom att förskoleklassen blir obligatorisk. I den enskilda motionen 2011/12:Ub502 (SD) anförs att kommunala utbildningsförvaltningar ska bedöma enskilda angelägenheter som t.ex. att få lov från skolan. I den enskilda motionen 2011/12:Ub510 (SD) anförs att förskoleklassen ska bli en obligatorisk del av grundskolan, som därmed blir tioårig. I den enskilda motionen 2011/12:Ub382 (V) anförs att regeringen ska ta fram förslag till lagstiftning som gör det straffbart för föräldrar att vägra låta sina barn delta i all obligatorisk undervisning i grundskolan. I den enskilda motionen 2011/12:Ub364 (KD) anförs i yrkande 1 att en flexibel skolgång bör införas där utbildningens mål kan nås under både kortare och längre tid än nio skolår. I samma motion anförs i yrkande 3 att en försöksverksamhet ska inrättas där skolstart i årskurs 1 ska erbjudas både vår och höst. I den enskilda motionen 2011/12:Ub423 (KD) anförs att möjligheterna till kompensation till elever som felaktigt har placerats i sarskolan bör utredas.

Utskottets ställningstagande

Enligt den nya skollagen (2010:800) inträder skolplikten höstterminen det kalenderår barnet fyller sju år. Om det finns särskilda skäl får barnet fullgöra sin skolplikt först höstterminen det kalenderår barnet fyller åtta år. Om ett barns vårdnadshavare begär det hos hemkommunen ska barnet redan höstterminen det kalenderår barnet fyller sex år jämföras med skolpliktiga barn i fråga om rätten att börja skolan. Bestämmelserna motsvarar i sak regleringen i 1985 års skollag.

Villkoren för att få fullgöra skolplikten på något annat sätt har skärpts i den nya skollagen genom att det ska finnas synnerliga skäl för att medgivande ska lämnas. Ett sådant beslut får endast avse enstaka tillfällen under ett läsår. Av praxis på området framgår att bestämmelserna ofta aktualiseras när föräldrar av olika skäl, t.ex. filosofiska eller religiösa, vill ge sina barn undervisning i hemmet.

Vad gäller frågan om flexibel skolstart i grundskolan har riksdagen gett regeringen till känna att skolorna ska få en möjlighet att införa flexibel skolstart (bet. 2005/06:UbU14, rskr. 2005/06:241). En försöksverksamhet med flexibel skolstart har föreslagits i betänkandet I rättan tid? Om ålder

och skolstart (SOU 2010:67). I betänkandet redogörs även för hur kommunerna kan nyttja den nuvarande lagstiftningen för att göra starten i förskoleklassen mer flexibel. Betänkandet har remissbehandlats. Regeringen anser i budgetpropositionen för 2012 att det är av stor vikt att skolgången är tillräckligt flexibel så att varje elev ges stöd och utmaningar för att kunna utvecklas så långt det är möjligt i alla ämnen (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 s. 52). I en flexibel skola utgår lärarna från elevernas förkunskaper så att undervisningen leder till utmaningar för alla. Vissa elever kan också behöva lite mer tid på sig i vissa ämnen, medan andra kan gå snabbare fram. Mot bakgrund av att en rad stora skolreformer nu införs är det viktigt att fokus ligger på att genomföra dessa, menar regeringen i propositionen. Därför avser inte regeringen att gå vidare med utredningens förslag, som är begränsat till att avse tidpunkten för skolstarten. Alla kommuner har däremot möjlighet att redan i dag införa en flexibel start i förskoleklassen samt kombinera detta med att stärka förskoleklassens pedagogiska kvalitet. Tillsammans med en väl fungerande övergång från förskoleklass till grundskola, där undervisningen individanpassas efter elevernas förkunskaper, kan enligt regeringen en flexibel skolgång uppnås på ett sätt som stärker både skolans kvalitet och kunskapsresultaten. Utskottet delar denna uppfattning.

Vad gäller plats i särskolan är det enligt utskottets mening viktigt att beslut om att erbjuda plats i särskolan utgår från elevens behov och inte skolans behov. Enligt den nya skollagen ska enbart elever med utvecklingsstörning tas emot i grundsärskolan (och inte som tidigare även elever med autism). Dessutom tydliggörs att den utredning som föregår beslut om plats i grundsärskolan ska bestå av en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Det är dock viktigt att påpeka att det även fortsättningsvis är möjligt att låta barn som följer grundskolans läro- och kursplaner gå integrerade med barn i särskolan om detta bedöms som det bästa för barnets utveckling. Vidare har riksdagen beslutat om ändringar i skollagen (2010:800) med anledning av proposition 2011/12:50 En gymnasiesärskola med hög kvalitet som bl.a. innebär att det införs nya bestämmelser i lagen om att hemkommunen ska vara skyldig att skyndsamt utreda målgruppsstillhörigheten om det framkommer indikationer på att en elev inte tillhör målgruppen för grund- respektive gymnasiesärskolan (prop. 2011/12:50, bet. 2011/12:UbU9, rskr. 2011/12:141).

Skolinspektionen granskade under 2011 mottagandet av elever i särskolan. I många kommuner saknades de utredningar som ska ligga till grund för erbjudandet om plats i särskolan. I andra fall har skolhuvudmännens utredningar och handläggningar av ärendena varit bristfälliga. Skolinspektionen konstaterar att elever med utländsk bakgrund är överrepresenterade i de granskade kommunernas särskolor, vilket kan tyda på att elever som har stödbehov men som hör till grundskolans elevgrupp felaktigt tas emot i särskolan. Felaktiga placeringar av barn i särskolan får omfattande konsekvenser för den enskildes framtid och är enligt utskottets mening oaccep-

tabla. Utskottet välkomnar därför att regeringen noga kommer att följa Skolinspektionens fortsatta arbete på detta område (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 s. 51).

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2011/12:Ub329, 2011/12:Ub364 yrkandena 1 och 3, 2011/12:Ub382, 2011/12:Ub423, 2011/12:Ub502 och 2011/12:Ub510.

Kvalitet och inflytande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en lag motsvarande lex Sarah för skolan, forskning om skolan i skolan, lokala styrelser, alternativa läroplaner, elevinflytande samt utvärdering, uppföljning och information.

Jämför reservationerna 11 (S, MP, V), 12 (S, MP), 13 (S, MP), 14 (MP), 15 (S) och 16 (S).

Motionerna

Lex Sarah för skolan

Socialdemokraterna föreslår i sin kommittémotion 2011/12:Ub457 yrkande 26 att en lag motsvarande lex Sarah ska införas för skolan.

Forskning om skolan i skolan

Socialdemokraterna framhåller i sin kommittémotion 2011/12:Ub457 yrkande 6 att användningen av forskning om skolan i skolan är en viktig del av att vända den negativa utvecklingen på skolans område.

Lokala styrelser

Socialdemokraterna framhåller i sin kommittémotion 2011/12:Ub457 yrkande 29 att man noga ska dokumentera och utvärdera erfarenheterna av och resultaten i de s.k. självstyrande skolorna för att se hur de kan utveckla övriga kommunala skolor.

Alternativa läroplaner

I den enskilda motionen 2011/12:Ub276 (MP) anförs att alla skolor borde få möjlighet att arbeta enligt alternativa läroplaner som godkänts av Skolverket.

Elevinflytande

Socialdemokraterna framhåller i sin kommittémotion 2011/12:Ub457 yrkande 30 att det krävs ett ökat elevinflytande. I den enskilda motionen 2011/12:Ub371 (S) anförs att elever ska ha rätt att utvärdera sina lärare och sin skolsituation.

Utvärdering, uppföljning och information

Socialdemokraterna framhåller i sin kommittémotion 2011/12:Ub457 yrkande 9 att det krävs nationella system för kvalitetssäkring och uppföljning av elevernas kunskapsutveckling. Socialdemokraterna framhåller i sin kommittémotion 2011/12:Ub457 yrkande 21 att det måste bli lättare att välja skola utifrån fakta. I den enskilda motionen 2011/12:Ub436 (S) anförs att alla skolor, oavsett huvudmannaskap, ska delta i såväl nationella som lokala utvärderingar – kvaliteten och elevernas utveckling ska alltid komma först. I den enskilda motionen 2011/12:Ub265 (M) anförs att en nationell elevenkät ska införas för att utveckla och förbättra skolan utifrån ett elevperspektiv. I den enskilda motionen 2011/12:Ub360 (KD) anförs att en likvärdig kvalitet ska garanteras inom skolan.

Utskottets ställningstagande

Lex Sarah för skolan

Inom socialtjänsten m.fl. verksamheter finns den s.k. lex Sarah som innebär en skyldighet att anmäla missförhållanden. En utredning tillsattes 2010 om att införa en motsvarighet till lex Sarah för skolväsendet, förskolan och skolbarnsomsorgen. I april 2011 överlämnades betänkandet Rappor- tera, anmäla och avhjälpa missförhållanden – för barns och elevers bästa (SOU 2011:33). I betänkandet föreslås att den som fullgör uppgifter i en utbildning inom skolväsendet och i särskilda utbildningsformer (förutom annat sätt att fullgöra skolplikten samt annan pedagogisk verksamhet) ska vara skyldig att rapportera missförhållanden till sin förskolechef eller rektor. Förskolechefen eller rektorn föreslås få ansvar för att utreda och avhjälpa missförhållandet. Allvarliga missförhållanden föreslås av utredaren ska anmälas till Skolinspektionen eller till den kommun som har tillsyn över utbildningen eller verksamheten. Betänkandet har remissbehandlats, och regeringen avser att lämna en proposition i frågan under 2012. Regeringen har även aviserat sin avsikt att öka Skolinspektionens anslag till följd av den ökade ärendemängden i och med införandet av en skyldighet att anmäla missförhållanden inom skolväsendet m.m. (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 s. 150). Utskottet anser att det är angeläget att personalen slår larm när något går fel i verksamheter som rör barn och välkomnar att åtgärder vidtas. Därmed avstyrks motion 2011/12:Ub457 yrkande 26.

Forskning om skolan i skolan

När utbildningsvetenskaplig forskning behandlades i förra riksmötets motionsbetänkande om forskning biföll utskottet ett motionsyrkande om att skolforskningen behöver utvecklas (bet. 2010/11:UbU12). Vid behandlingen av likalydande yrkanden i detta riksmötets motionsbetänkande om forskning vidhöll utskottet sin uppfattning men avstyrkte motionerna mot bakgrund av att ärendet bereds i Regeringskansliet (bet. 2011/12:UbU18). Därmed avstyrks även motion 2011/12:Ub457 yrkande 6.

Lokala styrelser

Enligt 4 kap. 15 § den nya skollagen får en kommun eller ett landsting inrätta lokala styrelser inom den del av skolväsendet som kommunen eller landstinget är huvudman för.

Av paragrafen framgår att kommuner och landsting får inrätta lokala styrelser inom de delar av skolväsendet som de är huvudmän för, detta enligt de bestämmelser som gäller för självförvaltningsorgan enligt kommunallagen (1991:900). Detta innebär att kommunfullmäktige eller landstingsfullmäktige får besluta att en nämnd som fullgör kommunens eller landstingets uppgifter som huvudman inom skolväsendet får uppdra åt en lokal styrelse att helt eller delvis sköta driften av en skolenhet inom nämndens ansvarsområde. I detta ligger att en lokal styrelse får inrättas för en hel förskole- eller skolenhet, eller en del av en sådan enhet. Fullmäktige får även besluta att nämnden får uppdra åt den lokala styrelsen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en grupp av ärenden. Ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda eller som i övrigt avses i 6 kap. 34 § kommunallagen får dock inte delegeras till en lokal styrelse. (Se prop. 2009/10:165.)

Utskottet konstaterade i betänkandet Grundskolan (2010/11:UbU7 s. 39) att det ser mycket positivt på kommunala självstyrande skolor och att det i sitt betänkande 2009/10:UbU21 välkomnade den möjlighet som införts i 4 kap. 15 § den nya skollagen om att en kommun eller ett landsting får inrätta lokala styrelser inom den del av skolväsendet som kommunen eller landstinget är huvudman för. Utskottet avstyrker därmed motion 2011/12:Ub457 yrkande 29.

Alternativa läroplaner

Den nationella läroplanen som anges i skollagen är bindande för alla huvudmän och kan inte ersättas av lokala läroplaner eller andra styrdokument. Läroplanen är vid sidan av skollagen det viktigaste styrdokumentet för verksamheten i förskolor, skolor, vuxenutbildning och på fritidshem. Läroplanen och de värderingar som uttrycks där ska omfattas av alla och vara hållbara över tid. Det finns dock inget hinder för att en skola kan tillämpa kompletterande styrdokument så länge verksamheten bedrivs inom ramen för läroplanen. I läroplanen finns värdegrund och uppdrag, mål och riktlin-

jer, normer och värden, den rådande synen på kunskaper, ansvar och inflytande m.m. som ingen huvudman rimligtvis kan ställa sig vid sidan av. Därutöver kan en förskola eller skola enligt ovan ha egna policydokument eller arbetsplaner som vidgar, preciserar eller konkretiserar skolans inriktning eller arbetssätt utan att strida mot läroplanerna. På detta sätt kan t.ex. fristående skolor med alternativ pedagogisk inriktning även i fortsättningen utöver de nationella läroplanerna och kursplanerna ha egna styrdokument för undervisning och andra inslag i utbildningen. Dessa dokument ska ses som komplement och kan i den enskilda skolan fungera parallellt med den befintliga nationella läroplanen. Utskottet avstyrker därmed motion 2011/12:Ub276.

Elevinflytande

Enligt den nya skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen och fortlöpande stimuleras att aktivt ta del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Elevernas och deras sammanslutningars arbete med inflytandefrågor ska även i övrigt stödjas och underlättas. Elevernas ansvar och inflytande betonas även i läroplanerna.

I den nya skollagen regleras även ledighet och kompensation för elevföreträdare. Det följer också av arbetsmiljölagen (1977:1160) att en elev som har utsetts till elevskyddsombud ska få den ledighet från skolarbetet som behövs för uppdraget. Detsamma ska gälla en elev som har utsetts till elevrådsrepresentant eller som har ett annat uppdrag att företräda andra elever i frågor om utbildningen. Elevskyddsombud, elevrådsrepresentanter och andra elevföreträdare ska erbjudas kompensation för den undervisning som de går miste om på grund av uppdraget.

Utskottet menar att formerna för och organisationen av elevernas inflytande ytterst är en fråga för den enskilda skolan och avstyrker därmed motionerna 2011/12:Ub457 yrkande 30 och 2011/12:Ub371.

Utvärdering, uppföljning och information

Den nya skollagen reglerar att varje huvudman inom skolväsendet systematiskt och kontinuerligt ska följa upp och utveckla utbildningen och att detta arbete ska dokumenteras. Skolinspektionen har tillsyn över och svarar för kvalitetsgranskningen inom bl.a. skolväsendet. I den nya skollagen har Skolinspektionen fått ett tydligt lagstöd för sin verksamhet. Gemensamma bestämmelser om tillsynsmyndigheternas befogenheter vid tillsyn har införts i lag. Nya sanktioner mot både enskilda och offentliga huvudmän, t.ex. i form av vite, har införts. Ansvar för statlig utvärdering och kvalitetsgranskning regleras också i lagen.

Skolverket har enligt sin instruktion (2009:1214) i uppgift att genom sin verksamhet främja att alla barn, elever och vuxenstuderande får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Myndigheten ska bidra till goda förutsättningar för barns utveckling och lärande samt förbättrade kunskapsresultat för elever och vuxenstuderande. Det sägs även i instruktionen att Skolverket ska följa upp och utvärdera skolväsendet, förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen och rapportera till regeringen i de frågor som dessa uppgifter kan ge upphov till.

I budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 s. 46) aviserade regeringen sin avsikt att ge Skolverket i uppdrag att vidareutveckla presentationen av den information som finns till föräldrar, elever och huvudmän och göra den mer användarvänlig i syfte att underlätta för den enskilde att kunna jämföra olika skolor med varandra och göra välgrundade val av skolor. I detta syfte tillfördes Skolverket 2 miljoner kronor 2012 och beräknas tillföras 1,5 miljoner kronor fr.o.m. 2013.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2011/12:Ub265, 2011/12:Ub360, 2011/12:Ub436 och 2011/12:Ub457 yrkandena 9 och 21.

Elevhälsa

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om arbetsmiljö och elevhälsa.
Jämför reservationerna 17 (S), 18 (MP) och 19 (SD).

Motionerna

Arbetsmiljö

I den enskilda motionen 2011/12:C244 (MP) anförs i yrkande 3 att regeringen bör föreslå hur ett program för att åtgärda våra barns undermåliga arbetsmiljöer bör utformas och finansieras.

Elevhälsa

Socialdemokraterna framhåller i sin kommittémotion 2011/12:Ub457 yrkande 23 att det behövs en modern elevhälsa. I den enskilda motionen 2011/12:Ub415 (S) anförs att skolhälsovården bör stärkas. I den enskilda motionen 2011/12:Ub356 (MP) anförs att införandet av elevhälsovård som en rättighet för alla elever inom det svenska skolväsendet bör utredas. I den enskilda motionen 2011/12:Ub255 (KD) anförs att en elevhälsogaranti bör införas som innebär att varje elev ska kunna få kontakt med elevhälsan under skoldagen. I den enskilda motionen 2011/12:Ub362 (KD) anförs att kommunala verksamheters och elevhälsans arbete med suicidprevention bör förbättras.

Utskottets ställningstagande

Arbetsmiljö

I den nya skollagen finns bestämmelser om arbetsmiljö i 5 kap. 3 och 4 §§. Dessa paragrafer saknar motsvarighet i 1985 års skollag. I 3 § föreskrivs att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. I 4 § finns en uttrycklig hänvisning till arbetsmiljölagens bestämmelser om kraven på en god arbetsmiljö. Bestämmelserna gäller, enligt 2 §, alla skolformer utom förskolan. För förskolan gäller enligt 8 kap. 8 § att huvudmannen för verksamheten ska se till att barngrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att barnen även i övrigt erbjuds en god miljö.

Utskottet vill i sammanhanget uppmärksamma att Socialstyrelsen har fått i uppdrag att utreda problembilden på astma- och allergiområdet kopplad till arbetsmiljön i skolan (S2011/6075/FS). Uppdraget ska genomföras i samråd med Skolverket och redovisas senast den 1 april 2013.

Riksdagen har gett regeringen till känna att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag om hur arbetsmiljön för barn och elever i förskolor och på fritidshem ska förbättras (bet. 2010/11:UbU6, rskr. 2010/11:170). Ärendet bereds i Regeringskansliet (skr. 2011/12:75 s. 84). Utskottet avstyrker därmed motion 2011/12:C244 yrkande 3.

Elevhälsa

I den nya skollagen finns bestämmelser om en samlad elevhälsa inom bl.a. förskoleklassen och de obligatoriska skolformerna. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Bestämmelsen kräver till skillnad från 1985 års skollag att det förutom skolläkare och skolsköterska finns tillgång till adekvat utbildad personal i form av psykolog, kurator samt personal som kan tillgodose elevernas behov av specialpedagogiska insatser. På så sätt säkerställs att elevhälsan har tillgång till tillräcklig kompetens för att eleverna ska få det stöd som de behöver.

Riksdagen har gett regeringen till känna att regeringen ska se till att det görs en nationell översyn av tillgängligheten till och kvaliteten på elevhälsan (bet. 2010/11:UbU7, rskr. 2010/11:206). Socialstyrelsen har under 2010 undersökt förutsättningarna för att utveckla kvalitetsindikatorer för elevhälsan när det gäller psykisk ohälsa. I slutrapporten Att mäta kvalitet i skolhälsovårdens/elevhälsans arbete med psykisk ohälsa konstateras att det krävs mer utvecklingsarbete för att fastställa vilka kvalitetsindikatorer som är mätbara. Regeringen uppdrog i oktober 2011 åt Skolverket att genomföra insatser för en förstärkt elevhälsa. Som en del i uppdraget ska Skolverket i samverkan med Socialstyrelsen och efter samråd med Skolinspektionen föreslå en modell för att följa upp kvaliteten på och tillgången till elevhälsa. Denna del i uppdraget ska redovisas senast den 15 februari 2013.

Uppdraget som helhet ska redovisas senast den 1 april 2016. I uppdraget ingår att sprida information om möjligheten för skolhuvudmän att ansöka om statsbidrag till personalförstärkningar inom elevhälsan och till speciallärare, att erbjuda utbildningsinsatser till elevhälsans personal om elevhälsans inriktning och organisation, psykisk ohälsa samt barn som far illa eller riskerar att fara illa och att vid behov utarbeta material om regelverk och evidensbaserad praktik. I uppdraget ingår även att utveckla ett stödmaterial om hur skolorna bör utforma dokumentation om elevers behov av stöd vid övergångar mellan skolor och skolformer. I budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 s. 51) har regeringen aviserat att totalt 650 miljoner kronor ska avsättas till en satsning på förstärkt elevhälsa under perioden 2012–2015. Ett riktat statsbidrag ska erbjudas skolhuvudmän som gör insatser för att förstärka elevhälsan.

Socialstyrelsen fick i november 2010 i uppdrag att ansvara för genomförandet av utvärderingar av pilotstudier för att pröva ett australiskt självmordsförebyggande utbildningsprogram under svenska förhållanden (S2010/8258/FH). Uppdraget genomförs i samråd med Skolverket och ska redovisas senast i december 2012.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts avstyrker utskottet motionerna 2011/12:Ub255, 2011/12:Ub356, 2011/12:Ub362, 2011/12:Ub415 och 2011/12:Ub457 yrkande 23.

Kost och motion

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kost och motion.
Jämför reservationerna 20 (S), 21 (MP) och 22 (SD).

Motionerna

I den enskilda motionen 2011/12:Ub404 (S) anförts att skolan behöver inspirera till ökad fysisk aktivitet. I den enskilda motionen 2011/12:Ub468 (S) anförts att det bl.a. av hälsoskäl är viktigt med fysisk aktivitet i skolan. I den enskilda motionen 2011/12:Ub470 (S) anförts att skolan har en viktig uppgift att ge elever kunskap om matens betydelse. I den enskilda motionen 2011/12:Ub257 (M) anförts att arbetet för att förbättra skolmaten måste fortsätta. I den enskilda motionen 2011/12:Ub291 (MP) anförts att skolan måste skapa tid och plats för mer fysisk aktivitet. I den enskilda motionen 2011/12:Ub498 (SD) anförts att det behövs mer fysisk aktivitet i skolan och skolmiljöer som inbjuder till fysisk aktivitet.

Utskottets ställningstagande

Skolverket fick i oktober 2011 i uppdrag att erbjuda utbildningsinsatser för lärare i ämnet idrott och hälsa för att stödja utvecklingen av ämnet i de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan, bl.a. med utgångspunkt i den kartläggning (U2006/9049/S) som verket genomfört. Insatserna ska ge stöd för att använda de nya kursplanerna respektive ämnesplanerna i fråga om idrott och hälsa samt att bedöma elevernas kunskaper utifrån kurs- och ämnesplanernas kunskapskrav. De ska främja en pedagogisk diskussion så att alla elever ges förutsättning att delta och utveckla kunskaper i ämnet oavsett t.ex. kön eller kulturell och social bakgrund. Undervisningen om hälsa och simundervisningen ska särskilt uppmärksammas. I uppdraget ingår också att uppmärksamma frågan om elevers frånvaro i idrott och hälsa och skolornas arbete för att i samarbete med föräldrarna öka elevernas deltagande. Utbildningsinsatserna ska vara praktiskt inriktade och ges i form av konferenser eller seminarier arrangerade av externa aktörer. Uppdraget ska slutredovisas senast den 12 mars 2014.

Livsmedelsverket fick i oktober 2011 i uppdrag att i samverkan med Skolverket stödja arbetet med näringsriktig skolmat och skolmåltidens utformning. Satsningen ska utgå från den nya skollagens (2010:800) bestämmelse om näringsriktig skolmat (10 kap. 10 §). I uppdraget ingår en informationssatsning om näringsriktig skolmat och målgruppsanpassade utbildningsinsatser till ansvarig personal inom skolkök samt till kostchefer eller konsulter och ansvariga för upphandling av mat i kommunerna. Uppdraget ska slutredovisas senast den 12 mars 2014.

I läroplanen för grundskolan (Lgr 11) uppmärksammas hälso- och livsstilsfrågor. I kursplanen för grundskolan framkommer bl.a. att eleverna genom undervisningen i hem- och konsumentkunskap ska få möjlighet att utveckla medvetenhet om vilka konsekvenser valen i hushållet får för bl.a. hälsa och välbefinnande. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om konsumtionens villkor, om sparande, krediter och lån. Genom undervisningen ska eleverna även ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att planera och tillaga mat och måltider för olika situationer och sammanhang. Inom ämnet idrott och hälsa ska eleverna bl.a. ges förutsättningar för att utveckla goda levnadsvanor och ges kunskaper om hur fysisk aktivitet förhåller sig till psykiskt och fysiskt välbefinnande.

Utskottet konstaterar även att den nya skollagen förtydligat att de skolmåltider som serveras i grundskolan ska vara näringsriktiga (se prop. 2009/10:165). Regeringen framhöll i proposition 1997/98:6 (s. 78) att det kan anses som en del av läroplanens intentioner att eleverna får tillgång till varierad och näringsriktig mat och att de får äta lunch tillsammans med andra elever och vuxna. Regeringen ansåg det inte vara möjligt att i lagen närmare föreskriva vad skolmåltiderna ska innehålla men uttalade att vid bedömningen bör de svenska näringsrekommendationerna vara en utgångspunkt.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2011/12:Ub257, 2011/12:Ub291, 2011/12:Ub404, 2011/12:Ub468, 2011/12:Ub470 och 2011/12:Ub498.

Samverkan skola–arbetsliv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om studie- och yrkesvägledning, praktisk arbetslivsorientering och facklig information.

Jämför reservationerna 23 (S, MP, V), 24 (MP) och 25 (S).

Motionerna

Studie- och yrkesvägledning

Socialdemokraterna framhåller i sin kommittémotion 2011/12:Ub457 yrkande 17 att alla elever ska ha rätt till studie- och yrkesvägledning på sin skola. Vidare sägs att studie- och yrkesvägledningen behöver tydliga nationella riktlinjer som definierar verksamheten och hur den ska bedrivas och att varje kommun ska ha en plan för studie- och yrkesvägledningsverksamheten. I den enskilda motionen 2011/12:Ub454 (C) anförs att ett införande av ett valfrihetssystem inom grundskolans och gymnasieskolans studievägledning bör utredas.

Praktisk arbetslivsorientering

I den enskilda motionen 2011/12:Ub350 (M) anförs i yrkande 1 att förbättrade möjligheter till praktisk arbetslivsorientering för svenska högstadiel elever bör övervägas. I den enskilda motionen 2011/12:Ub259 (MP) anförs att den praktiska arbetslivsorienteringen bör utvecklas.

Facklig skolinformation

I den enskilda motionen 2011/12:Ub221 (S) anförs att skolor ska släppa in fackliga organisationer för att informera om rättigheter och skyldigheter i arbetslivet. I den enskilda motionen 2011/12:Ub298 (S) anförs att facklig skolinformation ska införas i läroplanerna för grundskolan och gymnasieskolan.

Utskottets ställningstagande

Studie- och yrkesvägledning

Utskottet vill inledningsvis understryka vikten av att alla elever ska ges kunskaper och förutsättningar att göra väl underbyggda studie- och yrkesval. Den nya skollagen (2010:800) ställer krav på studie- och yrkesvägledning. Elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha

tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Det är ett uppdrag för hela skolan att ge eleverna studie- och yrkesvägledning. Att alla elever ska kunna granska olika valmöjligheter och ta ställning till framtidsfrågor är en utgångspunkt för Skolverkets uppdrag att på olika sätt främja att kvaliteten på studie- och yrkesvägledningen utvecklas. Skolverket har även utarbetat Allmänna råd för studie- och yrkesorientering. De allmänna råden och kommentarerna är tänkta att utgöra en grund när skolhuvudmän och skolor planerar, organiserar och genomför studie- och yrkesorienteringen för eleverna i de olika skolformerna. Utskottet anser att den nya skollagen anger tydliga krav på studie- och yrkesvägledning och vill understryka huvudmännens skyldighet att följa lagens bestämmelser. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2011/12:Ub454 och 2011/12:Ub457 yrkande 17.

Praktisk arbetslivsorientering

Den praktiska arbetslivsorienteringen inom skolan syftar till att ge eleverna kontakt med arbetslivet. Till och med 1994 reglerades formerna för arbetslivsorientering i grundskolan i läroplanen. I dagens målstyrda skola anges i 2011 års läroplan för grundskolan att skolans mål är att varje elev ska ha inblick i närsamhället och dess arbets- och föreningsliv. Vidare anges att studie- och yrkesvägledaren ska dels informera och vägleda eleverna inför den fortsatta utbildningen och yrkesinriktningen, dels vara ett stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser.

I gymnasieskolan gäller enligt gymnasieförordningen (2010:2039) att arbetsplatsförlagt lärande (apl) ska förekomma på samtliga tolv yrkesprogram och uppgå till minst 15 veckor. Rektorn har ett övergripande ansvar för att organisera den studie- och yrkesorienterande verksamheten.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2011/12:Ub259 och 2011/12:Ub350 yrkande 1.

Facklig information

Enligt läroplanen för grundskolan ska eleverna få underlag för att välja sin fortsatta utbildning, vilket enligt läroplanen förutsätter en samverkan med bl.a. arbetslivet. Vidare sägs att alla som arbetar i skolan ska verka för att utveckla kontakter med arbets- och föreningslivet. Skolans mål är enligt läroplanen att varje elev ska ha inblick i närsamhället och dess arbets- och föreningsliv. Enligt läroplanen för gymnasieskolan är skolans mål att varje elev ska ha kännedom om arbetslivets villkor. Vidare ska personalen i utbildningen utnyttja kontakter med det omgivande samhället och dess arbets- och föreningsliv. Enligt utskottet är läroplanernas bestämmelser väl avvägda, och därmed avstyrks motionerna 2011/12:Ub221 och 2011/12:Ub298.

Skolans värdegrund

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om skolans värdegrund.

Jämför reservationerna 26 (MP, V) och 27 (SD).

Motionerna

I den enskilda motionen 2011/12:Ub340 (S) anförs att skolans styrdokument bör stärkas så att elever ska få en utbildning i barnkonventionen under sin skoltid. I den enskilda motionen 2011/12:Ub358 (MP) anförs att formuleringen om kristen tradition och västerländsk humanism bör utgå ur läroplanens formulering av skolans värdegrund. I den enskilda motionen 2011/12:Ub492 (SD) anförs att regeringen skyndsamt ska ändra i den nya läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 i kapitlet Skolans värdegrund och uppdrag. Under rubriken Förståelse och medmänsklighet på sidan 7 ska *politisk diskriminering* läggas till i det första stycket och det andra stycket ska bytas ut. Under rubriken Skolans uppdrag på sidan 9 ska den sista meningen strykas i det sista stycket. I den enskilda motionen 2011/12:Ub281 (KD) anförs i yrkande 1 att det är viktigt att varje skola har möjlighet att utforma sitt värdegrundsarbete i praktiken och i yrkande 2 att goda exempel som t.ex. grundskolan Trollehöjdskolan i Mullsjö kan tjäna som inspiration för andra skolor. I den enskilda motionen 2011/12:Ub417 (KD) anförs att Skolinspektionen ska granska hur skolor jobbar med värdegrundsarbetet utifrån de olika anti-mobbningsprogram som finns i dag. I den enskilda motionen 2011/12:A384 (SD) anförs i yrkande 4 att direktiv ska ges till landets skolor om att belysande och motverkande av svenskfientlighet ska ingå som en naturlig del i skolornas värdegrundsarbete.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis upplysa om att det i 1 kap. 4 § i den nya skollagen finns en bestämmelse om syftet med utbildningen som ersätter portalparagrafen i 1985 års skollag. I bestämmelsen sägs det bl.a. att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Utbildningen ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Det har gjorts ett förtydligande i bestämmelsen om att utbildningen också ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I bestämmelsen finns de viktigaste fundamenten för skolverksamheten fastlagda, såsom lika tillgång till utbildning, likvärdighet, utbildningens syfte och värdegrund. Formuleringarna är allmänt hållna och utgör i första hand en grundval för tolkningen av andra mer konkret utformade bestäm-

melser. Utskottet vill understryka att med värden avses förskolans och skolans värdegrund som ska utgå från grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna. Det närmare innehållet i dessa rättigheter uttrycks i flera internationella konventioner som Sverige anslutit sig till. Bestämmelser om utbildningens syfte finns bl.a. i artikel 29 i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) samt i artikel 13 i FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Utskottet har tidigare uttalat att det, i likhet med regeringen, anser att utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar och att detta innebär att det måste finnas kunskap hos såväl förskollärare, lärare och annan personal som hos barn och elever om vad dessa värderingar och rättigheter innebär och hur de kan förverkligas (bet. 2010/11:UbU7 s. 25).

Den nya skollagen innehåller vissa grundläggande bestämmelser om hur utbildningen ska utformas för att de övergripande målen i 1 kap. 4 § ska nås. Bland annat slås det fast i ett tillägg som inte har motsvarighet i 1985 års skollag att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna.

För varje skolform och för fritidshemmet ska en läroplan gälla som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag och dessutom ange mål och riktlinjer för utbildningen (1 kap. 11 §). Genom bestämmelsen finns det nu en tydligare lagfäst värdegrund för alla skolformer.

Den 1 juli 2011 började den nya läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) att gälla. Utskottet har tidigare konstatera att det i den nya läroplanen framgår tydligare att skolans värdegrund baseras på de mänskliga rättigheterna (bet. 2010/11:UbU7 s. 25).

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2011/12:Ub281 yrkandena 1 och 2, 2011/12:Ub340, 2011/12:Ub358, 2011/12:Ub417, 2011/12:Ub492 och 2011/12:A384 yrkande 4.

Demokrati

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om demokrati.

Motionerna

I den enskilda motionen 2011/12:Ub206 (S) anförs att skolan har ansvar för att förmedla kunskaper till eleverna om demokrati, demokratiska värden och mänskliga rättigheter. I den enskilda motionen 2011/12:Ub336 (S) anförs att det behövs tydliga riktlinjer som ger möjlighet för demokrati och politik att vara en självklarhet i skolan. I den enskilda motionen 2011/12:Ub435 (S) anförs att skolan har ansvar för att förmedla kunskaper till ele-

verna om demokratiska värden. I motion 2011/12:Ub452 (S) anser motionären att skolans demokratiuppdrag bör innefatta att politiska partier släpps in i grundskolor, gymnasier, folkhögskolor, komvux, högskolor och universitet, sfi m.fl. utbildningar. Vidare uttalas att det bör slås fast i lag att utbildningssystemets demokratiuppdrag innebär att eleverna ska ges möjlighet att träffa de politiska partierna och själva bilda sig en uppfattning om dem.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärens uppfattning i motion 2011/12:Ub452 om vikten av att eleverna ska ges möjlighet att träffa de politiska partierna och själva bilda sig en uppfattning om dem. Det kan öka elevernas intresse för samhällsfrågor och politik, vilket enligt utskottets mening är en viktig del i skolans demokratiuppdrag, inte bara inför allmänna val.

Det finns flera regelverk att beakta för en huvudman eller rektor som ska ta ställning till opinionsbildande verksamhet i skolan. Därutöver har Högsta förvaltningsdomstolen (tidigare Regeringsrätten), Riksdagens ombudsmän (JO) och Justitiekanslern (JK) vid ett flertal tillfällen prövat frågor om opinionsbildande verksamhet i skolan. En viktig utgångspunkt är att skolan, oavsett huvudman, inte är en allmän plats. Det innebär att skolan bestämmer vem som får vistas där. Samtidigt har skolan å ena sidan ett demokratiuppdrag enligt skolförfattningarna, och yttrandefrihet och tryckfrihet gäller enligt grundlagarna. Å andra sidan ska skolan följa diskrimineringslagen med bl.a. förbud mot kränkande behandling och brottsbalkens ordningsbestämmelser.

Skolverket fick 2010 i uppdrag att, efter samråd med Skolinspektionen och Sveriges Kommuner och Landsting, ta fram ett stödmaterial i syfte att klargöra vilka regler som gäller och ge praktisk vägledning till huvudmannen eller den enskilda skolan som ska fatta beslut om inbjudan eller tillträde till skolan. Med utgångspunkt i gällande regelverk och rättspraxis har Skolverket i stöd materialet uttalat som sin mening att skolan bör uppmuntra att politiska partier kommer till skolan och att skolan bör ta till vara de möjligheter som denna samverkan med politiska partier kan medföra. Enligt Skolverkets bedömning är det en mindre lyckad lösning att neka alla partier tillträde eftersom en sådan lösning, om än tillåten, är svår att förena med skolans demokratiska uppdrag. Sveriges Kommuner och Landsting har också tagit fram ett stödmaterial 2010 som även innehåller ett förslag till handlingsplan för huvudmännen och skolorna när det gäller att bjuda in politiska partier till skolan.

Utskottet kan konstatera att skolans demokratiuppdrag, såsom det uttrycks i läroplanen för respektive skolform, är mycket tydligt. Elever ska både få lära sig om demokrati och få verka i demokratiska arbetsformer. Skolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Den ska framhålla betydelsen av personliga ställningstaganden och

ge möjligheter till sådana. För att nå målen om att främja elevernas utveckling till ansvarsställande människor och samhällsmedborgare ska skolan enligt läroplanen också samverka med omvärlden. Kunskap om de politiska partierna är t.ex. också en tydlig del av det centrala innehållet i kursplanen för samhällskunskap i de obligatoriska skolformerna.

Utskottet noterar att Skolverket i sitt stödmaterial uppmanar skolor att aktivt samarbeta med politiska partier och organisationer. Dessutom har Skolverket fått i uppdrag att följa upp resultatet av de insatser som har gjorts med anledning av stöd materialet om politisk information i skolan. Utskottet menar mot denna bakgrund att någon ytterligare reglering av politiska partiers möjlighet att komma till skolan inte är nödvändig och vill understryka vikten av att det stödmaterial som finns sprids och förankras hos huvudmän och rektorer i syfte att underlätta samverkan mellan skolan och politiska partier samt främja en god regelefterlevnad. Utskottet anser att det är angeläget att politiska partier och ungdomsförbund ges möjlighet att komma till skolan. Med parti avses enligt regeringsformen en sammanslutning eller en grupp av väljare som uppträder i val under en särskild beteckning. Registrering av partibeteckningar regleras i vallagen (2005:837). Utskottet noterar att Skolverket i sitt stödmaterial redovisar att det har bedömts som objektivt att av praktiska skäl begränsa inbjudan till partier som representeras i riksdagen eller kommunens fullmäktige eller de större och mer kända partierna.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2011/12:Ub206, 2011/12:Ub336, 2011/12:Ub435 och 2011/12:Ub452.

Jämställdhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om jämställdhet.

Jämför reservationerna 28 (S, MP), 29 (SD) och 30 (V).

Motionerna

Socialdemokraterna framhåller i kommittémotionen 2011/12:Ub457 yrkande 27 förutsättningarna för en jämställd skola. Vänsterpartiet framhåller i kommittémotionen 2011/12:Ub284 yrkande 2 vissa förändringar i läroplanerna för grundskolan och gymnasieskolan samt i högskoleförordningens examensordningar. I den enskilda motionen 2011/12:Ub347 (C) anförs i yrkande 2 att läromedel ska kvalitetssäkras så att de skildrar både kvinnors och mäns historia. I den enskilda motionen 2011/12:A322 (S) anförs i yrkande 1 att det behöver bedrivas ett jämställdhetsarbete i förskolor, grundskolor, gymnasieskolor och högskolor. I den enskilda motionen

2011/12:A378 (SD) anförs i yrkande 3 att genuspedagogik inte får genom-
syras förskolans, grundskolans, gymnasieskolans och universitetens verksam-
het.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att jämställdheten i skolan är en av de centrala frågorna inom både utbildningspolitiken och jämställdhetspolitiken. Förskolan och skolan har en viktig uppgift att bidra till barns och ungdomars lika möjlighet att utvecklas utbildningsmässigt utifrån sina egna förutsättningar. Utskottet vill därför lyfta fram att en särskild satsning på jämställdhet i skolan har pågått under åren 2008–2010. Delegationen för jämställdhet i skolan (Deja) har haft i uppdrag att bl.a. analysera köns-
skillnader i utbildningsresultat samt föreslå insatser för hur ett långsiktigt jämställdhetsarbete i skolan kan utvecklas. Under 2010 publicerade Deja tolv forskarrapporter inom området och avslutade sitt arbete i november 2010 med slutbetänkandet Flickor, pojkar, individer – om betydelsen av jämställdhet för kunskap och utveckling i skolan (SOU 2010:99). Slutbetänkandet är ett viktigt underlag för fortsatta satsningar på området.

Under samma tid (2008–2010) har Skolverket genomfört ett omfattande uppdrag som rör jämställdhet i skolan. Verket har haft i uppdrag att bl.a. att sprida kunskap om kön och skolframgång, stärka elevhälsan och öka kunskapen om jämställdhet, hedersrelaterat våld och förtryck samt om sex- och samlevnadsundervisning. Insatserna har främst genomförts som fortbildning för lärare, fördelning av utvecklingsmedel och framtagande av stödmaterial. Uppdraget redovisades i december 2010.

I juni 2011 fick Skolverket i uppdrag att med utgångspunkt i erfarenheterna av sitt tidigare uppdrag genomföra en fortsatt jämställdhetsatsning. Uppdraget innefattar bl.a. insatser för kompetensutveckling i syfte att främja jämställdhet i skolan, fortbildning och stöd i sex- och samlevnadsundervisningen, insatser för att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck samt insatser för att stimulera elevers läs-, skriv-, och språkutveckling.

Vidare fick Skolverket i december 2011 ytterligare ett jämställdhetsuppdrag som ska samordnas med det uppdrag Skolverket fick i juni 2011. Uppdraget avser bl.a. insatser för stärkt kvalitet och jämställdhetsperspektiv i studie- och yrkesvägledningen och en kartläggning och analys av åtgärder som har gjorts i syfte att öka andelen män i förskolan. Uppdraget ska genomföras under perioden 2012–2014 och ta sin utgångspunkt i de erfarenheter som har redovisats i Delegationen för jämställdhet i skolans (Deja) slutbetänkande (SOU 2010:99) samt i delegationens övriga publikationer. Uppdraget ska årligen redovisas i Skolverkets årsredovisning och slutredovisas senast den 1 mars 2015. Statskontoret ska utvärdera de genomförda insatserna och analysera deras resultat.

Mot bakgrund av pågående jämställdhetsuppdrag avstyrker utskottet motionerna 2011/12:Ub284 yrkande 2, 2011/12:Ub347 yrkande 2, 2011/12:Ub457 yrkande 27, 2011/12:A322 yrkande 1 och 2011/12:A378 yrkande 3.

Mobbning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om mobbning.

Jämför reservationerna 31 (S, MP) och 32 (SD).

Motionerna

I den enskilda motionen 2011/12:So216 (FP) yrkande 2 anfördes att sambandet mellan mobbning och självmord behöver uppmärksammas. Socialdemokraterna framhåller i kommittémotion 2011/12:Ub457 yrkande 24 vikten av studiero. I samma motion yrkande 25 anfördes att arbetet mot mobbning och kränkande behandling behöver förstärkas. I den enskilda motionen 2011/12:Ub290 (M) anfördes att möjligheten att förbättra antimobbningsarbetet i grundskolan och gymnasiet bör ses över i enlighet med motionen. I den enskilda motionen 2011/12:Ub319 (M) anfördes att stillhetsövningar bör tas med i arbetet mot mobbning i skolan. I den enskilda motionen 2011/12:Ub342 (M) anfördes att skolmiljöer bör ses över för att minska brottsligheten i skolan. I den enskilda motionen 2011/12:Ub260 (C) anfördes att en översyn bör göras i syfte att höja ersättningsnivåerna för skadestånd till s.k. mobbningsoffer i skolan. I den enskilda motionen 2011/12:Ub516 (SD) anfördes i yrkande 1 att regeringen skyndsamt bör utreda hur ett system med s.k. jourskolor ska kunna införas i samtliga svenska kommuner. Till dessa skolor ska den som inte fungerar i den normala skolsituationen kunna flyttas med omedelbar verkan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens mål att skolan ska vara en trygg plats för alla elever och all personal (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 s. 49–50). Det är i en skola som präglas av trygghet och ömsesidig respekt som elever kan utvecklas mot de kunskapsmål som anges i kursplanerna.

Skolans ansvar att förmedla de grundläggande värden som det svenska samhället vilar på slås fast i den nya skollagen. Vid sidan om kunskapsuppdraget är det skolans viktigaste uppdrag. Ett aktivt värdegrundsarbete på varje skola som involverar såväl personal som elever är enligt utskottets mening en förutsättning för en trygg skolmiljö. Skolverket har i juni 2011 fått ett förnyat uppdrag att stärka skolans värdegrund och arbete mot diskriminering och kränkande behandling. Inom ramen för uppdraget ska Skolverket erbjuda förskolans, skolans och fritidshemmens personal samt

skolledare fortbildning i frågor som rör arbetet med värdegrunden, mot diskriminering och annan kränkande behandling. Fortbildningen ska utgå från myndighetens slutsatser i det tidigare uppdraget mot diskriminering och annan kränkande behandling, liksom från de uppdrag verket haft när det gäller värdegrund och jämställdhet. Inom ramen för det nya uppdraget ska Skolverket sammanställa och sprida goda exempel kring det förebyggande arbetet samt arbetet med rutiner för rapportering och uppföljning av ärenden om diskriminering och annan kränkande behandling. Uppdraget ska löpande redovisas i myndighetens årsredovisning och slutrapporteras i januari 2015. I uppdraget ingår även att kartlägga omfattningen av problemet med s.k. maktlekar i de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan samt att föreslå hur skolorna kan arbeta med att förebygga sådana maktlekar. Denna del av uppdraget ska rapporteras i februari 2013.

I den nya skollagen har rektorer och lärare också fått större befogenheter att upprätthålla arbetsron i klassrummet. För arbetsron i skolan är det också viktigt att stävja skolket. Ogiltig frånvaro ska därför föras in i terminsbetygen i grundskolan fr.o.m. den 1 juli 2012. För gymnasieskolan redovisas redan ogiltig frånvaro sedan den 1 juli 2011 i de utdrag av betygskatalogen som ska ges till eleven minst en gång per termin.

Sedan den 1 januari 2009 regleras arbetet mot diskriminering och kränkande behandling i både diskrimineringslagen (2008:567) och skollagen. Med kränkande behandling avses ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barns eller en elevs värdighet. Huvudprinciperna i skollagen om åtgärder mot kränkande behandling har förts in i den nya skollagen, som ska tillämpas i utbildningar och annan verksamhet fr.o.m. den 1 juli 2011. Skolan eller förskolan ska varje år upprätta en likabehandlingsplan och en årlig plan mot kränkande behandling. Utskottet vill i sammanhanget uppmärksamma att Diskrimineringsombudsmannen (DO) i samarbete med andra tillsynsmyndigheter på området har tagit fram handledningar och utbildningar om det främjande och förebyggande arbetet. För att ge mer kunskap och metodstöd har DO i samarbete med Barn- och elevombudet (BEO) vid Skolinspektionen och Skolverket tagit fram ett gratis webbverktyg (www.planforskolan.se) som ska hjälpa skolorna att utforma planer för ett effektivare arbete mot diskriminering och kränkande behandling. Verkttyget vänder sig främst till den som är skolledare eller förskolechef eller på annat sätt ansvarar för att skolan eller förskolan har en plan mot diskriminering och kränkande behandling.

I den nya skollagen finns en skyldighet för lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. Enligt bestämmelsen är en förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig

att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Skyldigheterna i fråga om anmälan gäller också i förhållande till trakasserier eller sexuella trakasserier på det sätt som avses i diskrimineringslagen.

Utskottet anser att ett aktivt arbete mot mobbning och kränkande behandling är av största vikt. Utskottet vill i detta sammanhang påminna om att Skolverket har visat på skillnader i hur pojkar och flickor utsätts för mobbning och att de insatser som sätts in därför måste anpassas till de skilda villkor som kan gälla för pojkar respektive flickor.

Mot bakgrund av det ovan anförda avstyrker utskottet motionerna 2011/12:So216 yrkande 2, 2011/12:Ub260, 2011/12:Ub290, 2011/12:Ub319, 2011/12:Ub342, 2011/12:Ub457 yrkandena 24 och 25 samt 2011/12:Ub516 yrkande 1.

It i skolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om en nationell it-strategi.

Jämför reservation 33 (S, V).

Motionerna

Socialdemokraterna framhåller i kommittémotion 2011/12:Ub457 yrkande 15 att arbetet med it i skolan behöver förstärkas och tydliggöras i en nationell it-strategi för skolan. I den enskilda motionen 2011/12:Ub243 (M) anförs att it bör genomsyra utbildningssystemets alla delar. I den enskilda motionen 2011/12:Ub262 (M) anförs i yrkande 4 att det behövs en nationell strategi för it i skolan.

Utskottets ställningstagande

Den svenska skolan styrs bl.a. genom de nationella mål, riktlinjer och kunskapskrav som riksdagen och regeringen har beslutat om i t.ex. skollagen och läroplanerna. Riksdagen och regeringen anger däremot inte hur dessa mål ska nås, utan det bestämmer skolhuvudmännen och skolorna själva.

I de nya kurs- och ämnesplanerna för grundskolan respektive gymnasieskolan förtydligas vikten av digital teknik som verktyg i undervisning och lärande. Enligt skollagen ska eleverna i grundskolan och gymnasieskolan utan kostnad ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning. Hur it-användningen ska integreras i pedagogiken är däremot en fråga för lärarna och skolhuvudmännen.

Regeringen beslutade hösten 2011 om en digital agenda för Sverige. Där framhålls att läroplanernas mål är att eleverna ska få den digitala kompetens som behövs i dagens samhälle och att skolans huvudmän – kommuner och fristående aktörer – har ansvar för att läroplanerna följs. Läroplanerna uttrycker enligt utskottets uppfattning en samlad nationell syn på it i skolan.

Därutöver har Skolverket i uppdrag att främja utvecklingen och användningen av informations- och kommunikationsteknik (IKT) i förskolor, skolor och verksamheter samt hos skolhuvudmän. Skolverket ska i sitt arbete utgå från målgruppers olika behov och förutsättningar vid spridandet av kunskap om användandet och utformningen av bl.a. IKT i lärprocesser, digitala lärverktyg och lärande exempel inom området. Vidare ska Skolverket bedöma verksamheters och huvudmäns utvecklingsbehov avseende IKT-användningen inom förskola, skola och vuxenutbildning samt ge förslag på eventuella insatser. Särskilt ska lärares användning av IKT som ett pedagogiskt verktyg för att utveckla undervisningen belysas. Uppdraget ska redovisas vart tredje år, nästa gång senast i april 2013.

För att stärka lärarnas kompetens att använda it i undervisningen på ett genomtänkt sätt har kraven i den nya lärarutbildningens examensbeskrivningar förtydligats när det gäller lärares pedagogiska användning av modern teknik. Vidare erbjuder Skolverket, som en del i sitt uppdrag att främja utvecklingen och användningen av it i skolan, kompetensutveckling i praktisk it för pedagoger och skolledare. Inom ramen för detta uppdrag arbetar Skolverket också med att tillgängliggöra digitala lärresurser.

Mot bakgrund av det ovan anförda avstyrker utskottet motionerna 2011/12:Ub243, 2011/12:Ub262 yrkande 4 och 2011/12:Ub457 yrkande 15.

Vissa undervisningsämnen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om undervisning i matematik, entreprenörskap m.m.

Jämför reservationerna 34 (MP), 35 (V), 36 (S, MP) och 37 (MP).

Motionerna

Matematik

Socialdemokraterna framhåller i kommittémotion 2011/12:Ub457 yrkande 14 att förskolan ska möta matematikintresset hos barn genom lärande lek samt att det är naturligt att matematik tillhör basämnena i grundskolan, att godkänt betyg utgör ett behörighetskrav till gymnasieskolan och att det är ett kärnämne i alla gymnasieskolans program. I den enskilda motionen

2011/12:Ub387 (S) anförs att intresset för matematikundervisningen i grund- och gymnasieskolan bör uppmuntras. I den enskilda motionen 2011/12:Ub345 (MP) anförs att en försöksverksamhet bör startas i tio kommuner i landet där man prövar att ge eleverna rätt till undervisning i matematik på deras modersmål.

Entreprenörskap

I den enskilda motionen 2011/12:Ub241 (M) anförs i yrkande 1 att entreprenörskapskurser bör införas i grundskolan och gymnasiet. I den enskilda motionen 2011/12:N201 (FP) anförs i yrkande 2 att det är viktigt med ökad undervisning i entreprenörskap i skolan samt samverkan mellan skolan och näringslivet.

Mediekunskap

Vänsterpartiet föreslår i kommittémotion 2011/12:C329 yrkande 8 att Skolverket och Högskoleverket ska få i uppdrag att göra en översyn och utvärdering av utbildningen i mediekritisk kompetens samt, om behov finns, arbeta för att utbildningen i detta ämne utvecklas. I den enskilda motionen 2011/12:Ub248 (S) anförs i yrkande 1 att undervisningen om medier i grundskolan och gymnasiet behöver öka.

Konsumentkunskap och privatekonomi

I den enskilda motionen 2011/12:Ub392 (S) anförs att det är viktigt att skolan lär ut hållbar konsumtion för barn och unga. I den enskilda motionen 2011/12:Ub307 (S) anförs att konsumentkunskap och privatekonomi är viktiga ämnen i skolan. I den enskilda motionen 2011/12:Ub241 (M) anförs i yrkande 2 att antalet utbildningstimmar i privatekonomi, juridik och samhällskunskap i grundskolan och gymnasiet bör öka. I den enskilda motionen 2011/12:Ub448 (M) anförs att undervisning i privatekonomi bör integreras ytterligare i den svenska skolans nuvarande läroplan. I den enskilda motionen 2011/12:Ub202 (FP) anförs att hem- och konsumentkunskap är viktigt. I den enskilda motionen 2011/12:Ub365 (KD) anförs att privatekonomi bör ingå som kursmoment inom grund- och gymnasieskolan.

Sex- och samlevnadsundervisning

I den enskilda motionen 2011/12:Ub246 (S) anförs i yrkande 5 att skrivningarna i läroplanen om sexualundervisningen bör bli tydligare och inte bara ingå i biologiämnet. I den enskilda motionen 2011/12:Ub399 (S) anförs att sex- och samlevnadsundervisningen i skolan behöver förbättras. I den enskilda motionen 2011/12:K300 (KD) anförs i yrkande 4 med anledning av Utbildningsradions material för sex- och samlevnadsundervisning att föräldrar ska kunna tillförsäkras en allsidig och saklig undervisning i enlighet med Lpo 94 och Lgr 11.

Övriga ämnen

I den enskilda motionen 2011/12:Ub233 (S) anförs att livskunskap bör införas i skolan. I den enskilda motionen 2011/12:Ub258 (M) anförs att arbetet för en bra skolidrott för alla elever är viktigt. I den enskilda motionen 2011/12:Ub271 (M) anförs att satsningarna på tyska språket i skolan bör öka. I den enskilda motionen 2011/12:N252 (MP) anförs i yrkande 9 att den samlade kunskapen om den sociala ekonomins betydelse bör förankras inom utbildningsväsendets olika delar.

Utskottets ställningstagande

Grundskolans ämnen räknas upp i den nya skollagen. Undervisningen ska omfatta bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterade ämnen (biologi, fysik och kemi), samhällsorienterade ämnen (geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap), slöjd, svenska eller svenska som andraspråk och teknik. Dessutom ska modersmål, för de elever som ska erbjudas sådan undervisning, och språkval finnas som ämnen. För varje ämne ska det finnas en kursplan.

Utöver undervisningen i de särskilda ämnena finns elevens val och skolans val. Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Statens skolverk har godkänt en plan för undervisningen.

Den 1 juli 2011 började den nya läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) att gälla och ersätter 1994 års läroplan (Lpo 94). Läroplanen innehåller bl.a. de övergripande målen och riktlinjerna för grundskolan och kursplanerna för respektive ämne. I läroplanen uttrycks även de kunskaper och värden som eleverna ska ha med sig från grundskolan.

Utskottet har tidigare konstaterat att läroplanen inklusive kursplanen, som vid sidan av skollagen är det viktigaste styrdokumentet för verksamheten i skolan, fastställs av regeringen i enlighet med de principer som beslutats av riksdagen (bet. 2010/11:UbU7 s. 64–65). Utskottet har då ansett att det därför av likvärdighetskäl är mycket viktigt att alla skolor följer de nationella kursplanerna i syfte att nå de mål som uttrycks där. Undervisningstiden måste förläggas så att eleverna ges möjlighet att nå målen för utbildningen. Det bör understrykas att detta t.ex. innebär att undervisningstiden i ämnet idrott och hälsa bör läggas ut jämnt under hela läsåret.

Kunskapskraven och de nationella proven bygger på att alla elever arbetat mot samma mål. Detta hindrar dock inte att skolor har en betydande pedagogisk frihet att utforma undervisningen, välja stoff och läromedel på det sätt som passar de lokala förutsättningarna och skolans pedagogiska profil. Det kan dock finnas situationer då det kan vara rimligt att acceptera vissa avvikelser från de nationella kursplanerna. För vissa särskilda utbildningar och för fristående skolor med särskild pedagogisk inriktning kan

det finnas behov av undantag från de generella bestämmelserna för att kunna ha möjlighet att genomföra utbildningen eller fortsätta med den pedagogiska inriktningen. Det finns därför ett bemyndigande i den nya skollagen som ger regeringen rätt att utfärda föreskrifter som gör det möjligt med avvikelser från ämnesindelning och timplan.

Det bör även noteras att det är möjligt för en grundskola, oavsett huvudman, att ansöka om att erbjuda ett lokalt tillval som skolans val utöver innehållet i de nationella kursplanerna. Det kan handla om ett speciellt område som inte täcks av kursplanerna. En del av eller hela utrymmet för skolans val (600 timmar) ska kunna användas till ett sådant lokalt tillval. Innehållet i ett lokalt tillval får givetvis inte strida mot målen i skollagen och läroplanen. Skolverket ska godkänna en plan för innehållet i det lokala tillvalet.

Matematik

En mål- och resultatstyrd skola ställer krav på hög lärarkompetens, såväl ämneskunnande som didaktisk kunskap, så att läraren kan ge alla elever det stöd och de utmaningar som behövs för att uppnå målen och utvecklas så långt möjligt. Staten har ett ansvar för att tillhandahålla lärarutbildning som ger adekvat kompetens för läraryrket. Utskottet vill påminna om att i den nya lärarutbildningen blir alla lärare för de yngre barnen behöriga att undervisa i matematik, naturorienterade ämnen och teknik. Utskottet kan vidare konstatera att genom fortbildningssatsningen Lärarlyftet har såväl ämnesfördjupning som ämnesdidaktiska utbildningar underlättat för lärare att få tillgång till kvalificerad och relevant fortbildning.

För att öka elevernas måluppfyllelse i matematik beslutade regeringen i mars 2012 om insatser för fortbildning av matematiklärare, det s.k. Matematiklyftet. Skolverket fick i uppdrag att, i samverkan med Nationellt centrum för matematikutbildning (NCM) vid Göteborgs universitet, svara för genomförandet av fortbildning av matematiklärare i matematikdidaktik och för att ge dem professionellt stöd genom matematikhandledare. Skolverket ska också svara för utbildning av matematikhandledare och rektorer. Uppdraget avser matematiklärare, inklusive matematikhandledare, och rektorer inom skolväsendet utom förskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Uppdraget ska genomföras så att fortbildningen kan pågå fr.o.m. höstterminen 2012 t.o.m. den 30 juni 2016, under förutsättning att riksdagen beviljar medel för detta ändamål för 2013–2016.

Inom ramen för den särskilda satsningen på matematik, naturvetenskap och teknik (MNT) som pågått sedan 2009 har Skolverket genomfört en rad insatser för att stödja och utveckla undervisningen i naturvetenskap och teknik i tidiga åldrar, bl.a. genom att stimulera till förnyelse av och högre kvalitet på matematikundervisningen i grundskolan genom stöd till skolors lokala utvecklingsarbete. Riksdagen har beslutat om en fortsatt MNT-satsning med 200 miljoner kronor för 2012 (prop. 2011/12:1, bet.

2011/12:UbU1, rskr. 2011/12:98). I budgetpropositionen för 2012 aviserade regeringen att satsningen ska förlängas till 2015 och beräknade att 200 miljoner kronor per år ska avsättas.

Vidare har regeringen i samma proposition aviserat att undervisningstiden i matematik i grundskolan ska utökas med 120 timmar från höstterminen 2013. För denna satsning har regeringen enligt propositionen beräknat att 250 miljoner kronor ska avsättas 2013 och 500 miljoner kronor per år fr.o.m. 2014. Syftet med satsningen är att eleverna ska få mer tid till basämnet matematik i grundskolan.

Vad gäller undervisning i matematik på elevers modersmål finns det exempel från Malmö stad som inom ramen för en satsning på språkutveckling har inriktningar mot flerspråkig ämnesundervisning respektive språkutvecklande ämnesundervisning. Tanken är att flerspråkiga elever ska få en möjlighet att utveckla sitt modersmål och svenska parallellt med sina andra ämnesstudier och att all ämnesundervisning, inte bara språkundervisningen, ska vara språkutvecklande.

Entreprenörskap

Utskottet kan konstatera att satsningen på entreprenörskap inom utbildningsområdet fortsätter. Entreprenörskap är ett övergripande tema som betonas i läroplaner, examensmål och i ämnes- och kursplaner för grundskolan, gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Regeringen aviserar i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 s. 48) sin avsikt att fortsätta stimulera entreprenörskap inom utbildningsområdet under 2013 och 2014 med 15 miljoner kronor årligen till organisationer och huvudmän som arbetar med entreprenörskap inom skolväsendet. Dessutom kommer organisationen Ung Företagsamhets verksamhet enligt propositionen att stöttas med 5 miljoner kronor extra under 2013–2015, utöver de 7 miljoner kronor som redan går till organisationen årligen, för att möjliggöra en riksomfattande insats som ska genomföras i samarbete med organisationen Drivhuset.

Därutöver har Skolverket i uppdrag att stimulera arbetet med entreprenörskap i skolan. Det kan t.ex. handla om att främja skolors samarbete med arbetslivet, erbjuda kompetensutveckling, underlätta erfarenhetsutbyte samt fördela utvecklingsmedel och verksamhetsstöd. Skolverket ska även sprida relevanta forskningsresultat till skolan samt kartlägga, analysera och sprida erfarenheter av huvudmännens arbete med entreprenörskap. I detta arbete ska Skolverket ta del av relevanta organisationers erfarenheter, internationella erfarenheter och forskning inom området. Skolverket ska även samråda med Tillväxtverket för att främja entreprenörskap i enlighet med regeringens strategi för entreprenörskap inom utbildningsområdet. Uppdraget ska redovisas i Skolverkets årsredovisning.

Skolverket har också i uppdrag att i samverkan med Tillväxtverket genomföra informations- och kunskaphöjande insatser som främjar entreprenörskap inom vård- och omsorgsutbildningar i gymnasieskolan, den kommunala vuxenutbildningen och högskolan. Uppdraget ska slutrapporteras i januari 2013.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2011/12:K300 yrkande 4, 2011/12:C329 yrkande 8, 2011/12:Ub202, 2011/12:Ub233, 2011/12:Ub241 yrkandena 1 och 2, 2011/12:Ub246 yrkande 5, 2011/12:Ub248 yrkande 1, 2011/12:Ub258, 2011/12:Ub271, 2011/12:Ub307, 2011/12:Ub345, 2011/12:Ub365, 2011/12:Ub387, 2011/12:Ub392, 2011/12:Ub399, 2011/12:Ub448, 2011/12:Ub457 yrkande 14, 2011/12:Ub472, 2011/12:N201 yrkande 2 och 2011/12:N252 yrkande 9.

Särskilt stöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om särskilt stöd i skolan.

Jämför reservation 38 (S, V).

Motionerna

I den enskilda motionen 2011/12:Ub440 (S) anförs att det behövs kompetensutveckling för lärare och rektorer samt ett förtydligande av skollagen så att elever med funktionsnedsättning får stöd för att nå kunskapsmålen i skolan. I den enskilda motionen 2011/12:Ub451 (S) anförs att det behövs tidig hjälp vid läs- och skrivsvårigheter.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare uttalat att en förutsättning för att alla elever ska få möjlighet att nå målen för utbildningen är att särskilt stöd ges till de elever som av olika anledningar har svårt att nå dem (bet. 2010/11:UbU7 s. 42).

En elevs svårigheter ska i första hand lösas inom ramen för den ledning och stimulans för lärande och personlig utveckling som alla elever ska ges enligt 3 kap. 3 § i den nya skollagen (2010:800). En elev kan emellertid behöva ytterligare stöd, som benämns särskilt stöd och som kan ersätta annan undervisning eller vara ett komplement till den. Det är elevens behov av stöd som ska vara vägledande.

Utskottet har tidigare lyft fram att i den nya skollagen har regleringen av den process som leder till ett beslut om särskilt stöd och ett åtgärdsprogram blivit tydligare (bet. 2010/11:UbU7 s. 42). Processen kan beskrivas i fem steg: att uppmärksamma, utreda, dokumentera, åtgärda samt följa upp och utvärdera. Bestämmelserna tydliggör ansvaret för att tidigt upptäcka

elever i behov av särskilt stöd. Rektorn har alltid det yttersta ansvaret för att ett åtgärdsprogram upprättas så snart det har framkommit att en elev behöver särskilt stöd. Bestämmelserna ställer krav på att det finns rutiner för hur personalen ska rapportera till rektorn när det blir aktuellt att bedöma om en elev är i behov av särskilt stöd. Ett beslut om att upprätta eller inte upprätta ett åtgärdsprogram får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2011/12:Ub440 och 2011/12:Ub451.

Betygsinnehåll och betygsprövning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om betygsinnehåll och betygsprövning.

Motionerna

I den enskilda motionen 2011/12:Ub254 (KD) föreslås att betyg ska kunna innehålla frivillig information om en elevs ideella engagemang inom ramen för skolans arbete. I den enskilda motionen 2011/12:Ub363 (KD) föreslås att en rätt att överklaga slutbetyg ska införas. I den enskilda motionen 2011/12:Ub426 (KD) anförs att elever bör ha rätt att överklaga slutbetyg i grundskolan och kursbetyg på gymnasiet.

Utskottets ställningstagande

I 10 kap. i den nya skollagen (2010:800) finns bestämmelser om bl.a. betygssättning i grundskolan och vad betyget ska bygga på. Det anges att när betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven har inhämtat i ämnet t.o.m. den aktuella terminen. När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska betyget bestämmas med hjälp av bestämda kunskapskrav.

Betyg kan ändras av den eller de som har fattat beslut om betyg om beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning. Skyldigheten gäller om ändringen kan ske snabbt och enkelt, vilket innebär att det normalt inte finns någon ändringsskyldighet om det krävs ytterligare utredning i ärendet. Exempel på felaktigheter som kan medföra en sådan ändringsskyldighet är att bedömningsunderlag har förbisetts eller att frånvaro har vägts in på ett sätt som strider mot föreskrifter om felaktigheter. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks.

I betänkandet Riktiga betyg är bättre än höga betyg – Förslag till omprövning av betyg (SOU 2010:96), som överlämnades till regeringen i januari 2011, föreslås att en elev som inte får sitt betyg ändrat av läraren ska kunna få betygen omprövade av rektorn. Förslaget har remissbehandlats och bereds nu inom Regeringskansliet, enligt budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 s. 46).

Utskottet anser att beredningen av ärendet bör avvaktas. Därmed avstyrks motionerna 2011/12:Ub254, 2011/12:Ub363 och 2011/12:Ub426.

Lärverktyg

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om lärverktyg i skolan.

Motionerna

I den enskilda motionen 2011/12:Ub246 (S) yrkande 4 anförs att olämplig litteratur i skolundervisningen bör tas bort. I den enskilda motionen 2011/12:Ub314 (S) anförs att det är viktigt att undervisningsmaterialet för historieundervisning om Sveriges ursprungsbefolkning i våra skolor är korrekt. I den enskilda motionen 2011/12:Ub407 (S) anförs att en strategi behövs för en förbättrad tillgång till digitala hjälpmedel i skolorna. I den enskilda motionen 2011/12:Ub482 (S) anförs i yrkande 2 att läroböcker i skolan måste vara moderna och tidsenliga. I den enskilda motionen 2011/12:Ub424 (KD) anförs att det bör utredas hur ett kvalitetssäkringssystem för läromedel kan utvecklas. I den enskilda motionen 2011/12:Ub320 (FP) anförs att schackspel bör prövas som ett pedagogiskt verktyg i skolan. I den enskilda motionen 2011/12:T362 (S) anförs i yrkande 1 att it-kompetensen bör stärkas i samhället och att en central del i detta är elevernas tillgång till it.

Utskottets ställningstagande

Den snabba utvecklingen av informationsteknologin under de senaste decennierna har inneburit stora förändringar för hur undervisningen bedrivs och vilken utrustning som eleverna använder. I den nya skollagen (2010:800) anges att eleverna utan kostnad ska ha tillgång till böcker och andra lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning. Begreppet lärverktyg är nytt och handlar om att eleven ska ha tillgång till sådana verktyg som eleven behöver för att ha en tidsenlig utbildning.

Läromedlen är ett av lärarens viktiga redskap för att hjälpa eleverna att lära sig och förstå ett ämne. De ska bidra till att eleverna uppnår målen för undervisningen. Den statliga läromedelsgranskningen upphörde i samband med skolreformerna i början av 1990-talet (den avskaffades redan

1974 för naturorienterande ämnen). I den målstyrda skolan har ansvaret för läromedelsval och utvärdering av läromedel överlämnats till skolorna själva, dvs. till rektorer och lärare. Skolor har alltså en betydande pedagogisk frihet att utforma undervisningen och välja stoff och läromedel på det sätt som passar de lokala förutsättningarna och skolans pedagogiska profil.

För att se hur skolor arbetar för att välja läromedel och hur de läromedel som väljs ser ut har Skolinspektionen genomfört en s.k. kvalitetsgranskning av läromedel i ämnet kemi i årskurserna 4 och 5 vid 14 grundskolor runt om i landet (rapport 2011:1). Huvudsyftet med en sådan granskning är att bidra till utveckling genom att bl.a. visa på framgångsfaktorer. Skolinspektionens iakttagelser redovisas dels i form av enskilda beslut till de granskade skolorna och skolhuvudmännen, dels i en övergripande och sammanfattande rapport som ska ge ett utvecklingsstöd även för skolor som inte har granskats.

Utskottet avstyrker mot bakgrund av det ovan anförda motionerna 2011/12:Ub246 yrkande 4, 2011/12:Ub314, 2011/12:Ub320, 2011/12:Ub407, 2011/12:Ub424, 2011/12:Ub482 yrkande 2 och 2011/12:T362 yrkande 1.

Tillgång till skolbibliotek

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om skolbibliotek och skolbibliotekarier.

Jämför reservationerna 39 (V) och 40 (MP, V).

Motionerna

Miljöpartiet framhåller i kommittémotion 2011/12:Kr329 yrkande 8 att krav på tillgång till utbildade skolbibliotekarier bör införas i skollagen. Vänsterpartiet framhåller i kommittémotion 2011/12:Kr307 yrkande 13 att skollagens krav på skolbibliotek bör förtydligas. I den enskilda motionen 2011/12:Kr252 (S) anføres i yrkande 6 att alla skolor bör ha tillgång till skolbibliotek. I den enskilda motionen 2011/12:Ub301 (S) anføres vikten av tillgång till skolbibliotek. I den enskilda motionen 2011/12:Ub375 (S) anføres att skollagens krav på att elever ska ha tillgång till skolbibliotek bör förtydligas. I den enskilda motionen 2011/12:Ub355 (MP) anføres att skolbibliotek bör vara bemannade och välutrustade. I den enskilda motionen 2011/12:Ub334 (KD) anføres att det är viktigt att den nya skollagen följs upp och utvärderas när det gäller alla skolbarns tillgång till bibliotek.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill upplysa om att det i 2 kap. 36 § i den nya skollagen (2010:800) har införts en bestämmelse, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, om att eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek. Bestämmelsen innebär en skyldighet för alla skolhuvudmän för de uppräknade skolformerna att anordna sin verksamhet så att eleverna har tillgång till skolbibliotek för att stimulera skolelevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildningen.

Utskottet kan konstatera att Skolinspektionen inom ramen för sin tillsyn har tagit fram ett antal krav som ska vara uppfyllda för att eleverna ska anses ha tillgång till skolbibliotek. För det första ska eleverna ha tillgång till ett skolbibliotek i den egna skolenhetens lokaler eller på ett sådant avstånd från skolan att man kontinuerligt kan använda biblioteket som en del av utbildningen för att bidra till att eleverna når utbildningens mål. För det andra ska biblioteket omfatta böcker, facklitteratur, skönlitteratur, informationsteknik och andra medier. Slutligen ska biblioteket vara anpassat till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

I bibliotekslagen (1996:1596) har det införts en hänvisning till att det i den nya skollagen finns bestämmelser om skolbibliotek. Vidare sägs att skolbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt funktionshindrade, invandrare och andra minoriteter genom att erbjuda litteratur på andra språk än svenska och i former särskilt anpassade till dessa gruppers behov. Skolbiblioteken ska även ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar genom att erbjuda böcker, informationsteknik och andra medier anpassade till deras behov för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning.

I mars 2011 beslutade regeringen att tillsätta en kommitté, den s.k. Litteraturutredningen (dir. 2011:24). En del av kommitténs uppdrag är att analysera och föreslå hur litteraturens ställning kan stärkas i förskolan, förskoleklassen, grundskolan och gymnasieskolan. Kommittén ska även kartlägga och redovisa hur samverkan mellan skol-/folkbiblioteken och pedagogerna kan stärkas när det gäller att använda litteratur i undervisningen, samt pröva om det finns behov av att stärka skolbibliotekens ställning och föreslå relevanta insatser. Uppdraget ska redovisas i september 2012.

Utskottet ser inte något skäl att föregripa beredningen av Litteraturutredningens betänkande och avstyrker därmed motionerna 2011/12:Kr252 yrkande 6, 2011/12:Kr307 yrkande 13, 2011/12:Ub301, 2011/12:Ub334, 2011/12:Ub355 och 2011/12:Ub375 samt 2011/12:Kr329 yrkande 8.

Läxläsning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om läxläsning.

Motionerna

I den enskilda motionen 2011/12:Ub327 (S) anförs att läxläsning i huvudsak bör ske i skolan. I den enskilda motionen 2011/12:Ub378 (S) anförs i yrkande 1 att mängden läxor bör hållas under kontroll och i yrkande 2 att möjligheten att ordna läxhjälp i skolans regi bör ses över. I den enskilda motionen 2011/12:Ub469 (S) anförs att man bör låta läxor vara en del av skoldagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare uttalat att hemarbete kan motiveras med att eleverna måste ta mer eget ansvar för sitt lärande och att föräldrarna i ökad utsträckning bör ha insyn i sina barns skolgång (bet. 2010/11:UbU7 s. 41). Ett sådant arbetssätt kan förutsätta att eleverna får stöd från sina föräldrar eller från någon annan vuxen. Utskottet har vidare i samma betänkande ansett att läxor är ett bra komplement till god undervisning. Därmed avstyrks motionerna 2011/12:Ub327, 2011/12:Ub378 yrkandena 1 och 2 samt 2011/12:Ub469.

Skolledare och lärare

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om skolledare och lärare.
Jämför reservationerna 41 (S) och 42 (S).

Motionerna*Skolledare*

Socialdemokraterna framhåller i kommittémotion 2011/12:Ub457 yrkande 5 att skolledarna har en central roll som pedagogiska ledare.

Lärare

Socialdemokraterna framhåller i kommittémotion 2011/12:Ub457 yrkande 4 att de är positiva till lämplighetsprov vid antagning till lärarutbildningen, att kontinuerlig kompetensutveckling måste vara ett naturligt inslag i lärarrollen, att fler karriärvägar bör finnas för lärare och att skolans organisation bör utvecklas på olika sätt. I den enskilda motionen

2011/12:Kr285 (V) anförs i yrkande 5 att skolpersonalen bör ges kompetensutveckling i hur man kan integrera fysisk aktivitet i skoldagens samlade aktiviteter. I den enskilda motionen 2011/12:Ub246 (S) anförs i yrkande 2 att det måste finnas tillgång till fortbildning, metodutveckling, handledning och materialstöd när det gäller sexualundervisning. I den enskilda motionen 2011/12:Ub406 (S) anförs att it-kompetensen bland landets lärare behöver ses över och att lärarnas tillgång till datorer bör förbättras. I den enskilda motionen 2011/12:Ub482 (S) anförs i yrkande 1 att det är viktigt att lärare får kompetensutveckling i frågor om homo- och bisexuella samt transpersoner. I den enskilda motionen 2011/12:Ub309 (KD) anförs att kunskap om de särbegåvade barnens behov bör ingå i lärarutbildningen och i lärarnas fortbildning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att skolledares och lärares kompetens och möjlighet till vidareutbildning är av största vikt. En bra rektor utgör ett viktigt stöd för lärarna och är en viktig faktor för skolans resultat. Att få handledning och återkoppling av bra lärare är centralt för elevernas kunskapsutveckling. Utskottet ser därför med tillfredsställelse på att regeringen har vidtagit en rad åtgärder på området.

Skolledare

Enligt den nya skollagen (2010:800) ska det pedagogiska arbetet vid en skola ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska också särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektorns ansvar beskrivs vidare i de nya läroplanerna.

År 2010 infördes en obligatorisk befattningsutbildning för rektorer. Därefter har det gjorts en satsning med 20 miljoner kronor per år på en frivillig fortbildning i styrnings- och ledarskapsfrågor för de rektorer som har genomgått den obligatoriska utbildningen. Satsningen pågår till 2014. Skolverket har i uppdrag att svara för denna fortbildning och ska återrapportera uppdraget i oktober 2012. Därefter ska uppdraget rapporteras årligen i Skolverkets årsredovisning.

Under 2011–2012 granskade Skolinspektionen för andra gången rektorer ledarskap (se rapport 2012:1). I granskningen ingick 30 slumpvis valda grundskolor i 12 kommuner. Av granskningen framkom bl.a. att majoriteten av huvudmännen behöver, i dialog med rektorerna, säkra att det finns goda förutsättningar för rektorernas ledning av den pedagogiska verksamheten. Granskningen visade också att majoriteten av rektorer och huvudmän har arbetat för att skapa en god beredskap inför skolreformerna och att arbetet på många skolor har resulterat i ett engagemang för läroplansarbetet med kärnprocesserna i fokus.

Utskottet välkomnar därför de satsningar som pågår och Skolinspektionens granskning av rektorernas ledarskap. Utskottet avstyrker därmed motion 2011/12:Ub457 yrkande 5.

Lärare

Den 1 juli 2011 infördes ett legitimationssystem för lärare och förskollärare. För att få anställas utan tidsbegränsning, ansvara för undervisningen och självständigt besluta om betyg ska det krävas legitimation. Legitimation utfärdas av Skolverket för den som har en lärar- eller förskolläraryrkesexamen och som också har genomgått en introduktionsperiod med handledning. Riksdagen har, i enlighet med regeringens förslag, beslutat att kravet på legitimation ska gälla från den 1 juli 2012. Regeringen överlämnade dock i april 2012 en remiss till Lagrådet med förslag om att senarelägga tidpunkten för detta ikraftträdande till den 1 december 2013.

I juni 2011 utsågs två utredare av Regeringskansliet. Den ena ska analysera förutsättningarna för ett lämplighetsprov vid antagning till lärarutbildningen och ska vara klar under första halvåret 2012. Den andra ska se över hur en karriärutvecklingsreform för läraryrket kan utformas med utvecklingssteg för yrkesskickliga lärare inom hela grund- och gymnasieskolan och ska vara klar under första halvåret 2012. Syftet med den sistnämnda reformen är att premiera de bästa lärarna. Utvecklingsstegen med eventuella behörighetskrav ska beskrivas i skollagen. Beslut om vem som ska anställas liksom ansvarsområden och arbetsinnehåll samt anställningsvillkor ska bestämmas av huvudmannen i sedvanlig ordning. För att täcka kostnaderna för reformen ska ett statsbidrag betalas ut om 26 miljoner kronor 2012, 187 miljoner kronor 2013, 468 miljoner kronor 2014 och 749 miljoner kronor 2015. Från 2016 och framåt är tillskottet 880 miljoner kronor per år.

Genom möjligheten att delta i en utbildning på forskarnivå som är relevant för verksamheten kan en lärare eller förskollärare bidra till att bygga upp sin skolas eller förskolas kunskapsbas. Utbildning på forskarnivå ska par också nya karriärmöjligheter för lärare och förskollärare, då den som har minst licentiatexamen och under minst fyra år uppvisat pedagogisk skicklighet ska benämnas lektor. Vetenskapsrådet har på regeringens uppdrag utlyst medel för s.k. forskarskolor för lärare och förskollärare (dnr U2011/1201/F). Satsningen syftar till att erbjuda dessa yrkesgrupper möjlighet att delta i utbildning på forskarnivå, så att de inom en sammanlagd tid av högst två år och sex månader ska kunna uppnå en licentiatexamen. Statsbidrag betalas ut och motsvarar tre fjärdedelar av huvudmannens kostnader för lön under den tid läraren respektive förskolläraren deltar i utbildningen. Totalt omfattar satsningen 251 miljoner kronor under perioden 2011–2014, varav 80 miljoner kronor för utbildningsdelen.

Fortbildningsatsningen Lärarlyftet har sedan 2007 gett lärare ökade möjligheter att bredda och fördjupa sina ämnesteoritiska och ämnesdidaktiska kunskaper. Som en fortsättning på den satsningen genomförs det s.k. Lärar-

lyftet II med inriktning på behörighetsgivande kurser för fritidspedagoger och legitimerade lärare. Satsningen på kompetensutveckling för lärare, forskollärare, fritidspedagoger och rektorer omfattar totalt ca 500 miljoner kronor 2012 och beräknas omfatta ca 510 miljoner kronor 2013 och 2014 och ca 200 miljoner kronor 2015.

För de lärare som har påbörjat en lärarutbildning men saknar examen pågår sedan 2007 en satsning på vidareutbildning av lärare (VAL). Den innebär att verksamma lärare kan komplettera sin tidigare utbildning för att nå en lärarexamen vid ett antal lärosäten. Utgångspunkten är att lärosätena ska tillgodoräkna tidigare erfarenheter som lärare samt erbjuda individualiserade utbildningar för att underlätta och förkorta studietiden för den enskilde studenten. För 2012 har 100 miljoner kronor beslutats för VAL-satsningen, och för 2013 och 2014 beräknas 150 miljoner kronor avsättas per år. Regeringen beräknar att den totala utbildningsinsatsen kommer att omfatta ca 5 400 helårsstudenter inom ramen för ovan angivna resurser. Mot bakgrund av utbildningens längd och studietakt kommer verksamheten att bedrivas t.o.m. den 30 juni 2018.

Utskottet ser mycket positivt på de satsningar som genomförs och kan inte se något skäl att föregripa beredningen av pågående utredningar. Därmed avstyrks motionerna 2011/12:Kr285 yrkande 5, 2011/12:Ub246 yrkande 2, 2011/12:Ub309, 2011/12:Ub406, 2011/12:Ub457 yrkande 4 och 2011/12:Ub482 yrkande 1.

Grundskolan

Utbildningens innehåll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kunskaper i vissa ämnen, bl.a. moderna språk.

Jämför reservationerna 43 (S), 44 (MP), 45 (SD) och 46 (S, MP).

Motionerna

Miljöpartiet utvecklar i partimotion 2011/12:Ub359 yrkande 1 sin syn på kunskap som grund i samhällsutvecklingen samt vilken syn på kunskap som krävs i en global och många gånger komplex värld. I samma motion yrkande 2 anförs att kunskapssynen i skolans kursplaner behöver förändras. Socialdemokraterna framhåller i kommittémotion 2011/12:Ub457 yrkande 10 vikten av att stimulera elevernas vilja till kreativitet. I samma motion yrkande 11 anförs motionärerna att undervisningen bör innebära en utmaning för duktiga elever. I samma motion yrkande 12 framhålls vikten

av att utveckla elevernas läsförmåga. I samma motion yrkande 13 anförs att språkkunskaper är viktiga. I samma motion yrkande 16 anförs att en fortsatt satsning på Skapande skola är viktig. I den enskilda motionen 2011/12:Ub472 (S) anförs att trafikundervisning behövs i grundskolan liksom kunskaper för ökad trafiksäkerhet i skolan. I den enskilda motionen 2011/12:Ub292 (MP) anförs att satsningar på läsfrämjande i skolan också bör innefatta lässtrategier för årskurserna 4–6. I den enskilda motionen 2011/12:Ub487 (SD) anförs i yrkande 2 att möjligheten att införa nivågruppering av matematikundervisningen fr.o.m. årskurs 4 snarast bör utredas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill påminna om att en utgångspunkt i arbetet med en ny skollag var inriktningen på åtgärder som ska stärka kunskapsuppdraget för att fler elever ska nå målen. Utbildningen inom skolväsendet syftar enligt den nya skollagen bl.a. till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden samt till att främja alla barns och elevers utveckling och lärande och ge en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

Läsa-skriva-räkna-satsning

Utskottet vill understryka att det är av yttersta vikt att elever får ett individuellt utformat stöd utifrån sina behov för att tillägna sig de grundläggande färdigheterna läsa, skriva och räkna under de första åren i grundskolan och noterar därför med tillfredsställelse att en läsa-skriva-räkna-satsning om 1,3 miljarder kronor har genomförts under perioden 2008–2011. För 2012 har riksdagen beslutat att avsätta 250 miljoner kronor för detta ändamål (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16, bet. 2011/12:UbU1, rskr. 2011/12:98). Skolverket har i uppdrag att sprida information till huvudmännen och andra berörda om statsbidraget som bl.a. kan användas till personalförstärkningar, kompetenshöjande insatser, införskaffande av läromedel och stöd till arbetet med individuella utvecklingsplaner. Skolverket ska redovisa arbetet med statsbidraget årligen i årsredovisningen.

Skolverket ska även driva ett nationellt centrum för språk-, läs- och skrivutveckling. Genom centrumet ska Skolverket stimulera huvudmän och skolor att aktivt arbeta med språk-, läs- och skrivutveckling.

Försöksverksamhet med spetsutbildning

Utskottet vill framhålla att alla elever har rätt att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling, även de elever som redan ligger långt framme. För att skolorna ska kunna utveckla sitt arbete med att stimulera och utmana elever som utvecklas snabbt inleddes i maj 2011 en försöksverksamhet med riksrekryterande spetsutbildning i grundskolans högre årskurser. Utskottet välkomnar detta initiativ. Med spetsutbildning avses en

utbildning inom grundskolans årskurser 7–9 som inrymmer särskild fördjupning och breddning inom ett eller flera ämnen. Skolverket får inför vart och ett av läsåren 2012/13–2014/15 besluta att huvudmän för grundskolan får delta i försöksverksamheten.

Kultur i skolan

Utskottet ser mycket positivt på satsningen Skapande skola, som fr.o.m. 2011 omfattar hela grundskolan. Satsningen syftar till att öka samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet och till att öka barns och ungas tillgång till kultur och eget skapande samt till en ökad måluppfyllelse i skolan. Satsningen innebär en tydligare samordning mellan skolans kunskapsmål och kulturpolitikens mål vad gäller barns och ungdomars rätt till kulturell delaktighet och eget skapande. Genom satsningen ökar möjligheten för alla barn oavsett förutsättningar att få del av kulturella upplevelser och få möjlighet till eget skapande. Bidraget beviljas av Statens kulturråd. Alla utom två av landets kommunala skolhuvudmän har ansökt om bidraget sedan 2008, då bidraget infördes, vilket avspeglar ett stort nationellt intresse.

Moderna språk

Utskottet vill påminna om att moderna språk kan läsas både inom språkval och som elevens val. Enligt skolförordningen (2011:185) ska huvudmannen som språkval erbjuda minst två av språken franska, spanska och tyska. Utskottet vill i detta sammanhang särskilt lyfta fram att det av skolförordningen framgår att huvudmannen ska sträva efter att därutöver erbjuda andra språk som språkval. Om minst fem elever väljer ett språk som har erbjudits som språkval, är huvudmannen skyldig att anordna undervisning i det språket. Som elevens val får ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk) erbjudas. Även här gäller att huvudmannen inte är skyldig att anordna undervisning i ett nybörjarspråk som har erbjudits som elevens val om färre än fem elever väljer språket.

Det är i årskurs 6 som språkval i allmänhet introduceras. Läsåret 2010/11 var det 78 procent av eleverna i årskurs 6 som hade språkval. Högst andel elever som läste moderna språk inom språkval fanns i årskurs 7, där 83 procent av eleverna hade moderna språk som språkval. Av dem som läser ett modernt språk läser fler än hälften spanska (Skolverkets lägesbedömning 2011, Del 1 – Beskrivande data, rapport 363, 2011).

Nivågruppering av undervisning

För grundskolan innebar den nya läroplan som infördes 1994 bl.a. att nivågrupperingen av matematikundervisningen i allmän och särskild kurs avskaffades. Utskottet vill betona att elevers olikheter inte i första hand är en organisationsfråga, utan en utmaning för undervisningen. Undervisningen

ska anpassas efter elevernas behov och förutsättningar. Verksamheten bör bygga på en genomtänkt pedagogisk planering så att varje elev har möjlighet att nå målen för utbildningen och förverkliga sina möjligheter.

Mot bakgrund av vad som ovan har anförts avstyrker utskottet motionerna 2011/12:Ub292, 2011/12:Ub359 yrkandena 1 och 2, 2011/12:Ub457 yrkandena 10–13 och 16, 2011/12:Ub472 samt 2011/12:Ub487 yrkande 2.

Modersmål i grundskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om modersmål i grundskolan. Jämför reservationerna 47 (MP) och 48 (SD).

Motionerna

I den enskilda motionen 2011/12:Ub519 (MP) anfördes att rätten till modersmålsundervisning under hela grundskoletiden bör utökas. I den enskilda motionen 2011/12:Ub322 (FP) anfördes att möjligheterna för barn som tillhör nationella minoriteter att tillägna sig minoritetsspråk bör förbättras. I den enskilda motionen 2011/12:Ub504 (SD) anfördes att den obligatoriska modersmålsundervisningen, de nationella minoritetsspråken undantagna, bör avskaffas.

Utskottets ställningstagande

Av språklagen (2009:600) följer att den som är bosatt i Sverige ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda svenska och att den som har ett annat modersmål än svenska ska ges möjlighet att utveckla och använda sitt modersmål. Det är det allmänna som ansvarar för att den enskilde ges tillgång till språk, t.ex. genom rätten till modersmålsundervisning enligt skolförfattningarna. I den nya skollagen (2010:800) regleras rätten till modersmålsundervisning. En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet och eleven har grundläggande kunskaper i språket. Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet. Med nationella minoritetsspråk avses finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

Om en elev ges modersmålsundervisning utanför den garanterade undervisningstiden är huvudmannen enligt skolförordningen (2011:185) skyldig att erbjuda eleven sådan undervisning sammanlagt högst sju läsår under elevens skoltid. Utskottet vill dock påpeka att en elev ska erbjudas modersmålsundervisning under längre tid om eleven har ett särskilt behov av sådan undervisning.

Utskottet ser inte något skäl att ändra skolförfattningarnas reglering på detta område och avstyrker därmed motionerna 2011/12:Ub322, 2011/12:Ub504 och 2011/12:Ub519.

Teckenspråk och punktskrift

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om teckenspråk och punktskrift.

Jämför reservationerna 49 (S, V), 50 (V) och 51 (V).

Motionerna

Teckenspråk

I den enskilda motionen 2011/12:Ub227 (S) anförs att en översyn bör göras av förutsättningarna för att ge barn med hörselskada rätt till utbildning i teckenspråk. I den enskilda motionen 2011/12:Ub231 (S) anförs att en översyn bör göras av behovet för barn med döva föräldrar att få lära sig teckenspråk, även när barnet inte umgås dagligen med den döva föräldern. I den enskilda motionen 2011/12:Ub261 (FP) anförs att hörselskadade lagliga rätt till teckenspråksundervisning bör stärkas.

Punktskrift

I den enskilda motionen 2011/12:Ub391 (S) anförs i yrkande 1 att en översyn bör göras av hur rätten till undervisning i och på punktskrift för barn, elever och vuxna samt rätten till nödvändig undervisning i orientering i skolan och till och från skolan kan tillgodoses. I samma motion yrkande 2 anförs att en översyn bör göras över vilken myndighet som ska ansvara för undervisning i punktskrift.

Utskottets ställningstagande

Specialskolans målgrupp omfattar elever med dövhet eller hörselskada, grav språkstörning, dövblindhet och synskada kombinerat med ytterligare funktionsnedsättning. En särskild utredare har haft i uppdrag att föreslå hur en flexibel utbildning för elever som tillhör specialskolans målgrupp ska kunna förverkligas. I betänkandet Med rätt att välja – flexibel utbildning för elever som tillhör specialskolans målgrupp (SOU 2011:30) föreslås ett antal åtgärder som syftar till att öka valfriheten, höja kvaliteten i undervisningen och förbättra resultaten. Betänkandet har remissbehandlats, och regeringen avser att under 2012 lämna en proposition i frågan. Vidare har regeringen i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 16 s. 52) aviserat sin avsikt att, med utgångspunkt i betänkandets förslag,

genomföra en tidsbegränsad satsning för att förbättra måluppfyllelsen för elever i behov av teckenspråk. Av budgetpropositionen framgår också att regeringen avser att jämställa teckenspråk med de nationella minoritetsspråken i skolförfattningarna.

Teckenspråk

I grundskolan finns ämnet teckenspråk endast för hörande elever och kan läsas inom ramen för språkvalet. I specialskolan kan elever med dövhet, hörselnedsättning eller språkstörning läsa ämnet teckenspråk.

I språklagen (2009:600) finns en bestämmelse om att den som är döv eller hörselskadad och den som av andra skäl har behov av teckenspråk ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket. Vid bedömningen av vem som ska ha möjlighet till detta är behovet avgörande. I regeringens proposition 2008/09:153 Språk för alla – förslag till språklag anges vilka personkategorier som närmare avses. De som har ett sådant behov är personer med en funktionsnedsättning, såsom döva, dövblinda, hörselskadade, vuxendöva och personer med språkstörning, de närmast anhöriga till teckenspråkiga personer, såsom föräldrar och syskon, och andra personer med en speciell anknytning till den som är teckenspråkig.

Punktskrift

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) ger specialpedagogiskt stöd i frågor som rör pedagogiska konsekvenser av funktionsnedsättningar. SPSM erbjuder även en specialpedagogisk utredning för barn och ungdomar med bl.a. synnedsättning och medfödd eller tidig dövblindhet. Syftet med en sådan utredning är att bidra till en förbättrad situation för enskilda barn och ungdomar. I utredningen beskrivs den pedagogiska närmiljöns och barnets eller ungdomens förutsättningar. Målet är att reda ut de pedagogiska frågeställningarna genom att belysa och tydliggöra hur närmiljön kan utvecklas för att tillmötesgå barns och ungas behov. I fråga om undervisningsstöd till synskadade elever gäller att SPSM ansvarar för att anpassa förlagsutgivna tryckta läromedel för bl.a. synskadade elever i för-, grund- och gymnasieskolorna.

Utskottet ser inte något skäl att föregripa beredningen av ovan nämnda betänkande (SOU 2011:30) och avstyrker därmed motionerna 2011/12: Ub227, 2011/12:Ub231, 2011/12:Ub261 samt 2011/12:Ub391 yrkandena 1 och 2.

Timplan för grundskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om timplan för grundskolan.
Jämför reservation 52 (SD).

Motionerna

I den enskilda motionen 2011/12:Ub267 (M) anförs att möjligheten att öka antalet idrottstimmar i skolan bör ses över. I den enskilda motionen 2011/12:Ub328 (M) anförs att skolans timplan bör avskaffas. I den enskilda motionen 2011/12:Ub487 (SD) föreslås i yrkande 1 att timplanen i matematik för grundskolan delas upp årskursvis för att förtydliga vad eleverna ska ha klarat av i slutet av varje årskurs. I den enskilda motionen 2011/12:Ub364 (KD) anförs i yrkande 2 att den nationella timplanen bör avskaffas.

Utskottets ställningstagande

Den nationella timplanen är fortfarande normen i den nya skollagen (2010:800) för att alla elever ska få sin lagstadgade rätt till en likvärdig utbildning (se bilaga 1 i den nya skollagen). Den nationella timplanen anger det minsta antal timmar undervisningstid som varje elev ska vara garanterad under grundskoletiden, dels totalt, dels för varje ämne och ämnesgrupp.

I den nya skollagen har det införts en bestämmelse som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter som innebär undantag från skyldigheten att tillämpa timplanen för offentliga och enskilda huvudmän. Av skolförordningen (2011:185) framgår att Skolinspektionen efter ansökan får besluta att en huvudman får bedriva utbildning i grundskolan utan att tillämpa timplanen om huvudmannen har godtagbara pedagogiska eller organisatoriska skäl för att bedriva sådan utbildning och eleverna ges förutsättningar att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i samtliga ämnen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Medgivandet ska avse en eller flera bestämda skolenheter och får förenas med villkor. Skolinspektionen får enligt förordningen återkalla ett beslut om medgivande.

Utskottet anser att bemyndigandet möjliggör för skolorna att organisera utbildningen på ett flexibelt sätt utifrån lokala behov även när det gäller fördelningen av undervisningstiden och avstyrker därmed motionerna 2011/12:Ub267, 2011/12:Ub328, 2011/12:Ub364 yrkande 2 och 2011/12:Ub487 yrkande 1.

Avgiftsfri utbildning i grundskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om avgifter och frukost i grundskolan.

Jämför reservationerna 53 (S), 54 (MP), 55 (V), 56 (MP) och 57 (V).

Motionerna

Miljöpartiet framhåller i kommittémotion 2011/12:So658 yrkande 19 att utbildningen i grundskolan ska vara helt avgiftsfri och att det endast i undantagsfall ska få tas ut avgifter. I samma motion yrkande 21 anförs att det bör utformas rekommendationer att grundskoleelever ska erbjudas frukost i skolan. Vänsterpartiet framhåller i kommittémotion 2011/12:So569 yrkande 8 att ett förbud mot avgifter i skolan bör införas. I samma motion yrkande 9 anförs att det bör införas införa en skyldighet för skolorna att erbjuda kostnadsfri frukost för elever i grundskolan. Socialdemokraterna anser i kommittémotion 2011/12:Ub457 yrkande 22 att Skolinspektionen måste se till att förbudet mot skolavgifter efterlevs och att normerna för de enstaka inslag som innebär obetydliga kostnader för eleverna, vilket skollagen ger utrymme för, ska utvärderas. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör enligt Socialdemokraterna ha rätt att utfärda bindande direktiv för vad den maximala kostnaden per läsår ska kunna innebära.

Utskottets ställningstagande

Av den nya skollagen (2010:800) framgår att utbildningen i grundskolan ska vara avgiftsfri. Trots reglerna om avgiftsfrihet får det enligt skollagen förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna. I samband med skolresor och liknande aktiviteter får det, trots övriga bestämmelser i skollagen, i enstaka fall under ett läsår förekomma kostnader som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska enligt lagen vara öppna för alla elever, och ersättningen får inte överstiga huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten.

Skolinspektionen bedömer avgifter i skolan i samband med tillsynen. I ett informationsblad från 2011-12-07 som finns tillgängligt på inspektionens webbplats redogör myndigheten för sin praxis och vilka regler som man utgår från i sina bedömningar. När en huvudman inte följer reglerna om avgifter i skolan kan Skolinspektionen ingripa, t.ex. genom att förelägga huvudmannen att vidta åtgärder. Skolinspektionen följer upp dessa beslut till dess att huvudmannen kan visa att avgiftsbestämmelserna tillämpas korrekt. Om huvudmannen inte vidtar åtgärder som Skolinspektionen godtar kan det bli aktuellt att förena ett föreläggande med vite.

I frågan om avgifter i skolan har utskottet tidigare uttalat att det anser att skolresor och utflykter sedan länge är en naturlig del av utbildningen som många gånger ger värdefulla kunskaper, erfarenheter och upplevelser för eleverna (bet. 2010/11:UbU7 s. 26). Utskottet gör nu samma bedömning.

Av skollagen (2010:800) framgår att skolmåltider i grundskolan ska vara näringsriktiga och kostnadsfria. När det gäller frågan om frukost till elever i grundskolan har utskottet tidigare uttalat att det enligt utskottets uppfattning är en fråga för huvudmannen vilka måltider som ska serveras i skolan (bet. 2011/12:UbU1 s. 42–43). Utskottet framhöll i betänkandet att det inte finns något i skolförfattningarna som hindrar kommunerna att servera frukost till eleverna, vilket ett antal kommuner och skolor har gjort. Utskottet har samma uppfattning i dag.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2011/12:So569 yrkandena 8 och 9, 2011/12:So658 yrkandena 19 och 21 samt 2011/12:Ub457 yrkande 22.

Betyg i grundskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om betyg i grundskolan.

Jämför reservation 58 (SD).

Motionen

I den enskilda motionen 2011/12:Ub507 (SD) yrkande 1 föreslås att regeringen ska återkomma med ett omarbetat förslag där det framgår att betyg ska sättas vid varje terminsslut i alla ämnen utom språkval fr.o.m. årskurs 4 i grundskolan. I samma motion föreslås i yrkande 2 att möjligheten för rektorer att besluta om sammanfattande betyg för samhällsorienterande (SO) respektive naturorienterande (NO) ämnen i årskurs 6 ska tas bort.

Utskottets ställningstagande

I betänkande 2010/11:UbU3 har utskottet behandlat regeringens proposition 2009/10:219 Betyg från årskurs 6 i grundskolan.

När det gäller frågan om betyg från årskurs 6 delade utskottet regeringens bedömning att en rad faktorer talar för tidigare betyg i grundskolan. Utskottet ansåg att det är viktigt att betyg införs redan i årskurs 6 i grundskolan, grundsärskolan (när betyg ges) och sameskolan samt i årskurs 7 i specialskolan. Att införa betyg i årskurs 7 ger enligt utskottets uppfattning inte samma kraft i den tidiga uppföljningen av elevernas resultat och inte heller samma möjlighet att tidigt fånga upp elever i behov av särskilt stöd.

Före årskurs 6 är enligt utskottets mening övriga metoder för information och uppföljning tillräckliga för såväl elevernas och föräldrarnas som skolans behov.

När det gäller frågan om sammanfattande betyg ansåg utskottet att det finns starka skäl att införa en möjlighet att sätta ett sammanfattande betyg i NO- och SO-ämnena i årskurs 6 i grundskolan. Medan många skolor bedriver undervisning i årskurserna F–6, är skolundervisningen i andra skolor organiserad från årskurs 6 till årskurs 9. Den sjätte årskursen kan alltså organiseras med antingen lägre årskurser eller högre årskurser. Utskottet ansåg därför att det är rektorn som utifrån skolans organisation, hur undervisningen är upplagd och skolans arbetssätt ska besluta i vilken form betyg ska sättas i dessa ämnen i årskurs 6.

Utskottet har samma uppfattning i dag och avstyrker därmed motionen 2011/12:Ub507 yrkandena 1 och 2.

Fritidshemmet

Fritidshemmens verksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om erbjudande av fritidshem samt om kvalitet och elevgruppernas storlek.

Jämför reservationerna 59 (MP), 60 (S) och 61 (MP).

Motionerna

Miljöpartier framhåller i kommittémotion 2011/12:So658 yrkande 22 att barn vars föräldrar blir arbetslösa eller sjukskrivna bör ha rätt till en plats på fritidshem. I den enskilda motionen 2011/12:Ub397 (S) anförs att konsekvenserna av att barn till arbetslösa inte har rätt att gå på fritidshem bör ses över. Miljöpartiet framhåller i kommittémotion 2011/12:So658 yrkande 23 att barngruppernas storlek på fritidshemmen och fritidsklubbarna bör ses över. I samma motion yrkande 24 anförs att tydligare kvalitetskriterier bör anges och mer regelbunden tillsyn av fritidshemmens verksamheter bör ske. I samma motion yrkande 25 anförs att barn bör få möjlighet till lov med aktiviteter. Socialdemokraterna framhåller i kommittémotion 2011/12:Ub457 yrkande 28 vikten av lärande hela dagen. I den enskilda motionen 2011/12:Ub213 (S) anförs att satsningar på och kvalitetsskärpningar av verksamheten i skolbarnsomsorgen behövs. I den enskilda motionen 2011/12:Ub513 (KD) anförs att fritidsverksamheten bör ses över utifrån de förbättringsbehov som anges i motionen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis påminna om att elever i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan samt i särskilda utbildningsformer i vilka skolplikt kan fullgöras, ska erbjudas fritidshem under den del av dagen då de inte är i skolan och under lov. Utskottet vill understryka att fritidshem ska erbjudas i den omfattning som behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om eleven har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt. Som exempel på vad som kan utgöra en elevs eget behov av fritidshem nämns i proposition 2009/10:165 (s. 407) elever vars föräldrar deltar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder och elever vars föräldrar är långtidssjukskrivna, sjuk- eller förtidspensionerade.

Utskottet vill upplysa om att bestämmelsen i 1985 års skollag om gruppernas sammansättning och storlek i skolbarnsomsorgen har införts i den nya skollagen (2010:800). I bestämmelsen sägs att huvudmannen ska se till att elevgrupperna har en lämplig sammansättning och storlek (se 14 kap. 9 §). I paragrafen har det dessutom gjorts ett tillägg om att eleverna även i övrigt ska erbjudas en god miljö.

Utskottet delade i betänkande 2010/11:UbU7 (s. 69) regeringens bedömning att det inte finns skäl att närmare ange gruppstorleken i den nya skollagen (se prop. 2009/10:165 s. 405 f.). Enligt utskottet kan bestämmelsen användas i kommunernas övergripande planeringsarbete som riktmärke för en flexibel resurstilldelning till olika verksamheter. Utskottet hänvisade i sammanhanget till att det i Statens skolverks allmänna råd för kvalitet i fritidshemmet anges att barngruppens storlek och personaltäthet är viktiga kvalitetsfaktorer. Enligt Skolverket finns det dock inga belägg för att det skulle finnas någon gruppstorlek eller personaltäthet som är den optimala i alla sammanhang. Förutsättningarna varierar från grupp till grupp och från tid till annan, och det är alltid nödvändigt att anpassa gruppstorlekar och personaltäthet till de förutsättningar som råder i varje fritidshem. Utskottet delade även regeringens uppfattning att elevgruppernas sammansättning och storlek bör tillgodose den enskilda elevens och gruppens behov i relation till fritidshemmets uppdrag, att detta täcks av bestämmelsen och att det därför inte behöver sägas i lagen.

Utskottet har samma uppfattning i dag och avstyrker därmed motionerna 2011/12:So658 yrkandena 22–25, 2011/12:Ub213, 2011/12:Ub397, 2011/12:Ub457 yrkande 28 och 2011/12:Ub513.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Skolpolitik och skolreformer, punkt 1 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Björn von Sydow (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 1, 2, 7, 18 och 20 samt

2011/12:Ub467 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 1 och avslår motionerna

2011/12:Ub285 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkande 1,

2011/12:Ub357 av Mats Pertoft (MP),

2011/12:Ub389 av Olle Thorell (S),

2011/12:Ub394 av Shadiye Heydari m.fl. (S) och

2011/12:Ub403 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S).

Ställningstagande

En kunskapsbaserad ekonomi kräver investeringar i skolan. Ett modernt land som investerar för framtiden måste investera i grundskolan i dag. För att nå framgång med skolan prioriterar vi tre områden: investeringar i lärarna och bättre undervisning, politik för ökad likvärdighet och minskad skolsegregation samt fokus på de framtidskompetenser som eleverna behöver för sitt kommande arbetsliv. Det behövs en långsiktig skolpolitik och Socialdemokraterna är beredda att komma överens med regeringen om viktiga skolfrågor så att skolan kan få arbetsro och tid att utvecklas.

Sverige bör föra en politik för såväl höga kunskapsresultat som en likvärdig skola där varje barn och ungdom når målen och utvecklar sin fulla potential. Vårt mål är en sammanhållen skola där elever med olika bakgrund lär av varandra och där alla elever ges samma chans att lyckas i skolan. I skollagen ska införas att skolhuvudmannen ska arbeta för att sam-

mansättningen av elever i varje skola ska vara heterogen vad gäller kön och social och etnisk bakgrund. Vi vill också se mer av organiserat samarbete mellan skolor med olika elevsammansättning.

De fristående skolorna är i dag en stor och naturlig del av vårt skolväsende. När de fristående skolorna reglerades i början av 90-talet visste vi inte hur de skulle komma att utvecklas men i dag ser vi ett stort behov av att modernisera regelverket kring de fristående skolorna. De fristående skolorna behöver veta vad som gäller, och eleverna och deras föräldrar ska kunna känna trygghet i sitt skolval. De fristående skolorna behöver ett bra regelverk som är brett förankrat och därmed långsiktigt hållbart.

För att det ska vara kvaliteten och inte huvudmannaskapet som avgör hur väl en skola lyckas med sitt uppdrag, måste det vara lika villkor för kommunala och fristående skolor. Alla skolor oavsett huvudman ska vara öppna för alla elever och ska ha samma rättigheter och skyldigheter. Alla skolor ska verka under samma skollag, följa samma nationella läroplan och kursplan och tillämpa samma betygssystem.

Det finns en risk för att vinstdrivande fristående skolor utnyttjar sitt informationsövertag gentemot familjer som ska välja skola och sänker utbildningens kvalitet. Det finns också tecken på att så sker: lärartätheten bland de vinstdrivande fristående skolorna är betydligt lägre än i kommunala och icke vinstdrivande fristående skolor. Det finns behov av att se över regelverket.

Skattemedel avsedda för skolan ska gå till skolan. Vi vill utreda behovet av ökad granskning av skolors ekonomi och behovet av att föreslå nya åtgärder som kan vara nödvändiga för att ingripa i de fall där ekonomin använts på ett felaktigt sätt. Om fristående skolor gör en vinst ska den återinvesteras i verksamheten. Vi vill också införa en lag om investeringskydd som ska förhindra att våra gemensamma medel slösas bort vid avknoppning eller utförsäljning av skolor och förskolor.

Då vinsterna av att missköta skolverksamhet i dag kan vara stora bör kraftfulla ekonomiska och juridiska påföljder kunna utdömas när ägare och skolledningar missköter sina uppdrag, och om en fristående skola går i konkurs ska kostnaden för det inte kunna vältras över på kommunen.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

2. Skolpolitik och skolreformer, punkt 1 (MP)

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Ub357 av Mats Pertoft (MP) och

avslår motionerna

2011/12:Ub285 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkande 1,

2011/12:Ub389 av Olle Thorell (S),

2011/12:Ub394 av Shadiye Heydari m.fl. (S),

2011/12:Ub403 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S),

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 1, 2, 7, 18 och 20 samt

2011/12:Ub467 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 1.

Ställningstagande

Frågan om vinstutdelningsförbud är inte relevant för riskkapitalbolag eftersom denna bolagsform har som affärsidé att inte dela ut vinst utan att återinvestera all vinst – allt överskott – i verksamheten i syfte att öka kvaliteten i verksamheten för att efter ett antal år kunna sälja verksamheten till ett betydligt högre pris än det man köpte den för och därmed skapa en rejäl vinst till sina aktieägare. Med andra ord: man delar inte ut vinst, man höjer kvaliteten och man säljer verksamheten dyrt och skapar därmed vinst. Detta förfaringsätt kan emellertid skapa ett nytt problem för skolverksamheten. När ett riskkapitalbolag köper en verksamhet, i detta fall en skola eller en skolkoncern, lägger man oftast lånen som man tagit för att betala köpeskillingen i själva verksamheten. Därmed blir det verksamheten själv som betalar av lånen på köpet. I de fall som köpeskillingen blir hög kan detta innebära betydande kostnader för skolverksamheten – betydande kostnader som eventuellt kan bli så betungande för skolverksamheten att det medför kvalitetsbrister i verksamheten. Det vore intressant att utreda införandet av ett belåningstak liknande det för egnahemsmarknaden för friskoleaktörer, dvs. en maximal procentsats på hur hög andel av verksamheten som kan användas som säkerhet vid lån på verksamheten. Därmed begränsar man även kostnaderna för lånen som i slutändan kommer att belasta skolverksamheten.

Regeringen bör tillsätta en utredning enligt vad som ovan anförts.

3. Skolpolitik och skolreformer, punkt 1 (V)

av Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub285 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkande 1 och

avslår motionerna

2011/12:Ub357 av Mats Pertoft (MP),

2011/12:Ub389 av Olle Thorell (S),

2011/12:Ub394 av Shadiye Heydari m.fl. (S),
2011/12:Ub403 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S),
2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 1, 2, 7, 18 och 20
samt
2011/12:Ub467 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 1.

Ställningstagande

Det behövs en översyn av lämpliga ägandeformer för privata förskolor samt förslag till ny lagstiftning. Den parlamentariska kommittén bör därför få tilläggsdirektiv att inkludera förskolan i utredningen samt att analysera och lämna förslag på hur de offentliga bidragen till privata förskolor ska komma barnen till godo och t.ex. inte betalas ut som vinst till skolans ägare, föras över till dotterbolag, användas för uppköp eller nyetablering av fler skolor – varken i Sverige eller utomlands osv. Bland annat bör det utredas vilka icke-vinstdrivande driftsformer som är lämpliga för privata förskolor och om det behövs begränsningar av antalet förskolor som en huvudman kan driva.

Regeringen bör besluta om tilläggsdirektiv enligt vad som ovan anförts.

4. Resurser efter behov, punkt 2 (S, V)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Rossana Dinamarca (V) och Björn von Sydow (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:Ub456 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3,

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 8 och

2011/12:Ub473 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3 och

avslår motionerna

2011/12:Ub346 av Mats Pertoft och Magnus Ehrencrona (båda MP) och

2011/12:Ub413 av Pia Nilsson och Olle Thorell (båda S).

Ställningstagande

Vi vill att resurser ska fördelas till förskolor och skolor efter barnens och elevernas förutsättningar och behov. Det kan te sig som en självklarhet men det är det inte. De flesta kommuner fördelar pengar till förskolor och skolor huvudsakligen utifrån hur många barn eller elever de har, utan att ta hänsyn till behoven i barn- eller elevgruppen. Enligt Skolverkets rapport Resursfördelning utifrån förutsättningar och behov (2009) finns det bara i ungefär var femte kommun en generell tilläggsresurs som förskolor får

utifrån sin socioekonomiska struktur. Av rapporten framgår vidare att det bara i ungefär var fjärde kommun finns en generell tilläggsresurs som skolor får utifrån sin socioekonomiska struktur. Resurser differentieras inte tillräckligt mycket med tanke på de stora skillnader som finns i förskolors och skolors förutsättningar för sin verksamhet. Skolverket menar att det här systemet bidrar till att öka ojämlikheten i den svenska skolan. Det kan inte få fortsätta. Resurserna måste fördelas efter förskolors och barns behov respektive skolors och elevers behov och det bör framgå av skollagen. Skollagen måste därför ändras.

Regeringen bör utarbeta lagförslag enligt vad som ovan anförts.

5. Resurser efter behov, punkt 2 (MP)

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub346 av Mats Pertoft och Magnus Ehrencrona (båda MP) och avslår motionerna

2011/12:Ub413 av Pia Nilsson och Olle Thorell (båda S),

2011/12:Ub456 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3,

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 8 och

2011/12:Ub473 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 3.

Ställningstagande

I Skolverkets stora forskningssammanställning kring frågan om varför svenska skolor har sackat efter i internationella kunskapsmätningar framställs social viktning som en av fem avgörande faktorer. För att komma till rätta med den minskande likvärdigheten inom svensk skola lyfter Skolverket särskilt fram att det är av stor betydelse att tillföra skolor i s.k. utsatta områden med negativ social belastning ökade resurser. I en undersökning från riksdagens utredningstjänst (RUT) visar det sig att så gott som alla landets kommuner använder ett elevpengssystem men att endast ca 30 procent viktar denna elevpeng med en social faktor inom grundskolan. Även om riksdagen och regeringen i normala fall borde använda sig av stor återhållsamhet i fråga om att blanda sig i kommunala fördelningsfrågor på detaljnivå, är denna fråga så angelägen att man måste anse att det behövs en nationell reglering som gör att kommunerna inför en social viktning av sina skolpengar. En sådan reglering skulle syfta till att säkerställa att elever med sämre förutsättningar får mer likvärdiga förutsättningar att nå skolans mål.

Regeringen bör låta utreda möjligheten att lagstifta om en social viktning av skolpengen.

6. Godkännande som enskild huvudman, punkt 3 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Björn von Sydow (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna
2011/12:Ub208 av Yilmaz Kerimo (S),
2011/12:Ub249 av Agneta Gille m.fl. (S) och
2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 19 och
avslår motionerna
2011/12:Ub263 av Mats Gerdau (M),
2011/12:Ub442 av Christer Adelsbo (S),
2011/12:Ub478 av Fredrik Schulte (M),
2011/12:Ub493 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD) och
2011/12:Ub512 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD).

Ställningstagande

Politiken måste kunna påverka så att resurser inte slösas bort på överetablering – de ska gå till bättre undervisning. Kommunernas roll vid etablering av fristående skolor behöver således stärkas. Vi vill införa ett obligatoriskt samråd mellan kommunen och huvudmannen när en fristående skola vill etablera sig.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

7. Godkännande som enskild huvudman, punkt 3 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna
2011/12:Ub493 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD) och
2011/12:Ub512 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD)
samt
avslår motionerna

2011/12:Ub208 av Yilmaz Kerimo (S),
2011/12:Ub249 av Agneta Gille m.fl. (S),
2011/12:Ub263 av Mats Gerdau (M),
2011/12:Ub442 av Christer Adelsbo (S),
2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 19 och
2011/12:Ub478 av Fredrik Schulte (M).

Ställningstagande

Så länge det finns en kommunal skola, och innan den svenska skolan återförstatligats, bör ett kommunalt veto mot friskoleetableringar införas i lagen, t.ex. om det är uppenbart att en nyetablering av en friskola kommer att orsaka kommunen stora organisatoriska och kostnadsmissiga svårigheter eller om elevunderlaget inte motiverar en ny friskola. Det är nämligen inte rimligt att skattebetalarnas pengar förlösas på en orationell skolstruktur som sätter den kommunala planeringen ur spel och omöjliggör en rationell skolplanering.

Därutöver förordas ett system likt det finska där det måste finnas ett påvisbart behov av den utbildning som en friskola avser att ge, t.ex. en viss pedagogisk profil eller språkskola, för att en friskola ska få starta.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

8. Resurser till enskilda huvudmän, punkt 4 (MP)

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub520 av Mats Pertoft och Peter Rådberg (båda MP) och avslår motionerna

2011/12:Ub455 av Ola Johansson (C) och

2011/12:Ub511 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD).

Ställningstagande

De nya skolpengsreglerna trädde i kraft den 1 januari 2010. Det finns ett antal bestämmelser i själva regleringen kring skolpengen som får till följd att syftet med lagstiftningen – att lika villkor ska råda mellan kommunala och fristående verksamheter – motverkas. I syfte att åstadkomma jämförbarhet och transparens vid kommunernas resurstilldelning till de fristående verksamheterna bör reglerna om skolpeng till fristående förskolor och skolor ses över på följande punkter.

Det behöver införas krav på jämförbarhet i beräkningsunderlaget till förskole- och skolpengen. Vidare bör resurstillskott i form av att ett understkott i kommunens budget "nollas" även komma de fristående verksamheterna till del. Ersättningen för administrativa kostnader bör grunda sig på kommunens budgeterade kostnader och inte som i dag på en schablon. Bestämmelser om att kommunen och den fristående skolan ska komma överens om ett skolpengsbelopp bör förtydligas, framför allt när det gäller elever på introduktionsprogram, så att bestämmelsen inte begränsar elevernas rätt att välja skola och en rimlig skolpeng betalas utifrån elevens individuella utformning av programmet. Även bestämmelser om vissa stödåtgärder, såsom möjligheten att gå ett fjärde år i gymnasiet, bör ses över så att fristående skolor har ekonomisk möjlighet att fatta beslut om stöd för sina elever.

Regeringen bör se över reglerna om skolpeng till fristående förskolor och skolor enligt vad som ovan anförts.

9. Resurser till enskilda huvudmän, punkt 4 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub511 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD) och avslår motionerna

2011/12:Ub455 av Ola Johansson (C) och

2011/12:Ub520 av Mats Pertoft och Peter Rådberg (båda MP).

Ställningstagande

För att säkerställa alla elevers rätt till likvärdig utbildning, men också för att säkerställa att kvaliteten på skolutbildningen inte urholkas, föreslår jag att grundbeloppet som betalas ut till huvudmannen enligt 10 kap. 38 § skollagen endast ska få användas till de ändamål som stipuleras i den aktuella paragrafen och ingenting annat. Jag föreslår därför följande ändring i 10 kap. 38 § skollagen: Grundbeloppet får endast användas till de ändamål som stipuleras i denna paragraf. Samma förhållande bör naturligtvis gälla gymnasieskolan. Jag föreslår därför samma ändring i 16 kap. 53 § skollagen.

Regeringen bör utarbeta lagförslag enligt vad som ovan anförts.

10. Skolplikt och rätt till utbildning, punkt 6 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:Ub329 av Jessica Polfjärd (M),

2011/12:Ub382 av Amineh Kakabaveh (V),

2011/12:Ub423 av Yvonne Andersson (KD),

2011/12:Ub502 av Johnny Skalin (SD) och

2011/12:Ub510 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD) samt

avslår motion

2011/12:Ub364 av Emma Henriksson (KD) yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

I dag går ca 95 procent av alla sexåringar i förskoleklass. Det finns indikationer på att de barn som genomgår denna förberedande skolform får ett försprång gentemot de 5 procent av barnen som inte gör det. Sverigedemokraterna menar att den i dag frivilliga förskoleklassen ska införlivas i grundskolan och därmed bli en obligatorisk del av grundskolan, som då blir tioårig. Det finns en vilja hos barn att lära sig som måste tas till vara. Därför ska förskoleklassen bli mer av en riktig skola. Värt att notera i sammanhanget är att svenska skolbarn internationellt sett börjar skolan sent, samtidigt som de har ett färre antal undervisningstimmar.

Enligt den nya skollagen är det rektorn och inte skolförvaltningen som avgör vad en s.k. enskild angelägenhet för att få lov från skolan är för något. Situationen medger således att enskilda rektorer kan definiera enskilda angelägenheter olika och detta utan att kunna påverkas av allmänhetens syn på saken. Skolplikten är förstås en viktig del av skolgången för att inte minst garantera en uppföljning av varje elevs skolgång, men detta borde inte under normala omständigheter behöva gå ut över enskilda familjers behov av umgänge. Därför bör kommunala utbildningsförvaltningar bedöma enskilda angelägenheter för att få lov från skolan.

Enligt dagens regelverk kan elever befrias från obligatorisk undervisning vid särskilda omständigheter. Det bör inte vara tillåtet för föräldrar att vägra låta sina barn delta i all obligatorisk undervisning i grundskolan.

Skolinspektionens granskning 2010 av 30 slumpmässigt valda kommuner visade att kommunernas utredningar och handläggning inför mottagande i särskolan har brister och är rättsosäkra. I de fall det visat sig att elever felaktigt har placerats i särskola är det rimligt att eleverna ges kompensation, lämpligen genom att de utan egna ekonomiska kostnader får

studera på komvux så att de kan få fullständiga avgångsbetyg. Lösningar för kompensation till elever som felaktigt har placerats i särskolan bör utredas.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

11. Lex Sarah för skolan, punkt 7 (S, MP, V)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Rossana Dinamarca (V), Björn von Sydow (S) och Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 26.

Ställningstagande

Det bör införas en "lex Sarah" i skolan som innebär att all skolpersonal oavsett huvudman ska vara skyldig att rapportera missförhållanden i skolan eller om läroplanen eller värdegrunden inte följs, t.ex. om skolan inte får stopp på de kränkningar och trakasserier en elev utsätts för. En utredning har nu lämnat ett betänkande i frågan och vi ser fram emot ett konkret förslag på lagstiftning från regeringen. Vi vill se över en skärpning av lagen om skolors skyldighet att agera mot mobbning så att skolor blir skyldiga att få stopp på mobbningen inom en viss tidsperiod och att eleven annars kan kräva skadestånd.

Regeringen bör utarbeta lagförslag enligt vad som ovan anförts.

12. Forskning om skolan i skolan, punkt 8 (S, MP)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Björn von Sydow (S) och Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 6.

Ställningstagande

För att Sverige ska ha en högkvalitativ skola krävs att undervisningen och de pedagogiska metoderna står på solid vetenskaplig grund. Skolforskningen behöver utvecklas. Staten behöver öka dagens mycket begränsade anslag till utbildningsvetenskaplig forskning. Lärarutbildningen måste ha en större förankring i forskning och utbilda vana forskningskonsumenter. Forskningen måste också ha en närmare koppling till verksamhetens behov och frågor som är angelägna för skolan. Detta kräver ett nära samarbete och dialog mellan forskare och skolan. Fler yrkesverksamma lärare ska också ges möjlighet till egen forskning som en del av eller parallellt med sitt ordinarie arbete.

Det behövs en ny organisation för att sammanställa forskning och en förstärkt organisation för att sprida och se till att forskningsresultat kommer till användning. Det är en viktig del i att vända den negativa utvecklingen på skolans område.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

13. Lokala styrelser, punkt 9 (S, MP)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Björn von Sydow (S) och Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 29.

Ställningstagande

I flera kommuner finns i dag s.k. självstyrande skolor. Det innebär att kommunala skolor får en ökad organisatorisk och administrativ frihet gentemot den kommunala förvaltningen. De självstyrande skolorna arbetar mycket målmedvetet med att involvera personal, elever och föräldrar i skolornas utvecklingsarbete samt med att öka deras insyn i skolans verksamhet. Vi vill att erfarenheterna och resultaten i dessa skolor noga dokumenteras och utvärderas för att se hur detta kan bidra till att utveckla andra kommunala skolor.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

14. Alternativa läroplaner, punkt 10 (MP)

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Ub276 av Mats Pertoft (MP).

Ställningstagande

Alla skolor, oberoende av huvudman, borde få möjlighet att arbeta enligt t.ex. Waldorfskolornas läroplaner eller någon annan alternativ läroplan, under förutsättning att man når skolans kunskapsmål. På det sättet uppmuntras en mångfald inom svenskt skolväsende och en utveckling där nya metoder och alternativ pedagogik får frodas och utvecklas.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

15. Elevinflytande, punkt 11 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Björn von Sydow (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 30 och avslår motion 2011/12:Ub371 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S).

Ställningstagande

Om skolan ska lyckas anpassa undervisningen till varje enskild elevs unika behov krävs ett ökat elevinflytande i vardagen och en dialog i klassrummet. Elever som är delaktiga och får ta ansvar skapar också en tryggare skola och en bra studiemiljö.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

16. Uppföljning, utvärdering och information, punkt 12 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Björn von Sydow (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 9 och 21 samt avslår motionerna

2011/12:Ub265 av Mats Gerdau (M),

2011/12:Ub360 av Mikael Oscarsson (KD) och

2011/12:Ub436 av Matilda Ernkrans m.fl. (S).

Ställningstagande

Det finns inget viktigare mål i skolan än kunskapsmålet. Skolans centrala uppgift är att ge alla elever gedigna kunskaper och lust att ständigt vilja lära mer. Målen för skolan måste bli färre och tydligare. Varje enskild elevs kunskapsutveckling ska systematiskt följas upp och utvärderas varje termin från första årskurs så att brister upptäcks i tid och resurser och insatser kan sättas in.

De individuella utvecklingsplanerna bör utvecklas till ett kontrakt mellan skolan, eleven och hemmet. Kontraktet är en del av dialogen mellan elev, hem och skola och ska inte betraktas som en offentligt upprättad handling. Nya nationellt kvalitetssäkrade prov och tester i läsning, matematik och engelska bör tas fram för de tidiga åldrarna.

Det krävs ett nationellt ansvar för kunskapsuppföljning och resursfördelning. Ett program för kvalitetssäkring av den svenska skolan bör tas fram, som innehåller tydliga kvalitetsmått som alla skolor måste uppfylla, och man bör dessutom ta fram system för uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i varje årskurs från första klass samt stödåtgärder så att alla skolor ges reella möjligheter att leva upp till kraven.

Skolornas resultat bör utvärderas varje år och för de skolor som inte når kvalitetsmåten ska huvudmannen, kommunen eller den fristående skolan, ha en lagstiftad skyldighet att upprätta en handlingsplan som visar vilka åtgärder man avser att vidta för att förbättra resultaten. Skolor som inte möter kvalitetskraven ska ytterst kunna stängas.

Det är av största vikt att betygen är likvärdiga mellan skolor och delar av landet då de annars förlorar sitt värde. Den externa kontrollen av betygsättning bör stärkas, och nationella prov bör rättas av personer utan koppling till den skola vars prov rättas.

Det måste bli lättare att välja skola utifrån god kunskap. Alla skolor ska delta i öppna jämförelser där man anger lärartäthet, andel behöriga lärare, resultat på nationella prov etc. Det behövs skärpta regler för marknadsföring av skolor så att den är relevant. Genom att stärka lärarnas ställning och förbättra informationen till föräldrarna och kommunernas insyn kan vi använda resurserna bättre och stärka möjligheten att välja utifrån fakta.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

17. Elevhälsa, punkt 13 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Björn von Sydow (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 23 och

avslår motionerna

2011/12:C244 av Jan Lindholm (MP) yrkande 3,

2011/12:Ub255 av Andreas Carlson och Emma Henriksson (båda KD),

2011/12:Ub356 av Mats Pertoft (MP),

2011/12:Ub362 av Désirée Pethrus (KD) och

2011/12:Ub415 av Jennie Nilsson (S).

Ställningstagande

Vi vill rikta särskilda insatser till de barn som har extra stora behov. Många barn med psykiska problem behöver hjälp och stöd i ett tidigt skede, och då behövs en välfungerande elevhälsa. Skolan ska vara en hälsofrämjande miljö. En god hälsa är en förutsättning för lärande, och elever som under sin uppväxt anammar en hälsofrämjande livsstil behåller ofta den som vuxna. En god hälsa är också en förutsättning för lärande. Alla elever ska ha rätt till goda och näringsriktiga skolmåltider, och alla elever behöver röra på sig varje dag. Skolidrotten behöver utformas så att den stärker alla elevers lust att röra på sig.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

18. Elevhälsa, punkt 13 (MP)

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub356 av Mats Pertoft (MP) och
avslår motionerna

2011/12:C244 av Jan Lindholm (MP) yrkande 3,

2011/12:Ub255 av Andreas Carlson och Emma Henriksson (båda KD),

2011/12:Ub362 av Désirée Pethrus (KD),

2011/12:Ub415 av Jennie Nilsson (S) och

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 23.

Ställningstagande

Det finns en osäkerhet om hur den nya skollagen ska tolkas när det gäller hur många elever en skolsköterska, skolläkare respektive skolpsykolog ska ansvara för. I stället för att centralt definiera vilken personal som behövs bör problematiken ses ur elevernas perspektiv. Det är dags att utreda en elevhälsovård som en rättighet för eleverna. Det innebär att skolhuvudmannen ovillkorligen måste svara mot de behov som finns på varje skola och att skolhuvudmannen får ett betydligt större ansvar för elevernas hälsotillstånd.

Regeringen bör tillsätta en utredning enligt vad som ovan anförts.

19. Elevhälsa, punkt 13 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub362 av Désirée Pethrus (KD) och
avslår motionerna

2011/12:C244 av Jan Lindholm (MP) yrkande 3,

2011/12:Ub255 av Andreas Carlson och Emma Henriksson (båda KD),

2011/12:Ub356 av Mats Pertoft (MP),

2011/12:Ub415 av Jennie Nilsson (S) och

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 23.

Ställningstagande

Regeringen har höjt ambitionerna för elevhälsan, men fortfarande saknar många inom skolan kunskap om och kompetens att bemöta unga personer med självmordstankar. Det behövs därför en särskild satsning på att öka denna kompetens så att personal inom kommunal verksamhet eller inom elevhälsan har en bra grund att stå på för att kunna arbeta med suicidprevention.

Regeringen bör initiera en kompetenssatsning enligt vad som ovan anförts.

20. Kost och motion, punkt 14 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Björn von Sydow (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub404 av Désirée Liljevall (S) och avslår motionerna

2011/12:Ub257 av Johan Forssell (M),

2011/12:Ub291 av Ulf Holm m.fl. (MP),

2011/12:Ub468 av Gunnar Sandberg m.fl. (S),

2011/12:Ub470 av Désirée Liljevall m.fl. (S) och

2011/12:Ub498 av Carina Herrstedt och Mattias Karlsson (båda SD).

Ställningstagande

Alltför många barn och ungdomar motionerar inte tillräckligt. Det är i barn- och ungdomsåren som goda vanor grundläggs. Den organiserade idrottsrörelsen gör ett mycket bra arbete, men den når inte alla barn och ungdomar. Det enda ställe där man når alla barn är i skolan. Därför måste skolan ge ökat utrymme i skolan för fysisk aktivitet. Det kan ske under skoldagen men också genom att skolan på flera olika sätt uppmuntrar eleverna att vara fysiskt aktiva. Kommunerna och de enskilda skolorna har ett stort ansvar för att skoltiden utnyttjas på ett bra sätt, men det är angeläget att staten också tydligt markerar betydelsen av barns och ungdomars fysiska aktivitet.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

21. Kost och motion, punkt 14 (MP)

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub291 av Ulf Holm m.fl. (MP) och
avslår motionerna

2011/12:Ub257 av Johan Forssell (M),

2011/12:Ub404 av Désirée Liljevall (S),

2011/12:Ub468 av Gunnar Sandberg m.fl. (S),

2011/12:Ub470 av Désirée Liljevall m.fl. (S) och

2011/12:Ub498 av Carina Herrstedt och Mattias Karlsson (båda SD).

Ställningstagande

Den svenska skolan har näst efter Irland minst schemalagd idrott i hela EU, trots all den kunskap som finns om att elever klarar skolan bättre om de stimuleras till fysisk aktivitet. Själva begreppet idrott måste dock breddas. Det handlar mer om rörelse, som inte behöver ske i en traditionell gymnastiksal. Det viktiga är den fysiska aktiviteten. Det naturliga vore att varje skola ges goda förslag på att förbättra förutsättningarna för ökad fysisk aktivitet i skolan. Det måste skapas tid och plats i skolan för att alla elever varje dag ska kunna ha ett pass med rörelse.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

22. Kost och motion, punkt 14 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub498 av Carina Herrstedt och Mattias Karlsson (båda SD) och
avslår motionerna

2011/12:Ub257 av Johan Forssell (M),

2011/12:Ub291 av Ulf Holm m.fl. (MP),

2011/12:Ub404 av Désirée Liljevall (S),

2011/12:Ub468 av Gunnar Sandberg m.fl. (S) och

2011/12:Ub470 av Désirée Liljevall m.fl. (S).

Ställningstagande

Det behövs fler fysiska aktiviteter i skolan. Skolan uppmuntrar genom undervisning i idrott och hälsa lusten att motionera senare i livet. Genom att uppmuntra lek och rörelse tränas de motoriska färdigheterna för barn. Miljön kring skolorna, särskilt skolgårdarna, måste inbjuda till fysisk aktivitet. Barns möjligheter att kunna gå eller cykla till skolan bör också möjliggöras genom tillgång till säkra gång- och cykelvägar.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

23. Studie- och yrkesvägledning, punkt 15 (S, MP, V)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Rossana Dina-marca (V), Björn von Sydow (S) och Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 17 och avslår motion

2011/12:Ub454 av Inger Fredriksson (C).

Ställningstagande

Dagens ungdomar har stora förhoppningar om sitt framtida yrkesliv. De drömmer om att få utvecklande och intressanta jobb där de får möjligheter till självförverkligande samtidigt som de bidrar till helheten. Alla unga ska ges de bästa förutsättningarna att erövra livet efter skolan. Men tyvärr krockar ibland drömmen om yrkeslivet med verklighetens arbetsliv. Många ungdomar har svårt att bilda sig en uppfattning om huruvida utbildnings- och yrkesval leder fram till deras mål. Regeringens politik, som innebär att elevernas allt tidigare val påverkar deras framtida utbildningsmöjligheter, ställer krav på en utökad och förbättrad studie- och yrkesvägledning.

Alla elever ska ha rätt till studie- och yrkesvägledning på sin skola. Studie- och yrkesvägledningen behöver tydliga nationella riktlinjer som definierar verksamheten och hur den ska bedrivas. Varje kommun ska ha en plan för studie- och yrkesvägledningsverksamheten. Det behövs professionella nätverk för erfarenhetsutbyte och gemensamma initiativ.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts om studie- och yrkesvägledning.

24. Praktisk arbetslivsorientering, punkt 16 (MP)

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub259 av Esabelle Dingizian (MP) och

avslår motion

2011/12:Ub350 av Anton Abele (M) yrkande 1.

Ställningstagande

Praktisk arbetslivsorientering (prao) är ett bra sätt för skolungdomar att få insyn i och kunskap om arbetslivet. Kommuner som slutat med prao för elever i grundskolan hänvisar till att det är svårt att få fram praoplats. Allt tyder på att det främst har sin orsak i att skolan inte prioriterar prao-verksamheten snarare än bristande intresse från arbetsgivare. Skolan bör i samarbete med arbetsgivarnas organisationer utveckla, inte avveckla, den praktiska arbetslivsorienteringen. Regeringen bör föreslå hur praktisk arbetslivsorientering kan säkerställas och utvecklas som en levande del i elevers utbildning och förberedelse för arbetslivet och högre utbildning.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

25. Facklig information, punkt 17 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Björn von Sydow (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub221 av Hillevi Larsson (S) och

avslår motion

2011/12:Ub298 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S).

Ställningstagande

Det borde vara självklart att skolorna släpper in fackliga organisationer för att informera om vad som gäller i arbetslivet redan innan ungdomarna börjar sommarjobba. Flertalet elever kommer senare i livet också att bli

arbetstagare, vilket gör det extra viktigt att de redan under skoltiden får träffa representanter från arbetstagarorganisationer som kan upplysa om rättigheter och skyldigheter i arbetslivet.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

26. Skolans värdegrund, punkt 18 (MP, V)

av Rossana Dinamarca (V) och Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub358 av Mats Pertoft (MP) och

avslår motionerna

2011/12:Ub281 av Andreas Carlson (KD) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Ub340 av Fredrik Lundh Sammeli (S),

2011/12:Ub417 av Annika Eclund (KD),

2011/12:Ub492 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD) och

2011/12:A384 av Mattias Karlsson och Erik Almqvist (båda SD) yrkande 4.

Ställningstagande

Läroplanens formulering av värdegrunden bör anpassas till det moderna sekulära samhälle som Sverige är. Läroplanen bör formulera vilka värden skolan faktiskt ska grundas på, t.ex. jämställdhet och alla människors lika värde, och inte hänvisa till breda traditioner som kristendom eller västerländsk humanism. Formuleringen om kristen tradition och västerländsk humanism bör därför strykas ur läroplanen, men skrivningen om att individen ska fostras till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande bör kvarstå.

Regeringen bör ändra läroplanen enligt vad som ovan anförts.

27. Skolans värdegrund, punkt 18 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:Ub492 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD) och

2011/12:A384 av Mattias Karlsson och Erik Almqvist (båda SD) yrkande 4 och avslår motionerna
 2011/12:Ub281 av Andreas Carlson (KD) yrkandena 1 och 2,
 2011/12:Ub340 av Fredrik Lundh Sammeli (S),
 2011/12:Ub358 av Mats Pertoft (MP) och
 2011/12:Ub417 av Annika Eclund (KD).

Ställningstagande

I den nya läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 ska det ändras i kapitlet Skolans värdegrund och uppdrag. Under rubriken Förståelse och medmänsklighet på sidan 7 ska ”politisk diskriminering” läggas till i det första stycket, och det andra stycket ska bytas ut. Under rubriken Skolans uppdrag på sidan 9 ska den sista meningen i det sista stycket strykas.

Vidare bör regeringen vidta åtgärder för att kartlägga och stävja svenskfientligheten. Bland annat bör direktiv utfärdas till landets skolor om att belysande och motverkande av svenskfientlighet ska ingå som en naturlig del i skolornas värdegrundsarbete.

Regeringen bör ändra läroplanen och i övrigt vidta åtgärder enligt vad som ovan anförts.

28. Jämställdhet, punkt 20 (S, MP)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Björn von Sydow (S) och Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 27 och avslår motionerna

2011/12:Ub284 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkande 2,

2011/12:Ub347 av Annika Qarlsson (C) yrkande 2,

2011/12:A322 av Åsa Lindestam m.fl. (S) yrkande 1 och

2011/12:A378 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

En jämställd skola är en skola där både flickor och pojkar trivs, utvecklas och lär sig mycket. I skolan finns betydande skillnader i prestationer, upplevelser och preferenser mellan flickor respektive pojkar. Pojkar presterar i genomsnitt sämre än flickor och får därför sämre betyg. Programvalen till

gymnasiet är könsstereotypa, särskilt valen till de yrkesförberedande programmen. Flickor är mer stressade i skolan och mår generellt sämre i tonåren.

Det är en utmaning för skolan att bryta de könsnormer som grundläggs utanför skolans väggar. Om jämställdhetsarbetet i skolan ska bli effektivt måste det bedrivas kontinuerligt och inte i projekt för en begränsad tid – det gäller såväl på nationell nivå som på den enskilda skolan. Jämställdhetsarbetet i skolan bör bedrivas enligt principen om jämställdhetsintegrering.

Det finns ett behov av att förstärka den del av jämställdhetsarbetet som handlar om ämnesstoffet och ämnesdidaktiken. Ämnesstoffet måste spegla både kvinnors och mäns erfarenheter. Om skolan via läroböckerna och undervisningen i de olika ämnena ger en enkönad bild av exempelvis historien, litteraturhistorien eller samhällskunskapen som innebär att i huvudsak endast männens erfarenheter representeras är detta ett allvarligt jämställdhetsproblem. Ämnesdidaktiken och arbetssätten i skolan bör så långt möjligt bygga på evidens och varieras för att passa eleverns olika sätt att lära. Jämställdhet är ett kunskapsområde, och lärare behöver kunskaper för att kunna anlägga jämställdhetsperspektiv på ämnesinnehållet och ämnesdidaktiken i skolan.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som ovan anförts.

29. Jämställdhet, punkt 20 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:A378 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkande 3 och avslår motionerna

2011/12:Ub284 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkande 2,

2011/12:Ub347 av Annika Qarlsso (C) yrkande 2,

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 27 och

2011/12:A322 av Åsa Lindestam m.fl. (S) yrkande 1.

Ställningstagande

I ett jämställt samhälle har alla medborgare samma rättigheter, skyldigheter, möjligheter och valfrihet när det gäller utbildning och arbete. Jämställdhetspolitiken ska baseras på sunt förnuft och vetenskap och ta sin utgångspunkt i hur män och kvinnor är, inte hur de borde vara. All form av genuspedagogik där staten med verklighetsfrånvända teorier försöker experimentera med, eller ändra på, människors beteendemönster och köns-

identitet bör därmed avvisas. Det är allvarligt att i första hand barn och ungdomar utsätts för dessa teorier. Genuspedagogik får inte genomsyra förskolans, grundskolans, gymnasieskolans och universitetens verksamhet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som ovan anförts.

30. Jämställdhet, punkt 20 (V)

av Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub284 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkande 2 och avslår motionerna

2011/12:Ub347 av Annika Qarlszon (C) yrkande 2,

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 27,

2011/12:A322 av Åsa Lindestam m.fl. (S) yrkande 1 och

2011/12:A378 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD) yrkande 3.

Ställningstagande

I läroplanerna för grundskolan och gymnasieskolan finns avsnitt om skolans uppdrag respektive skolans uppgifter. I dessa avsnitt beskrivs ett antal perspektiv som ska finnas med i all undervisning: det historiska, det internationella, det etiska och miljöperspektivet. Vänsterpartiet menar att till dessa bör läggas ett genusperspektiv.

På högskolenivå måste kunskapen om jämställdhetsfrågor skrivas in i examensordningarna. Det gäller alla examina, men det är särskilt viktigt och betydelsefullt i alla de utbildningar som leder till yrken som medför arbete med människor, såsom lärare, läkare, sjuksköterska, jurist, socionom, psykolog och studievägledare.

För att underlätta samverkan mellan nyexaminerade och redan verk-samma lärare måste också genuskunskap prioriteras i all lärarfortbildning. Detsamma gäller fortbildning för socionomer, läkare, sjuksköterskor, jurister, psykologer, studievägledare m.fl.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som ovan anförts.

31. Mobbning, punkt 21 (S, MP)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Björn von Sydow (S) och Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 24 och 25 samt avslår motionerna

2011/12:So216 av Anita Brodén (FP) yrkande 2,

2011/12:Ub260 av Anders Flanking (C),

2011/12:Ub290 av Henrik Ripa (M),

2011/12:Ub319 av Anne Marie Brodén (M),

2011/12:Ub342 av Pia Hallström och Ellen Juntti (båda M) och

2011/12:Ub516 av Richard Jomshof och Kent Ekeröth (båda SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Den svenska skolan ska stå för absolut nolltolerans mot mobbning och kränkande behandling. Det är helt oacceptabelt att en enda elev ska behöva gå till skolan och vara rädd för att utsättas för mobbning och kränkningar. Elever som blivit utsatta för mobbning berättar ofta om att de utsätts för en andra kränkning när de inte tas på allvar och inte blir trodda av de vuxna i sin närhet. Arbetet mot mobbning, kränkningar, trakasserier och diskriminering i skolan behöver förstärkas. För att skolorna ska kunna genomföra ett lyckat arbete mot mobbning krävs kvalitetssäkrade och evidensbaserade antimobbningsmetoder, kunskap om mobbningens mekanismer och kompetens att bemöta mobbning. Lärare och annan skolpersonal behöver få den kunskap och kompetens som krävs såväl för att kunna arbeta förebyggande mot mobbning som för att kunna hantera reella mobbningsituationer. Vilka metoder som fungerar måste undersökas och utvärderas.

Gemensamma ordningsregler ska utarbetas av elever, föräldrar och personal tillsammans, och detta ska framgå av skollagen. Alla beslut om skolan ska i grunden utgå från elevens rätt till kunskap, bildning och demokratisk fostran. Elevinflytandet behöver därför öka – inte minska ytterligare.

Sex- och samlevnadsundervisningen i skolan är av stor betydelse för att förhindra kränkningar som har sin grund i kön och sexualitet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som ovan anförts.

32. Mobbning, punkt 21 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:Ub290 av Henrik Ripa (M) och

2011/12:Ub516 av Richard Jomshof och Kent Ekeroth (båda SD) yrkande 1 och

avslår motionerna

2011/12:So216 av Anita Brodén (FP) yrkande 2,

2011/12:Ub260 av Anders Flanking (C),

2011/12:Ub319 av Anne Marie Brodén (M),

2011/12:Ub342 av Pia Hallström och Ellen Juntti (båda M) och

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 24 och 25.

Ställningstagande

För att få bättre effektivitet i arbetet mot mobbning behövs en central aktör som kan avvisa de metoder som är dåliga och kodifiera de metoder som har gett effekt. Ett första steg för att nå ett fungerande arbete mot mobbning är att samla in information om vilka metoder som används i dag, t.ex. genom att införa en anmälningsplikt för skolor som har ett strukturerat arbetssätt för att motverka mobbning.

Vidare behöver det utredas hur ett system med s.k. jourskolor kan införas i samtliga svenska kommuner. Till jourskolorna ska den som inte fungerar i den normala skolsituationen kunna flyttas med omedelbar verkan, dels för att den som mobbar ska få den hjälp han eller hon behöver för att komma ut ur sitt destruktiva beteende, dels för att övriga elever ska ges en rimlig möjlighet till en trygg och lugn tillvaro med studiero i skolan.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

33. It i skolan, punkt 22 (S, V)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Rossana Dinamarca (V) och Björn von Sydow (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 15 och avslår motionerna
2011/12:Ub243 av Eliza Roszkowska Öberg (M) och
2011/12:Ub262 av Mats Gerdau (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Det finns två huvudskäl till att förstärka arbetet med it i skolan. Det ena är det pedagogiska. Datorn är ett bra verktyg att bedriva undervisning med, och it-användning stöder de flesta ämnen och lärsituationer. Det andra rör skolans uppdrag att överbrygga digitala klyftor eftersom det fortfarande kommer att finnas grupper som inte har tillgång till eller goda förutsättningar att använda tekniken. I en modern skola för alla elever är elevernas tillgång till it en central del. Staten har ett ansvar, och detta måste tydliggöras i en nationell it-strategi för skolan. Det kommer att stärka Sverige som kunskapsnation.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

34. Vissa ämnen i skolan, punkt 23 (MP)

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:N252 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 9 och avslår motionerna

2011/12:K300 av Annelie Enochson (KD) yrkande 4,

2011/12:C329 av Marianne Berg m.fl. (V) yrkande 8,

2011/12:Ub202 av Anita Brodén (FP),

2011/12:Ub233 av Roza Güclü Hedin och Eva Sonidsson (båda S),

2011/12:Ub241 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Ub246 av Börje Vestlund och Carin Runeson (båda S) yrkande 5,

2011/12:Ub248 av Agneta Gille och Pyy Niemi (båda S) yrkande 1,

2011/12:Ub258 av Johan Forssell (M),

2011/12:Ub271 av Hans Rothenberg (M),

2011/12:Ub307 av Monica Green (S),

2011/12:Ub365 av Emma Henriksson och Andreas Carlson (båda KD),

2011/12:Ub392 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda S),

2011/12:Ub399 av Désirée Liljevall (S),

2011/12:Ub448 av Johan Johansson (M) och

2011/12:N201 av Anita Brodén och Marianne Åhman (båda FP) yrkande 2.

Ställningstagande

Det är viktigare än någonsin att politiken moderniseras och på allvar tar sig an uppdraget att underlätta en breddad och mer utvecklad ekonomi som på ett bättre sätt tar till vara varje människas vilja att bidra och vara delaktig. Den sociala ekonomin fyller och kan i än större utsträckning fylla flera viktiga funktioner i samhället. Runt hela världen har olika verksamheter inom den sociala ekonomin i mer än hundra år tillgodosett behov som varken den privata eller den offentliga sektorn lyckats tillgodose. Behovet att bättre förstå, synliggöra och främja en utveckling av den sociala ekonomin är större än någonsin. Den samlade kunskapen om den sociala ekonomins betydelse bör förankras inom utbildningsväsendets olika delar.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

35. Vissa ämnen i skolan, punkt 23 (V)

av Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:C329 av Marianne Berg m.fl. (V) yrkande 8 och avslår motionerna

2011/12:K300 av Annelie Enochson (KD) yrkande 4,

2011/12:Ub202 av Anita Brodén (FP),

2011/12:Ub233 av Roza Güclü Hedin och Eva Sonidsson (båda S),

2011/12:Ub241 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Ub246 av Börje Vestlund och Carin Runeson (båda S) yrkande 5,

2011/12:Ub248 av Agneta Gille och Pyry Niemi (båda S) yrkande 1,

2011/12:Ub258 av Johan Forssell (M),

2011/12:Ub271 av Hans Rothenberg (M),

2011/12:Ub307 av Monica Green (S),

2011/12:Ub365 av Emma Henriksson och Andreas Carlson (båda KD),

2011/12:Ub392 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda S),

2011/12:Ub399 av Désirée Liljevall (S),

2011/12:Ub448 av Johan Johansson (M),

2011/12:N201 av Anita Brodén och Marianne Åhman (båda FP) yrkande 2 och

2011/12:N252 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 9.

Ställningstagande

Skolan har en viktig uppgift i att lära elever att analysera, värdera och hantera massmediala budskap. Enligt utredningen Könsdiskriminerande reklam – kränkande utformning av kommersiella meddelanden (SOU

2008:5) är det önskvärt att undervisningen i mediekritisk kompetens blir mer omfattande än i dag. Skolverket och Högskoleverket bör därför göra en översyn och utvärdering av utbildning i mediekritisk kompetens samt, om behov finns, arbeta för en utbildningsutveckling i denna fråga.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

36. Matematik, punkt 24 (S, MP)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Björn von Sydow (S) och Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 14 och avslår motion

2011/12:Ub387 av Pia Nilsson m.fl. (S).

Ställningstagande

Vi vet att barn redan före skolstarten är intresserade av matematik. Förskolan ska möta detta matematikintresse hos barn genom lärande lek. Det är naturligt att matematik tillhör basämnen i grundskolan, att godkänt betyg utgör ett behörighetskrav till gymnasieskolan och att det är ett kärnämne i alla gymnasieskolans program. Det är allvarligt att svenska elevers kunskaper i matematik har försvagats kraftigt under ett antal år.

En satsning på matematik är mycket välkommen. Det är nu viktigt att genomförandet utgår från forskning och internationella erfarenheter.

Elever med utländsk bakgrund är överrepresenterade bland dem som har svårigheter i matematik. Lärare måste därför ha beredskap för att möta dessa. Matematikdelegationen fastslog också att ”matematikundervisning på elevens modersmål parallellt med undervisning på svenska [...] visat sig vara framgångsrik”. Ämnesundervisning på modersmål sker i dag i mycket liten omfattning, på de flesta håll inte alls. Möjligheterna att utöka matematikundervisningen på modersmål bör stimuleras.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

37. Matematik på modersmål, punkt 25 (MP)

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Ub345 av Peter Rådberg m.fl. (MP).

Ställningstagande

Nästan all undervisning i skolorna bedrivs på svenska, något som gör det svårt för barn som ännu inte behärskar svenska obehindrat att tillgodogöra sig undervisning i t.ex. matematik. Det gäller framför allt elever som nyligen anlänt till Sverige. En försöksverksamhet bör därför starta i tio kommuner där man prövar att ge elever rätt till undervisning i matematik på sina modersmål för att ge dem bättre kunskaper i dessa ämnen samtidigt som de utvecklar sina kunskaper i svenska.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

38. Särskilt stöd, punkt 26 (S, V)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Rossana Dinamarca (V) och Björn von Sydow (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Ub440 av Isak From m.fl. (S) och avslår motion

2011/12:Ub451 av Lena Hallengren m.fl. (S).

Ställningstagande

Om den nya skollagen ska innebära att alla elever ska kunna utvecklas så långt som möjligt är det nödvändigt med ett förtydligande av bestämmelsen i 3 kap. 10 § skollagen med den innebörden att elever som har en funktionsnedsättning ska ha rätt till stöd för att utvecklas så långt som möjligt oavsett skolans kunskapsmål och oavsett vilken betygsnivå eleven befinner sig på eller har ambition att nå.

Regeringen bör utarbeta lagförslag enligt vad som ovan anförts.

39. Skolbibliotek, punkt 29 (V)

av Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V) yrkande 13 och avslår motionerna

2011/12:Kr252 av Hans Olsson (S) yrkande 6,

2011/12:Ub301 av Hans Olsson (S),

2011/12:Ub334 av Roland Utbult (KD),

2011/12:Ub355 av Jan Lindholm (MP) och

2011/12:Ub375 av Kerstin Engle (S).

Ställningstagande

Skolbibliotekens roll och uppgift måste förtydligas och lyftas fram. Det ska finnas en tydlig definition av ett skolbibliotek, och i skollagen ska anges regler för tillgänglighet, kvalitet, öppettider, personalkrav m.m. Särskilt viktigt är att det finns bestämmelser om personalens utbildning och att deras arbete ska vara en integrerad del av pedagogiken. Det krav på skolbibliotek som finns i dag gäller över huvud taget inte förskolan. Förskolans behov av bibliotek bör tillgodoses i lagen.

Regeringen bör utarbeta lagförslag enligt vad som ovan anförts.

40. Skolbibliotekarier, punkt 30 (MP, V)

av Rossana Dinamarca (V) och Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Kr329 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkande 8.

Ställningstagande

Skollagen behöver förtydliga att tillgång till skolbibliotek även innefattar tillgång till en utbildad skolbibliotekarie.

Regeringen bör utarbeta lagförslag enligt vad som ovan anförts.

41. Skolledare, punkt 32 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Björn von Sydow (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 5.

Ställningstagande

Skolledarna har en central roll när det gäller utvecklingen av och resultaten i skolan. De ansvarar för skolans pedagogiska utveckling, för att de nationella målen följs och för att skolans resultat följs upp, och de ska samtidigt vara arbetsledare med ett ekonomiskt ansvar att bygga en organisation för att nå högsta möjliga måluppfyllelse. Vi vill stärka skolledarnas pedagogiska roll med den obligatoriska statliga utbildningen för skolledare och se till att varje skolledare blir certifierad efter genomförd utbildning. På sikt ska alla skolledare i landet ha denna certifiering för att få anställning som ledare inom skolans verksamhet.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

42. Lärare, punkt 33 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Björn von Sydow (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 4 och avslår motionerna

2011/12:Kr285 av Torbjörn Björlund m.fl. (V) yrkande 5,

2011/12:Ub246 av Börje Vestlund och Carin Runeson (båda S) yrkande 2,

2011/12:Ub309 av Penilla Gunther (KD),

2011/12:Ub406 av Désirée Liljevall (S) och

2011/12:Ub482 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S) yrkande 1.

Ställningstagande

Socialdemokraterna är positiva till lämplighetsprov och vill pröva att förändra antagningen till lärarutbildningen. Vid några utvalda lärarhögskolor vill vi pröva att bygga antagningen inte enbart på studieresultat utan också på omfattande tester som prövar lämpligheten och intresset för läraryrket. Vi vill se fler karriärvägar för lärare i skolan. Skolhuvudmännen bör tillvarata den kompetens som lärarna besitter och stimulera till professionell utveckling och större ansvarstagande i skolan. Det kan exempelvis handla om att ta ansvar för ämnen och ämnesutveckling, kvalitetsarbete, bedömning och betygssättning, handledarskap för lärarstudenter samt mentorskap för nyutbildade lärare. Kontinuerlig fortbildning och kompetensutveckling måste vara naturliga inslag i lärarrollen och stödjas genom gemensamma satsningar från staten och skolhuvudmännen och huvudsakligen förläggas till högskolor och universitet.

Arbets sättet inom skolan måste vara öppet så att varje skola blir en lärande organisation. Lärare behöver lära av varandra och duktiga lärare coacha andra. Skolledningen har ett stort ansvar för att skapa ett öppet klimat och ge förutsättningar för lärarna att utvecklas i sin yrkesroll. Vi vill också se över möjligheterna att ta bort administrativa uppgifter från lärarna och på så sätt frigöra tid för lärarna så att de har tid att utveckla undervisningen. På så sätt vill vi utveckla skolans organisation.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

43. Kunskaper i grundskolan, punkt 34 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Björn von Sydow (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 34 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 10–12 och 16 samt avslår motionerna

2011/12:Ub292 av Jabar Amin m.fl. (MP),

2011/12:Ub359 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Ub472 av Marie Nordén m.fl. (S) och

2011/12:Ub487 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Att det finns människor som är nyskapande, kan omvandla idéer till handling och har en vilja att tänka nytt och annorlunda är viktigt för utvecklingen av samhället, men detta är också viktiga egenskaper för varje elev

och hans eller hennes möjlighet att lyckas väl på sin framtida arbetsmarknad. Elevernas framtida arbetsmarknad kräver att skolan stimulerar elevernas kompetens och vilja till kreativitet. När PISA nu börjar mäta kreativitet ska Sverige vara bland de fem främsta länderna.

För elever som snabbt tillägnar sig kunskap ska undervisningen innebära en utmaning och det ska bli lättare att få gå vidare, lära mer och djupare. Den elev som vill ska kunna läsa kurser på gymnasienivå. Vatten-täta skott mellan olika skolformer som hindrar individens utveckling ska undanröjas.

Att läsa, skriva och räkna är grundläggande färdigheter för den övriga kunskapsinhämtningen i skolan. För att stärka elevernas utveckling inom dessa områden vill vi investera i lärares kompetensutveckling och mindre klasser i de tidiga skolåren. Tidig läs- och skrivinläring måste prioriteras i skolan. Det är centralt att alla elever har tillgång till bibliotek med utbildad personal.

Skapande skola avser hela grundskolan från 2011 och fokuserar på barns och ungas eget skapande genom att man anlitar professionella kulturutövare i skolan. Under de tre verksamhetsår som hittills gått har långt ifrån hälften av berörda elever arbetat med olika Skapande skola-aktiviteter. Vi anser att regeringens målsättning har varit för låg, och fortsatta satsningar på området är därför viktiga. Men det är också viktigt att veta att man satsar på rätt saker och kan utvärdera resultatet.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

44. Kunskaper i grundskolan, punkt 34 (MP)

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 34 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:Ub292 av Jabar Amin m.fl. (MP) och

2011/12:Ub359 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 10–12 och 16,

2011/12:Ub472 av Marie Nordén m.fl. (S) och

2011/12:Ub487 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Miljöpartiet räknar vetenskap och beprövad erfarenhet till grundpelarna för samhällsutvecklingen. Kunskapsutveckling kräver att man ser kunskap inte enbart som en uppsättning fasta, objektiva och grundläggande kunskaper som överförs från en människa till en annan. När kunskap definieras som

endast det man kan läsa sig till, men man inte ser till hur den kunskapen kan användas eller utvecklas riskerar samhället att bli stillastående i sin utveckling.

Information existerar oberoende av om någon uppmärksammar den eller inte. Information är formad av någon, vi möter den som något redan färdigt. Information blir kunskap först om vi tar ställning till den, accepterar eller förkastar den, alltså utsätter den för kritik, och sätter in den i ett för oss begripligt sammanhang. Sammanhang och kritik är på så sätt all kunskaps grundstenar. Kunskapsutveckling och lärandeprocesser är därför nära sammanbundna. Varje individ bör ha möjlighet att inte bara ta till sig kunskap utan också att bidra till kunskapsutvecklingen. En global och många gånger komplex värld kräver inte bara öppna gränser och öppna sinnen utan också en öppen kunskapssyn. Ett sådant grundläggande synsätt bör genomsyra politiken för en kunskapsbaserad samhällsutveckling.

En förändrad kunskapssyn i samhället kräver en förändrad kunskapssyn i skolan. Tyvärr ser vi hur regeringen har snävat in snarare än vidgat kunskapsbegreppet. I somras fick den svenska skolan nya kursplaner. Det var en möjlighet för skolan att ytterligare moderniseras, att ta sikte på den kunskapsutveckling som behövs för att rusta dagens elever för framtidens utmaningar. Skolverkets utvärderingar visade att elever efter grundskolan saknade förmågan att se samband och konsekvenser. De kunskaper som eleverna fick gav inte den grund som behövdes. Men regeringen valde bort att ta hänsyn till forskning, utvärdering och framtidsperspektivet. Så bygger vi inte ett modernt kunskapssamhälle.

Skolinspektionen granskade under 2010 undervisning med fokus på läsprocessen i svenska för årskurs 4–6 på 31 skolor i 25 kommuner. Samtliga av dessa skolor hade brister. Skolinspektionens slutsats bekräftar att skolorna saknar strategier för fortsatt läsutveckling, och även om lärarna är bra på att hitta elevernas olika läsnivåer, organiseras undervisningen inte riktigt efter eleverna. Sverige har behov av en satsning riktad till årskurs 4–6 som gör det möjligt för skolorna att med utgångspunkt i didaktisk forskning ta fram strategier för elevernas läsutveckling. Den kompetens som i dag återfinns inom specialpedagogiken kan med fördel användas i större grad.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

45. Kunskaper i grundskolan, punkt 34 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 34 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub487 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 2 och avslår motionerna

2011/12:Ub292 av Jabar Amin m.fl. (MP),

2011/12:Ub359 av Gustav Fridolin m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 10–12 och 16 samt

2011/12:Ub472 av Marie Nordén m.fl. (S).

Ställningstagande

Möjligheterna att införa en nivågruppering av matematikundervisningen fr.o.m. årskurs 4 bör utredas. Det är inte möjligt att låta alla elever följa matematikundervisningen på samma nivå om undervisningen samtidigt är tänkt att vara stimulerande, utmanande och anpassad för den enskilda eleven. Samtidigt måste de elever som har svårt för matematik få den tid och hjälp de behöver för att ta till sig och förstå matematiken.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

46. Moderna språk i grundskolan, punkt 35 (S, MP)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Björn von Sydow (S) och Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 13.

Ställningstagande

Grundskolan behöver innehållsmässigt uppdateras vad gäller möjligheten att läsa språk. Bland kurserna i moderna språk dominerar spanska, franska och tyska. Stora språk som arabiska och kinesiska har dock vuxit i betydelse både i Sverige och globalt sett. Dessa, och även andra språk, är viktiga då många som bor i Sverige talar dessa språk. Språken är också viktiga av handelspolitiska skäl och för att man bättre ska kunna förstå den globala utvecklingen av samhället och ekonomin. Fler elever bör uppmuntras att börja läsa moderna språk och skolan arbeta för att fler ska fortsätta att läsa moderna språk.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

47. Modersmål i grundskolan, punkt 36 (MP)

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Ub519 av Peter Rådberg m.fl. (MP) och avslår motionerna 2011/12:Ub322 av Nina Lundström (FP) och 2011/12:Ub504 av Richard Jomshof och Mattias Karlsson (båda SD).

Ställningstagande

I skolförordningen finns en begränsning som säger att elever har rätt till modersmålsundervisning i som mest sju år. Det är en begränsning som bör tas bort, vilket även Skolverket rekommenderat. Rätten till modersmålsundervisning bör utvidgas till att gälla hela grundskoletiden.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

48. Modersmål i grundskolan, punkt 36 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Ub504 av Richard Jomshof och Mattias Karlsson (båda SD) och avslår motionerna 2011/12:Ub322 av Nina Lundström (FP) och 2011/12:Ub519 av Peter Rådberg m.fl. (MP).

Ställningstagande

Skollagen stipulerar att förskolan, förskoleklass, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan samt gymnasieskolan ska erbjuda modersmålsundervisning. Detta gäller då det är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet eller då eleven har grundläggande eller goda kunskaper i språket. Skollagen bör ändras så att obligatorisk modersmålsundervisning inte längre föreskrivs, med undantag för de nationella minoritetsspråken. Däremot ska det fortfarande vara möjligt för en enskild kommun att anordna modersmålsundervisning om man så önskar, dock utanför ordinarie skoltid.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

49. Teckenspråk i grundskolan, punkt 37 (S, V)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Rossana Dinamarca (V) och Björn von Sydow (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub227 av Roza Güclü Hedin och Carin Runeson (båda S) och avslår motion

2011/12:Ub261 av Marianne Åhman (FP).

Ställningstagande

Förutsättningarna för att ge barn med hörselskador rätt till utbildning i teckenspråk bör ses över. Hörselskador är livslånga. Att i tidig ålder lära sig teckenspråk är enklare än att senare i livet anta denna utmaning. Språkkunskaperna måste grundläggas tidigt i livet. Dessutom stöder svenska och teckenspråk varandra när det gäller den språkliga utvecklingen.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

50. Villkor för undervisning i teckenspråk i grundskolan, punkt 38 (V)

av Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 38 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub231 av Christina Oskarsson och Jörgen Hellman (båda S).

Ställningstagande

För att en grundskoleelev ska få modersmålsstöd eller modersmålsundervisning förutsätts att minst en förälder har ett annat språk än svenska som modersmål och att barnet och föräldern umgås dagligen. Ett undantag i skollagen är om barnet har föräldrar med ett nationellt minoritetsspråk som modersmål. Undantaget innebär att barnet kan få modersmålsundervisning även om föräldrarnas modersmål inte är det dagliga umgängesspråket. Tyvärr ingår inte teckenspråk i detta undantag. Behovet för barn med döva föräldrar att få lära sig teckenspråk, även när barnet inte umgås dagligdags med den döva föräldern, bör därför ses över.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

51. Punktskrift i grundskolan, punkt 39 (V)

av Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 39 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Ub391 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Personer med grava synskador måste garanteras en god undervisning i punktskrift för att kunna vara aktiva och delta i samhällslivet. Barn i förskolan ska ha rätt att utveckla de färdigheter som krävs för att lära sig läsa och skriva punktskrift. Elever i förskoleklass och i grundskolan som är i behov av att läsa punktskrift ska erbjudas undervisning i och på punktskrift. Eleverna ska även ha rätt att lära sig att använda tekniska hjälpmedel under skoltid. Undervisning i och på punktskrift ska bedrivas av utbildade lärare. Rätten att lära sig punktskrift ska finnas för vuxna som får en synnedläggelse, och det ska ses som en utbildningsfråga. Den norska skollagen slår fast rätten till undervisning i och på punktskrift för barn, elever och vuxna samt rätten till nödvändig undervisning i orientering i skolan och till och från skolan. Mot denna bakgrund bör det ses över hur rätten till undervisning i och på punktskrift för barn, elever och vuxna samt rätten till nödvändig undervisning i orientering i skolan och till och från skolan kan tillgodoses. Det bör även ses över vilken myndighet som ska ansvara för undervisning i punktskrift.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

52. Timplan i grundskolan, punkt 40 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 40 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Ub487 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 1 och avslår motionerna 2011/12:Ub267 av Anders Hansson (M), 2011/12:Ub328 av Jessica Polfjärd (M) och

2011/12:Ub364 av Emma Henriksson (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Timplanen i matematik för grundskolan bör delas upp årskursvis, dels för att förtydliga vad eleverna ska ha klarat av i slutet av varje årskurs, dels för att säkerställa att eleverna verkligen får den undervisning de har rätt till och att de når förväntade kunskaper.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

53. Avgifter i grundskolan, punkt 41 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Björn von Sydow (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 41 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 22 och avslår motionerna

2011/12:So569 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V) yrkande 8 och

2011/12:So658 av Magnus Ehrencrona m.fl. (MP) yrkande 19.

Ställningstagande

Socialdemokraterna vill se en avgiftsfri skola. Alltför många skolor tar i dag ut återkommande avgifter som sammantaget innebär stora kostnader för familjer med knapp ekonomi. Dessutom förekommer det att elever förväntas betala stora summor för att delta i olika former av studie- och klassresor. Det är fortsatt oklart vad skollagens nya skrivningar om avgifter kommer att få för effekter. Skolinspektionen måste se till att förbudet mot skolavgifter efterlevs och att normerna för de enstaka inslag som innebär obetydliga kostnader för eleverna, vilket skollagen ger utrymme för, ska utvärderas. Regeringen eller den myndighet regeringen så beslutar ska ha rätt att utfärda bindande direktiv för vad den maximala kostnaden per läsår ska kunna innebära.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

54. Avgifter i grundskolan, punkt 41 (MP)

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 41 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:So658 av Magnus Ehrencrona m.fl. (MP) yrkande 19 och avslår motionerna

2011/12:So569 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V) yrkande 8 och

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 22.

Ställningstagande

Utbildningen i grundskolan ska vara avgiftsfri. Det gäller också skolmaterial, måltider och skolresor. Men i dag är det tillåtet för skolorna att ta ut en obetydlig kostnad vid enstaka tillfällen. Den formuleringen har blivit ett välanvänt kryphål. Ett sätt att både synliggöra och lösa problemet är att kommunerna tar fram en policy för vad som får tas ut av föräldrar i samband med friluftsdagar, studieresor, utflykter m.m. och hur många gånger per år etc. Det är av stor vikt att regeringen är tydlig med att utbildningen i grundskolan ska vara helt avgiftsfri och att det endast i undantagsfall får tas ut avgifter.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

55. Avgifter i grundskolan, punkt 41 (V)

av Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 41 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:So569 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V) yrkande 8 och avslår motionerna

2011/12:So658 av Magnus Ehrencrona m.fl. (MP) yrkande 19 och

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 22.

Ställningstagande

Alla barn ska ha lika möjligheter i skolan oavsett föräldrarnas ekonomi. Skolan ska vara avgiftsfri enligt skollagen, men i praktiken är den inte alltid det. I dag har skolorna rätt att ta ut mindre, s.k. frivilliga avgifter för t.ex. teaterbesök eller andra utflykter som barnen förväntas delta i. Även

om summorna i de flesta fall är relativt små, blir konsekvensen att barn till fattiga föräldrar ofta tvingas stanna hemma. Regeringen har med den nya skollagen öppnat för att införa avgifter i skolan. Konsekvensen kan bli att förekomsten av avgifter ökar. En sådan utveckling kan vi inte acceptera. Det bör införas ett förbud i skollagen för skolor att ta ut avgifter.

Regeringen bör utarbeta lagförslag enligt vad som ovan anförts.

56. Frukost i grundskolan, punkt 42 (MP)

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 42 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:So658 av Magnus Ehrencrona m.fl. (MP) yrkande 21 och avslår motion

2011/12:So569 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V) yrkande 9.

Ställningstagande

Enligt den senaste kartläggningen som Skolmatens vänner har gjort serveras det frukost på 13 procent av landets grundskolor. Det är en god investering att erbjuda alla elever från förskoleklass till årskurs nio frukost, och det kommer i synnerhet de elever som lever i utsatta livssituationer till godo. Det bör därför utformas rekommendationer om att skolorna ska erbjuda frukost.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som ovan anförts.

57. Frukost i grundskolan, punkt 42 (V)

av Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 42 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:So569 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V) yrkande 9 och avslår motion

2011/12:So658 av Magnus Ehrencrona m.fl. (MP) yrkande 21.

Ställningstagande

Av de skolor som serverar frukost i dag är det tyvärr många som tar betalt. Frukost är något som ska erbjudas alla elever och då får kostnaden inte vara ett hinder för de elever som inte har råd, och som ofta är de som har störst behov. Det bör därför införas ett tillägg i skollagen om skolmåltider som ger skolorna skyldighet att erbjuda kostnadsfri frukost för elever i grundskolan.

Regeringen bör utarbeta lagförslag enligt vad som ovan anförts.

58. Betyg i grundskolan, punkt 43 (SD)

av Richard Jomshof (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 43 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Ub507 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Betyg ska sättas vid varje terminsslut i alla ämnen utom språkval fr.o.m. höstterminen i årskurs 6 i grundskolan. Samtidigt ges rektor möjlighet att sätta ett sammanfattande betyg i samhällsorienterande ämnen (SO) respektive naturorienterande ämnen (NO) i årskurs 6. Regeringen ska återkomma till riksdagen med ett omarbetat förslag som innebär att betyg ska sättas vid varje terminsslut i alla ämnen utom språkval fr.o.m. årskurs 4 i grundskolan och att rektors möjlighet att besluta om sammanfattande betyg för samhällsorienterande ämnen (SO) respektive naturorienterande ämnen (NO) i årskurs 6 tas bort.

Regeringen bör utarbeta lagförslag enligt vad som ovan anförts.

59. Erbjudande av fritidshem, punkt 44 (MP)

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 44 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:So658 av Magnus Ehrencrona m.fl. (MP) yrkande 22 och avslår motion

2011/12:Ub397 av Fredrik Lundh Sammeli och Fredrik Olovsson (båda S).

Ställningstagande

Barn vars föräldrar är arbetslösa har i dag inte rätt till plats på fritidshem. I samband med att maxtaxereformen infördes 2001 fick förskolebarn rätt till förskola eller familjedaghem om en förälder är arbetslös, men motsvarande infördes inte för skolbarn och fritidshem. I den nya skollagen finns det en viss skärpning, men det lämnas fortfarande en öppning för tolkning av huvudmannen. Trots skrivningen i den nya skollagen om att eleven ska erbjudas utbildning i fritidshemmet i den omfattning som behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller om eleven har ett behov på grund av familjens situation i övrigt, har barn till arbetslösa och sjukskrivna fortfarande inte rätt till fritidshem utan det krävs en bedömning av kommunen. Alla barn i åldern 6–12 år ska behandlas lika och ha rätt till skolbarnsomsorg, oberoende av vad föräldern gör. Barn ska inte gå miste om en viktig verksamhet och sitt sociala sammanhang för att föräldrarna blir utan arbete.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

60. Kvalitet och elevgruppernas storlek, punkt 45 (S)

av Ibrahim Baylan (S), Louise Malmström (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S) och Björn von Sydow (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 45 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 28 och avslår motionerna

2011/12:So658 av Magnus Ehrencrona m.fl. (MP) yrkandena 23–25,

2011/12:Ub213 av Fredrik Olovsson (S) och

2011/12:Ub513 av Emma Henriksson (KD).

Ställningstagande

Fritidshemmens verksamhet är omtyckt och viktigt för många barn och föräldrar. Fritidshemmen stöder barn generellt och ger en vettig fritidssysselsättning. Föräldrar på många håll oroar sig dock över stora och dramatiskt växande barngrupper och vad detta innebär för kvaliteten. Det är viktigt att vända utvecklingen och inse att fritidshemmen kan spela en viktig roll i barns utveckling och för att uppnå kunskapsresultat i skolan. Fritidshemmen bör ge barnen möjlighet till läxläsning om skolan inte ordnar det på annat sätt. Föreningslivet bör uppmuntras att samverka nära med fritidshem-

men så att barnen kan få ägna sig åt olika föreningsaktiviteter. Det kan röra sig om t.ex. fotboll, teater och dans. På så sätt får de barn som i dag inte har möjlighet att ägna sig åt dessa aktiviteter en chans att göra det. Detta kan också vara ett sätt att minska trycket på föräldrarnas tid och ekonomi och därmed underlätta vardagslivet för barnfamiljer.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

61. Kvalitet och elevgruppernas storlek, punkt 45 (MP)

av Esabelle Dingizian (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 45 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:So658 av Magnus Ehrencrona m.fl. (MP) yrkandena 23–25 och avslår motionerna

2011/12:Ub213 av Fredrik Olovsson (S),

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 28 och

2011/12:Ub513 av Emma Henriksson (KD).

Ställningstagande

År 1980 var det 7,4 barn per årsarbetare på fritidshemmen, och den genomsnittliga gruppstorleken var 17,8 barn per grupp. I dag är det 21,5 barn per årsarbetare, och den genomsnittliga gruppstorleken är 38,1 barn per grupp enligt Skolverkets statistik. Cirka hälften av alla 6–12-åringar och 80 procent av 6–9-åringarna var 2009 inskrivna i fritidshem. Tio år tidigare var det 39 respektive 62 procent. Med så stora grupper och så lite personal går det enligt Skolverket inte att fullfölja fritidshemmens uppdrag att stödja och stimulera barns utveckling och lärande samt ge barnen en meningsfull fritid. Alltför stora barngrupper är också en säkerhetsfråga. Föräldrar ska kunna känna sig säkra på att deras barn är i trygga händer. Regeringen bör snarast se över situationen vad gäller barngruppernas storlek på fritidshemmen och fritidsklubbarna.

Skolverket påpekar att det finns stora kvalitetsskillnader mellan fritidshemmen, både mellan och inom kommunerna. Alla barn, oavsett var de bor, ska ha rätt till fritidshem med bra och fungerande verksamhet. Det är en viktig del av deras fritid. Fritidshemmen är en pedagogisk verksamhet och bidrar till skolans måluppfyllelse. I lägesrapporten från 2008 skriver Skolverket att situationen nu är av en sådan art att även regeringen måste uppmärksammas på behovet av kvalitetshöjande åtgärder i fritidshemmen. Det har tyvärr inte fått någon effekt. Skolinspektionen bör ställa hårdare krav på hög kvalitet på en meningsfull fritidsverksamhet som ska stimu-

lera till lärande. Tydliga kriterier för god kvalitet i fritidsverksamheten bör anges och kvalitetsredovisningar och kvalitetsutvärderingar bör göras regelbundet enligt skollagen.

Sommarlovet är för de flesta barn och unga en lång kavalkad av aktiviteter och upplevelser men för en del är det en lång pina och dagar av otrygghet, liksom höstlov, sportlov, påsklov och jullov. Kommunerna har möjlighet att hjälpa alla barn att få stunder av obekymrad lek och avkoppling under skolloven genom att ta initiativ till spännande skollovsaktiviteter som är gratis eller till en mycket låg kostnad.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som ovan anförts.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:K300 av Annelie Enochson (KD):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att föräldrar ska kunna tillförsäkras en allsidig och saklig undervisning i enlighet med Lpo 94 och Lgr 11.

2011/12:C244 av Jan Lindholm (MP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hur ett program för att åtgärda våra barns undermåliga arbetsmiljöer bör utformas och finansieras.

2011/12:C329 av Marianne Berg m.fl. (V):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppdra åt Skolverket och Högskoleverket att göra en översyn och utvärdering av utbildning i mediekritisk kompetens samt om behov finns att arbeta för en utbildningsutveckling i denna fråga.

2011/12:So216 av Anita Brodén (FP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppmärksamma samband mellan mobbing och suicid.

2011/12:So569 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V):

8. Riksdagen beslutar att i skollagen införa ett förbud mot avgifter i skolan.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en skyldighet för skolorna att erbjuda kostnadsfri frukost för elever i grundskolan.

2011/12:So658 av Magnus Ehrencrona m.fl. (MP):

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utbildningen i grundskolan ska vara helt avgiftsfri och att det endast i undantagsfall får tas ut avgifter.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utforma rekommendationer att grundskoleelever ska erbjudas frukost i skolan.

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att barn vars föräldrar blir arbetslösa eller sjukskrivna bör ha rätt till en plats på fritidshem.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barngruppernas storlek på fritidshemmen och fritidsklubbarna.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tydligare kvalitetskriterier och mer regelbunden tillsyn av fritidshemmens verksamheter.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barns möjligheter till lov med aktiviteter.

2011/12:Kr252 av Hans Olsson (S):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla skolor ska ha tillgång till skolbibliotek.

2011/12:Kr285 av Torbjörn Björlund m.fl. (V):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skolpersonalen bör ges kompetensutveckling i hur man kan integrera fysisk aktivitet i skoldagens samlade aktiviteter.

2011/12:Kr307 av Bengt Berg m.fl. (V):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förtydliga skollagens krav på skolbibliotek.

2011/12:Kr329 av Tina Ehn m.fl. (MP):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om krav i skollagen på tillgång till utbildade skolbibliotekarier.

2011/12:Ub202 av Anita Brodén (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av hem- och konsumentkunskap.

2011/12:Ub206 av Arhe Hamednaca (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skolans ansvar för att förmedla kunskaper till eleverna om demokrati, demokratiska värden och mänskliga rättigheter.

2011/12:Ub208 av Yilmaz Kerimo (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att förstärka kommunernas inflytande vid etablering av friskolor.

2011/12:Ub213 av Fredrik Olovsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av satsningar på och kvalitetsskärpningar av verksamheten i skolbarnsomsorgen.

2011/12:Ub221 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skolor ska släppa in fackliga organisationer för att informera om rättigheter och skyldigheter i arbetslivet.

2011/12:Ub227 av Roza Güclü Hedin och Carin Runeson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en översyn bör göras av förutsättningarna för att ge barn med hörselskada rätt till utbildning i teckenspråk.

2011/12:Ub231 av Christina Oskarsson och Jörgen Hellman (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en översyn bör göras av behovet för barn med döva föräldrar att få lära sig teckenspråk, även när barnet inte umgås dagligdags med den döva föräldern.

2011/12:Ub232 av Christer Akej (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skolor på entreprenad.

2011/12:Ub233 av Roza Güclü Hedin och Eva Sonidsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om livskunskap.

2011/12:Ub241 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa entreprenörskapskurser i grundskolan och gymnasiet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka antalet utbildningstimmar i privatekonomi, juridik och samhällskunskap i grundskolan och gymnasiet.

2011/12:Ub243 av Eliza Roszkowska Öberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om it i utbildningssystemets alla delar.

2011/12:Ub246 av Börje Vestlund och Carin Runeson (båda S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kompetensutveckling av lärare.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om litteratur i skolundervisningen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sexualundervisningen och läroplanen.

2011/12:Ub248 av Agneta Gille och Piry Niemi (båda S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en ökad undervisning om medier i grundskolan och gymnasiet.

2011/12:Ub249 av Agneta Gille m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge kommunerna större möjligheter att påverka etableringen av friskolor.

2011/12:Ub254 av Andreas Carlson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att betyg ska kunna innehålla frivillig information om en elevs ideella engagemang inom ramen för skolans arbete.

2011/12:Ub255 av Andreas Carlson och Emma Henriksson (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en elevhälsogaranti som garanterar att varje elev ska kunna få kontakt med elevhälsan under skoldagen.

2011/12:Ub257 av Johan Forssell (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbetet för att förbättra skolmaten.

2011/12:Ub258 av Johan Forssell (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbetet för en bra skolidrott för alla elever.

2011/12:Ub259 av Esabelle Dingizian (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla den praktiska arbetslivsorienteringen.

2011/12:Ub260 av Anders Flanking (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en översyn bör göras i syfte att höja ersättningsnivåerna för skadestånd till s.k. mobbningsoffer i skolan.

2011/12:Ub261 av Marianne Åhman (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka hörselskadades lagliga rätt till teckenspråksundervisning.

2011/12:Ub262 av Mats Gerdau (M):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta för distansundervisning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att nätskolor bör kunna startas i Sverige.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en nationell strategi för it i skolan.

2011/12:Ub263 av Mats Gerdau (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att förnya reglerna för att starta fristående skolor.

2011/12:Ub265 av Mats Gerdau (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en nationell elevenkät för att utveckla och förbättra skolan utifrån ett elevperspektiv.

2011/12:Ub267 av Anders Hansson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att öka antalet idrottstimmar i skolan.

2011/12:Ub271 av Hans Rothenberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade satsningar på tyska språket i skolan.

2011/12:Ub276 av Mats Pertoft (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta alla skolor arbeta enligt alternativa läroplaner som godkänts av Skolverket.

2011/12:Ub281 av Andreas Carlson (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om varje skolas möjlighet att utforma värdegrundsarbete i praktiken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att undersöka hur goda exempel, såsom "Mullsjömodellen", kan tjäna som inspiration för andra skolors värdegrundsarbete.

2011/12:Ub284 av Rossana Dinamarca m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förändringar i läroplanerna för grundskolan och gymnasieskolan, samt i högskoleförordningens examensordningar.

2011/12:Ub285 av Rossana Dinamarca m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tilläggsdirektiv till den parlamentariska kommitté som ska se över vinster i fristående skolor.

2011/12:Ub290 av Henrik Ripa (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att förbättra antimobbningsarbetet i grundskolan och gymnasiet i enlighet med motionen.

2011/12:Ub291 av Ulf Holm m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mer fysisk aktivitet i skolan.

2011/12:Ub292 av Jabar Amin m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att satsningar på läsfrämjande i skolan också ska innefatta lässtrategier för årskurserna 4–6.

2011/12:Ub298 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om facklig skolinformation.

2011/12:Ub301 av Hans Olsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av skolbibliotek.

2011/12:Ub307 av Monica Green (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konsumentkunskap och privatekonomi i skolan.

2011/12:Ub309 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att uppmärksamma särbegåvade barn.

2011/12:Ub314 av Marie Nordén och Maria Stenberg (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av historieundervisning om Sveriges ursprungsbefolkning i våra skolor.

2011/12:Ub319 av Anne Marie Brodén (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stillhetsövningar mot mobbning i skolan.

2011/12:Ub320 av Ulf Nilsson och Lars Tysklind (båda FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att pröva schack som ett pedagogiskt verktyg i skolan.

2011/12:Ub322 av Nina Lundström (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra möjligheterna för barn som tillhör nationella minoriteter att tillägna sig minoritetsspråk.

2011/12:Ub327 av Hannah Bergstedt och Fredrik Lundh Sammeli (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att läxläsning i huvudsak bör ske i skolan.

2011/12:Ub328 av Jessica Polfjärd (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa skolans timplan.

2011/12:Ub329 av Jessica Polfjärd (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett tionde år i grundskolan.

2011/12:Ub334 av Roland Utbult (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om uppföljning och utvärdering av den nya skollagen när det gäller alla skolbarns tillgång till bibliotek.

2011/12:Ub336 av Hannah Bergstedt m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att ha tydliga riktlinjer som ger möjlighet för demokrati och politik att vara en självklarhet i skolan.

2011/12:Ub337 av Helena Bouveng (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att starta nätskolor i Sverige.

2011/12:Ub340 av Fredrik Lundh Sammeli (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka skolans styrdokument så att elever under sin skoltid ska få en utbildning i barnkonventionen.

2011/12:Ub342 av Pia Hallström och Ellen Juntti (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn gällande skolmiljö som ska minska brottsligheten i skolan.

2011/12:Ub345 av Peter Rådberg m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att starta en försöksverksamhet i tio kommuner i landet där man prövar att ge eleverna rätt till undervisning i matematik på deras modersmål.

2011/12:Ub346 av Mats Pertoft och Magnus Ehrencrona (båda MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda införande en obligatorisk social viktning av skolpengen.

2011/12:Ub347 av Annika Qarlsson (C):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att läromedel ska kvalitetssäkras så att de skildrar både kvinnors och mäns historia.

2011/12:Ub350 av Anton Abele (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga förbättrade möjligheter till praktisk arbetslivsorientering för svenska högstadiel elever.

2011/12:Ub355 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bemannade och välutrustade skolbibliotek.

2011/12:Ub356 av Mats Pertoft (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda införandet av elevhälsovård som en rättighet för alla elever inom det svenska skolväsendet.

2011/12:Ub357 av Mats Pertoft (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda införandet av ett belåningstak för riskkapitalbolag som är huvudmän för fristående skolor.

2011/12:Ub358 av Mats Pertoft (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ändra skollagens formulering av värdegrunden.

2011/12:Ub359 av Gustav Fridolin m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kunskap som grund i samhällsutvecklingen samt en bredare syn på kunskap.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kunskapssynen i skolans kursplaner.

2011/12:Ub360 av Mikael Oscarsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en likvärdig kvalitet inom skolan.

2011/12:Ub362 av Désirée Pethrus (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra kommunala verksamheters och elevhälsans arbete med suicidprevention.

2011/12:Ub363 av Emma Henriksson och Andreas Carlson (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätten att överklaga slutbetyg.

2011/12:Ub364 av Emma Henriksson (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om flexibel skolgång där utbildningens mål kan nås under både kortare och längre tid än nio skolår.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa den nationella timplanen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en försöksverksamhet där skolstart i årskurs 1 ska erbjudas både vår och höst.

2011/12:Ub365 av Emma Henriksson och Andreas Carlson (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att privatekonomi ska ingå som kursmoment inom grund- och gymnasieskolan.

2011/12:Ub371 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om elevers rätt att utvärdera sina lärare och sin skolsituation.

2011/12:Ub375 av Kerstin Engle (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett förtydligande av skollagens krav på att elever ska ha tillgång till skolbibliotek.

2011/12:Ub378 av Désirée Liljevall m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hålla mängden läxor under kontroll.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att ordna läxhjälp i skolans regi.

2011/12:Ub382 av Amineh Kakabaveh (V):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska ta fram förslag till lagstiftning som gör det straffbart för föräldrar att vägra låta sina barn delta i all obligatorisk undervisning i grundskolan.

2011/12:Ub387 av Pia Nilsson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka intresset för matematikundervisningen i grund- och gymnasieskolan.

2011/12:Ub389 av Olle Thorell (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett skolpolitiskt råd.

2011/12:Ub391 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över hur rätten till undervisning i och på punktskrift för barn, elever och vuxna samt rätten till nödvändig undervisning i orientering i skolan och till och från skolan kan tillgodoses.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över vilken myndighet som ska ansvara för undervisning i punktskrift.

2011/12:Ub392 av Kurt Kvarnström och Carin Runeson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hållbar konsumtion för barn och unga.

2011/12:Ub394 av Shadiye Heydari m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fristående skolor.

2011/12:Ub397 av Fredrik Lundh Sammeli och Fredrik Olovsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över konsekvenserna av att barn till arbetslösa inte har rätt att gå på fritis.

2011/12:Ub399 av Désirée Liljevall (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en förbättrad sex- och samlevnadsundervisning i skolan.

2011/12:Ub403 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunernas insyn i friskolorna.

2011/12:Ub404 av Désirée Liljevall (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att inspirera till ökad fysisk aktivitet i skolan.

2011/12:Ub406 av Désirée Liljevall (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se över it-kompetensen bland landets lärare samt att planera för förbättrad datortillgång för dem.

2011/12:Ub407 av Désirée Liljevall (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en strategi för en förbättrad tillgång till digitala hjälpmedel i skolorna.

2011/12:Ub413 av Pia Nilsson och Olle Thorell (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fördelningen av resurser till skolor.

2011/12:Ub415 av Jennie Nilsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka skolhälsovården.

2011/12:Ub417 av Annika Eclund (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Skolinspektionen ska granska hur skolor jobbar med värdegrundsarbetet utifrån de olika antimobbingsprogrammen.

2011/12:Ub423 av Yvonne Andersson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheterna till kompensation till elever som felaktigt har placerats i särskolan.

2011/12:Ub424 av Yvonne Andersson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hur kvalitetssäkring av läromedel kan utvecklas.

2011/12:Ub426 av Yvonne Andersson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om elevers rätt att överklaga slutbetyg i grundskolan och kursbetyg på gymnasiet.

2011/12:Ub435 av Kerstin Haglö m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skolans ansvar för att förmedla kunskaper till eleverna om demokratiska värden.

2011/12:Ub436 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildningspolitikens inriktning.

2011/12:Ub440 av Isak From m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av kompetensutveckling för lärare och rektorer och förtydligande av skollagen så att elever med funktionsnedsättning får stöd för att nå kunskapsmålen i skolan.

2011/12:Ub442 av Christer Adelsbo (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skärpta regler för godkännande av konfessionella friskolor.

2011/12:Ub446 av Penilla Gunther (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av lagstiftning för att möjliggöra utbildningskonceptet "Europaskola" i Sverige.

2011/12:Ub448 av Johan Johansson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att ytterligare integrera undervisning i privatekonomi i den svenska skolans befintliga läroplan.

2011/12:Ub451 av Lena Hallengren m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hjälp vid läs- och skrivsvårigheter.

2011/12:Ub452 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skolans demokratiuppdrag bör innefatta att politiska partier släpps in i grundskolor, gymnasier, folkhögskolor, komvux, högskolor och universitet, sfi m.fl. utbildningar.

2011/12:Ub454 av Inger Fredriksson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda ett införande av ett valfrihetssystem inom grundskolans och gymnasieskolans studie vägledning.

2011/12:Ub455 av Ola Johansson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att göra en översyn av reglerna om lokalersättning till fristående skolor i syfte att åstadkomma jämförbarhet och transparens vid kommunernas resurstilldelning för lokaländamål.

2011/12:Ub456 av Mikael Damberg m.fl. (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om resurser efter behov.

2011/12:Ub457 av Mikael Damberg m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en kunskapsbaserad ekonomi kräver investeringar i skolan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en långsiktig skolpolitik.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lämplighetsprov, lärares kompetensutveckling, lärares karriärvägar och skolans organisation.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skolläraernas centrala roll som pedagogiska ledare.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om forskning om skolan i skolan.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en skola som ger alla elever samma chans att lyckas i skolan.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att resurser ska fördelas till skolor och elever efter behov.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kunskap och uppföljning.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stimulera kreativitet.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utmaningar för duktiga elever.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om läsförmåga.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om språkkunskaper.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om matematik.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om it i skolan.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skapande skola.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om studie- och yrkesvägledning.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skärpta villkor för alla skolor.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunernas inflytande vid etablering av fristående skolor.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skattemedel avsedda för skolan ska gå till skolan.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det måste bli lättare att välja skola utifrån fakta.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbud mot avgifter i skolan.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en modern elevhälsa.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om studiero.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbete mot mobbning och kränkande behandling.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av en lag motsvarande lex Sarah för skolan.

27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en jämställd skola.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lärande hela dagen.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om självstyrande skolor.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om elevinflytande.

2011/12:Ub467 av Ylva Johansson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommande skolreformers inriktning.

2011/12:Ub468 av Gunnar Sandberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av fysisk aktivitet i skolan.

2011/12:Ub469 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att låta läxor vara en del av skoldagen.

2011/12:Ub470 av Désirée Liljevall m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att ge elever i skolan kunskap om matens betydelse.

2011/12:Ub472 av Marie Nordén m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om trafikundervisning och ökad trafiksäkerhet i skolan.

2011/12:Ub473 av Mikael Damberg m.fl. (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att resurser ska fördelas till skolan och elever efter deras behov.

2011/12:Ub477 av Fredrik Schulte (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta kommunala och fristående skolor att lägga ut delar av sin undervisning på entreprenad till andra friskolor.

2011/12:Ub478 av Fredrik Schulte (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att förenkla tillståndsgivningen för friskolor så att ett helt nytt tillstånd inte behöver utfärdas varje gång en friskolekoncern önskar etablera en ny skola.

2011/12:Ub482 av Jonas Gunnarsson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kompetensutveckling för lärare i frågor om homo- och bisexuella och transpersoner.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om läroböcker i skolan.

2011/12:Ub487 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att timplanen i matematik för grundskolan delas upp årskursvis för att förtydliga vad eleverna ska ha klarat av i slutet av varje årskurs.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att snarast utreda möjligheten att införa nivågruppering av matematikundervisningen från och med årskurs 4.

2011/12:Ub492 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska verka för att de ändringsförslag som föreslås i motionen genomförs i LGR 11.

2011/12:Ub493 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det i likhet med det system som råder i Finland måste finnas ett påvisbart behov av den utbildning som en ny friskola avser att ge, t.ex. en viss pedagogisk profil eller språkprofil, för att en friskola ska få starta.

2011/12:Ub498 av Carina Herrstedt och Mattias Karlsson (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av mer fysisk aktivitet i skolan och skolmiljöer som inbjuder till fysisk aktivitet.

2011/12:Ub502 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta kommunala utbildningsförvaltningar bedöma enskilda angelägenheter för att få lov från skolan.

2011/12:Ub504 av Richard Jomshof och Mattias Karlsson (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa den obligatoriska modersmålsundervisningen, de nationella minoritetsspråken undantagna.

2011/12:Ub507 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med ett omarbetat förslag där det framgår att betyg ska sättas vid varje terminsslut i alla ämnen utom språkval fr.o.m. årskurs 4 i grundskolan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjligheten för rektorer att besluta om sammanfattande betyg för samhällsorienterande (SO) respektive naturorienterande (NO) ämnen i årskurs 6 ska tas bort.

2011/12:Ub510 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förskoleklassen ska bli en obligatorisk del av grundskolan, som därmed blir tioårig.

2011/12:Ub511 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om öronmärkning av skolpengen, nämligen att grundbeloppet som betalas ut till huvudmannen enligt 10 kap. 38 § och 16 kap. 53 § skollagen endast ska få användas för de ändamål som anges i den aktuella paragrafen och ingenting annat.

2011/12:Ub512 av Richard Jomshof och Margareta Sandstedt (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett kommunalt veto mot friskoleetableringar.

2011/12:Ub513 av Emma Henriksson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över fritidsverksamheten utifrån de förbättringsbehov som anges i motionen.

2011/12:Ub516 av Richard Jomshof och Kent Ekeröth (båda SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska utreda hur ett system med s.k. jourkolor ska kunna införas i samtliga svenska kommuner, dit den som inte fungerar i den normala skolsituationen ska kunna flyttas med omedelbar verkan.

2011/12:Ub519 av Peter Rådberg m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöka rätten till modersmålsundervisning under hela grundskoletiden.

2011/12:Ub520 av Mats Pertoft och Peter Rådberg (båda MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att göra en översyn av reglerna om skolpeng till fristående förskolor och skolor i syfte att åstadkomma jämförbarhet och transparens vid kommunernas resurstilldelning till de fristående verksamheterna.

2011/12:T362 av Désirée Liljevall (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka it-kompetensen i samhället.

2011/12:N201 av Anita Brodén och Marianne Åhman (båda FP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av ökat entreprenörskap i skolan samt samverkan mellan skolan och näringslivet.

2011/12:N252 av Jonas Eriksson m.fl. (MP):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den samlade kunskapen om den sociala ekonomins betydelse bör förankras inom utbildningsväsendets olika delar.

2011/12:A322 av Åsa Lindestam m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av jämställdhetsarbete i förskolor, grundskolor, gymnasieskolor och högskolor.

2011/12:A378 av Sven-Olof Sällström m.fl. (SD):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genuspedagogik inte får genomsyra förskolans, grundskolans, gymnasieskolans och universitetens verksamhet.

2011/12:A384 av Mattias Karlsson och Erik Almqvist (båda SD):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge direktiv till landets skolor om att belysande och motverkande av svenskfientlighet ska ingå som en naturlig del i skolornas värdegrundsarbete.